

valuerunt ut in castello huius mundi irra-
 fer pro salute humana. Sed humilis virgo
 eum puocauit et induxit. Et ideo angelus ei
 dixit. Inuenisti gratiam apud deum. Luce. j.
 Unde ipsa recte dicere potest illud quod scri-
 ptum est. j. Regū. j. Ego sum illa mulier q̄
 steti corā te orans dominū p̄ puero isto. Ora-
 ui et dedit mihi domin⁹ petitionē meā quā
 postulauī. Ipsa quoq; benedicta virgo con-
 tinue prouocat deū ad misericordiā super pec-
 catores. Unde de sermone eius. cū filio suo
 potest dici illud Iudith. viij. Iste est sermo
 qui misericordiā prouocat. Prouocat et pec-
 catores ad penitentiā. Iuxta illud Trenoꝝ
 ij. ut te ad penitentiā prouocarēt. Item bo-
 nos prouocat ad bene operandū. Unde de
 ipsa potest dici illud Deutero. xxxij. Sicut
 aquila prouocans ad volandū pullos suos
 ¶ Secundo figura ē per Martham. Quia
 Martha syriace interpretat dominās. Ipsa
 vero benedicta virgo facta est domina vni-
 uersi. Et maledictioem mulierū in benedi-
 ctionem conuertit. Unde dixit ei angel⁹ Lu-
 ce p̄mo. Benedicta tu in mulieribus. Item
 earū subiectionē in dominū comutauit. qz
 ipsa facta est regina angelorū et hominum.
 Unde in ea verificatū est illud sedi Esdre.
 iij. Oportet nos scire quia mulieres vir⁹ do-
 minantur. Tercio figura ē per Martham.
 que latine interpretat: martē tenens. qui di-
 cebatur deus belli. Ipsa enim gloriofa virgo
 tenuit: ligauit et cōculcavit martē. i. diabolu
 inimicu humani generis. sicut p̄dictum fue-
 rat Gen. iij. Item Iudicu. iij. vbi dicitur.
 In manu mulieris tradetur Syzara. Ipsa
 igit̃ b̄ndicta virgo sola meruit recipere dei fi-
 liū in vtero suo. Quia de ipsa dici p̄t illud Ju-
 dith. xj. Nō est inuenta talis mulier sup̄ ter-
 ram i aspectu. i. pulcritudine et i sensu s̄borū.
 Per ipsam igit̃ saluator noster venit i castel-
 lum mūdi ut supbiā rebellatū humiliarē. et
 duriciē obstinatorū mollificaret. et i mūdi-
 ciā ad mūdiāz reduceret. et isti portas miscōie
 aperiret ac vicijs abstinere doceret et ad pri-
 mi dilectōz iduceret. et ad diuinū timorem et
 amorē hoīes puocaret. Qui b̄ndictio saluato-
 ri nro silētiū p̄ssima m̄re sua sit infinita gl̄ia
 p̄ eterna seclā seclorū Amē.

Incipit decima ps hui⁹ sermonarij qd
 Mariale appellat. in q̄ tractat de passiōe be-
 ate s̄ginis. s. gaudij et meroris. Et p̄culari
 ac p̄prio noīe a digniori p̄te exultatio maris
 dei nūcupatur.

De passiōe p̄ssime s̄gis ac de plāctu ei⁹
 Sermo p̄mus

Dies tribula-
 tionis et angustie dies hec.
 Isa. xxxvij. Om̄s dies heb-
 domade sancta mater ecclia
 sic dispēsat. qz dñicu diē san-
 ctissime trinitati. diē lune defunctis. diē
 martis martyrib⁹ et sanct⁹ om̄ib⁹. licz aliq̄ diē
 cā qz p̄ctōrib⁹. diē s̄o mercurij angelis. diē
 iouis spūscō. diē vener⁹ passiōi xpi. diē aut̃
 sabbati beate s̄gini Marie dedicauit. Itū
 aut̃ diē ipi b̄ndicte matri dei m̄tris ex causis
 appropriauit. Primo rōne requētōis. Sic
 em in diē sabbati deus requēit ab om̄i opere
 quod patrarat. Gen. ij. Ita xps intrans bea-
 tissime s̄ginis vtrez requēit i ea. Nā spūscō
 ctus in nullo sanctorū inuenit plenā requiez
 nisi in xpo et brā s̄gine. qz in om̄ib⁹ alijs san-
 ctis saltē habuit repugnatiā peccati origina-
 lis vel venialis. sed in xpo et matre eius nul-
 lam repugnantia inuenit. et iō in eis perfecte
 quieuit. Et hoc figuratū fuit Gen. viij. vbi
 dr. qz colūba de archa emissa nō inuenit vbi re-
 quiesceret pes ei⁹: sed reuerfa est in archam.
 Et sicut spūscō nō inuenit in diluuiō pec-
 catorū requiē nisi in Maria. Si ergo dies
 quo deus cessauit a creatiōe rerū temporalū
 sanctificat⁹ est: qz summ⁹ opifex de suam
 opatiōem cōpleuit i eo. Aū op⁹ recreatiōis
 sit maius ope creatiōis. qz i recreatiōe de⁹ hō
 fact⁹ est. iuxta illud Joh. j. Verbu caro fa-
 ctum est. p̄fecto etiā et m̄to mag⁹ debuit vn⁹
 dies hebdomade deputari ad recolendū h
 mysteriū requētōis xpi in vtero s̄ginali ad
 honorē ipi⁹ s̄gis. At qz sabbato iste b̄ndict⁹
 Iesus quasi ab om̄ib⁹ opib⁹ vacās cōpleta
 humana redemptiōe et recreatiōe in sepulcro.
 ut infra dicet requēit. Ipsa (qz sabbatū iter-
 pratur requies) pueniēter talis dies deputa-
 tus ē ad honorē ipi⁹ m̄ris dei. de qua ipe inq̄t
 ps. cxxxj. Decretes mea in seculū seculi: hic
 habitabo qm̄ elegi eā Scdō hoc factū est ra-
 tione b̄ndictiōis. qz sic ipsa diē sabbati fuit
 a deo b̄ndicta Gen. ij. ita et brissima s̄go fuit
 a deo p̄ om̄ib⁹ b̄ndicta. Un illi dixit angel⁹
 ex parte dei Lu. j. B̄ndicta tu in mulierib⁹.
 Pater em̄ etern⁹ b̄ndixit eā accipiēdo i spon-
 sam. fili⁹ in m̄rem. et spūscō in suū sacrari-
 um. Angel⁹ quoq; nō solū in p̄sona dei s̄ et
 am ex parte om̄i angloꝝ et cūctaz creaturaz
 eā b̄ndixit. Et iō sup̄ illa s̄ba Lu. j. Beata

Sabba
 tu marie
 appropi-
 atur

Bermo. I. De cōpassione Marie

medicet om̃s generatōes. dīc glo. **N**ō soluz
creatus ē etia in creaturā. Tercio h̃ factū est qz si
cut sabbatū est mediū inter dīe gaudiosum.
scz dñicū dīe. et dīe dolorosum. s. feriā sextam
ita ip̃a sgo est mediatrix inter deū et hoīem.
Quarto rōne sepelitiōis: qz p̃ totā dīe sabb̃a
ti corp⁹ dñi i sepulcro sepultū iacuit. Die ei
veneris in fero bñssima sgo suo bñdicto fi
lio (vt infra videbit) cū imēso dolore et laci
mis sepulturā impēdit. et qñ illud sacratissi
mū corp⁹ pfecte i sepulcro recōditū fuit: iam
incepat nō sabbatū. licet initū sepulture in
cepisset i fine ip̃i dīe sexte. Et sic ad memo
riam istaz exequiaz ad ei⁹ honorē sabbatuz
fuit dedicatū. qz sic corp⁹ filij sui illa dīe fuit i
tumulo clausum. ita cor sgis fuit dolore con
clusum. **Q**uinto h̃ fuit institutū rōne dēre
licitionis. Nā fides xp̃i ab oibz discipulis de
relictā ē. et h̃ dīe i ip̃a sola sagine pstitit q̃ do
mi remāsit expectās resurrectōz filij. Sed q̃
dam arguunt qz etiā alij habuerint fidē tali
dīe. Nā Ioh̃es etiā ip̃e secut⁹ est xp̃m ad cri
cem. et ibi manebat cū ip̃a sagine. Ioh̃. xix. Ite
credit⁹ interfuisse sepelitiōi xp̃i cū ip̃a sagine.
Lucurrit etiā cū Petro ad monumētū dñi.
vt h̃z Ioh̃. xx. Ite (vt dicit Aug⁹. sup Ioh̃.)
Petrus q̃ negādo xp̃m fuit mortu⁹: ploran
do resurrexit et reuixit. Prefea Maria ma
gdalena secuta ē dñm cū alijs mulieribz vsqz
ad crucē. q̃ sancte mulieres sue sepelitioni in
terfuerūt. atqz postea vnguēta parauerūt vt
vngerēt corp⁹ Ihu. et cū ip̃is vnguēt⁹ prece
runt ad monumētū. vt h̃z Matthei. xxviii.
Mar. vlt. Lu. xxiij. et Ioh̃. xx. et psequēter
videt⁹ habuisse fidē. Quibz m̃det qz in sola s
gine remāsit pfecta fides i passione xp̃i. Uñ
sup illa sba Ioh̃. xxiij. Ut cū factū fuerit cre
datis. ait glo. In apl̃is nulla fides remāsit i
passione dñi. Et Aug⁹ sup Ioh̃. dīc. qz apl̃i
nō solū carnē xp̃i reliquerūt s. etia mēz fidē
Et Nico. de lyra sup. iij. sen. inq̃t. qz sabbato
ictō tota fides i pectore sgis remāsit. et ideo
illi sabbatū dedicatū fuit. Et h̃ oñdit eccl̃ia
in illis tribz diebz ppe pasca i matutino i. xv.
candel accēsis. q̃ oēs extinguunt p̃ter vnam
alijs altiorē. q̃ vsqz ad finē remanet accēsa.
Iste em̃ cādele significat. xj. apl̃os. et q̃ttuor
marias. s. mariā magdalene. salome. alpheī.
et m̃fem dñi. Dēs em̃ h̃i erant tāqz cādele ac
cenſe p fidē. Judas em̃ aū passionem xp̃i ob
scurat⁹ et extinguit⁹ fuerat a xp̃i fide et amore.
Om̃es aū istē cādele extinguit⁹ fuerūt i passi
one xp̃i p̃ter ipsam virginē. in qua remā
sit lumē fidei occultū. qd̃ postea patefactū est

ad om̃es suo exemplo illuminandū. **P**rop̃
hoc etiā in missa sabbati pm̃iscet tract⁹ cum
alleluia. i. dolor est de apostolorz incredulitate
et nihilomin⁹ gaudiū de Marie fide et xp̃i
resurrectione. p̃pter hoc etiā in eadem missa
omittit⁹ offerēda. qz apl̃i nō erāt p̃uersi vt p
verā fidem dñō possent offerri. **A**d auctes
aū p̃trarias m̃det. qz triplex fuit grad⁹ i ne
gatione siue incredulitate apl̃oz. **P**rim⁹ qz
om̃s fugierūt. Mar. xvi. Scōs qz vigore
assump̃to quidā corz secuti sunt eū. sic petr⁹ et
Ioh̃es. sicut de Petro habet Mat. xvi. et
Mar. xxiij. et Lu. xxiij. et de eodē simul cū Ioh̃
hāne. Ioh̃. xvij. Tercio grad⁹ est qz mortuo
xp̃o om̃es increduli effecti sunt: sola brā sagine
imobili remanēte et p̃stātissima i fide. In me
dio aū gradu fuerūt Petr⁹ et Ioh̃es et mu
lieres p̃dicte Vel dicendū qz secuti sunt eū
p̃dicti apl̃i et etiā mulieres. nō qz haberēt ve
rā fidē de ei⁹ diuinitate s. ex qdā amorē et dile
ctionis cordialis attractōe et p̃passiōis affecti
one. **D**ig̃t magnū feminaz p̃conū vt i so
lo pectore femineo tota fides recōdita fuerit
Nā naturaliter natura feminea ē fragil⁹ ad
resistēdū. mobilis ad p̃seuerādū. et parui iud
icii ad p̃sulendū. De p̃mo. s. de eaz fragili
tate habet insti. qbz alie. li. vel nō. s. j. De in
stabilitate et incōstātia h̃z. xxij. q. viij. c. qz p̃p̃o
suisti. et in. l. filia. C. de ioffi. testa. et i. c. for. s.
j. de p̃bo. si. et nō. i. c. de clā. respō. et c. vlt. d. pac
li. vj. et. xxij. q. ij. c. mulier. et de frigi. et ma. c.
vl. De p̃silio aū et iudicio eaz inutili vl̃ no
cino habet in. l. iij. C. de spō. et i. l. filia. C. d. iof.
tes **H**ūc aū triplicē defectū brā sgo abstu
lit a natura feminea. que i tolerātia passiōis
et incōstātia fidei et dilectionis. et i p̃spicacia
iudicii et actōis quoscūqz viros incōparabil
iter excessit. qd̃ patz ex eo qz discipulis p̃re ti
more mort⁹ fugierūt et i fide vacillātibz ip̃a
incōcussa stetit: et p̃stātissima p̃seuerauit. et in
om̃i casu semp̃ melius egit. qd̃ patet ex eo:
qz salutē humani gener⁹ mag̃ fm̃ rōnem vo
luit qz filij sui ab acerbissima pena liberatiōz
Potiusqz voluit eū pari asperrimā passiōez
qz humanū gen⁹ eternā dānatōz. vt in p̃nti
fm̃one videbit. Uñ Anselm⁹ in quodā p̃mo
ne ait. Debet g̃ maria merito laudari. qz ip̃a
est tom⁹ firma. quā nec flumina nec venti nec
imbres. i. varia genera passiōnū xp̃i que irru
erunt i eā subuētere potuerūt a fide s̃bmer
sis om̃ibz alijs q̃ ip̃m puz hoīem crediderūt:
cū tot et tāta tam alacriter pateret. Et Aug⁹.
inq̃t. O beata Maria quis tibi valeat iure
gratiarū et laudum p̃conia impēdere que

Triplex
gd⁹ icre
dulitatis
aploz.

tuo singulari merito mūdo succurristi perdi-
to: Quas tibi laudes fragilitas humani ge-
neris pfoluet: que tuo singulari cōmercio re-
cuperadi aditū inuenit: Sexto deputatur
est ei sabbatū ratione passionis. Passio em
sanctorū eo ipso die cōsecrari solet quo mor-
tem p christo suscipiūt. Et ideo equissimum
est vt illa dies virgini dēdicetur quo p chri-
sto eius filio dilecta est passa. S3 die vene-
ris sancta. 7 die sabbato passio ipsius xgis
pdurauit. ergo illi duo dies deberēt eidē xgi
ni dēdicari. Verū quia ecclesia diez veneris
passioni filij dēdicauit. saltem die sabbati sue
matris martyrio 7 passioni debuit dēdicare.
in quo indicibili cruciatu afflicta fuit. 7 ei⁹
aiam filialis passionis gladi⁹ p̄rāsinit. vt p
dixerat ei scrūs Symeo Au. ij. Cū ipa dice-
re poterat p̄ba thematis nri. Sup q̄b tres
p̄sideratiōes faciem⁹.

Prima dicit veritatis.

Secūda causalitatis

Tercia sō 7 vltima multiplicitat⁹

¶ Pars prima huius sermonis que dē
veritatis.

An ma-
ria tātū
doluerit
7 fleuerit
sicut scri-
bitur.
Querit p expeditione hui⁹ part⁹. nū
quid beata xgo tot 7 tantos dolores
habuerit ex passione filij: tantūq;
fleuerit sicut de ea scribitur 7 predicat⁹. Et re-
spondent quidā nō bene intelligētes scriptu-
ras. nec pietatē xginis cōsiderantes: sed de
suo capite legē facientes. q̄ beatissima virgo
non fleuit i morte filij: nec etiā doluit. Quā
erroneā opiniōē suā conant palliare trib⁹
fundamentis. Et primo dicunt q̄ ipsa bñ-
dicta virgo non erat sicut relique femine ad
lachrymas pna. sed erat sapiēs 7 in omnib⁹
pformis volūtati xei. Cū qz sciebat q̄ deus
ordinauerat filiū suū debere mori p salute ge-
neris humani: nō dolebat fm eos. nec dolorē
exteriori⁹ oñdebat: ne a volūtate diuina dis-
cordare videret. Secundo dicūt q̄ ipa sacra-
tissima virgo fuit plena charitate. ppter qd
comparat⁹ soli relucētī. iux illud ps. xviij. In
sole posuit tabernaculū suū. Quapropter ex
charitate liberatōem humani gener⁹ multū
desiderabat. S3 nō ignorabat hāc liberatio-
nem p mortē filij sui debere fieri. q̄ fm eos nō
dolebat sed de morte ipsi⁹ filij exultabat. Ter-
tio quia sciebat mortē filij sui cito trāsituram
7 post tridūū filiū suū de morte ad vitā glori-
osum resurrecturū. 7 postea i celū quadrage-
sima die ascensurū. 7 indicibilē glām ppter
toleratōem mortis psecuturū. Cū istis p̄si-

deratis potius debuit fm eos gaudere q̄ fle-
re: 7 ad mortē incitare filiū suū. sicut mater
Nachateor hortabat⁹ ad tolerandū passio-
nem filios suos. de q̄ dicit. Mach. vij. Su-
pra modū aut mī admirabilis 7 bonorū me-
morā digna q̄ pereūtes septē filios sub vni⁹
diei tempe cōspiciens bono animo ferebat p-
pter spem quā in deūz habebat. Et singulos
eorū hortabat⁹ voce patriā fortit⁹ repleta sapi-
entia. 7 femine cogitatōi masculinū aim in-
serens 7c. S3 iste rōnes sunt frivole. vane
erronee 7 nulle. Immo si q̄s eas prinacit⁹ te-
nere vellet (vt aliq̄ dicūt) hereticus putaret⁹.
Quia fm scm Bonauē. i. ij. dist. xviij. arti. j.
q. j. hūdem rationib⁹ posset probari christū
veraciter nō habuisse passionis dolorē. et sic
euacuaret⁹ tota nostra redemptio. Nā 7 xps
fuit sapientissim⁹: 7 p̄dicta omnia cognouit
7 cū volūtate diuina quo ad humanitatē se
p omnia pformare voluit. Et tamen verissi-
me i sensualitate sua doluit. Dico igitur fm
sniam beati Thome vbi s. 7 Scoti in eadē
distinctionē. q. ij. q. contingit acerbitatē dolo-
ris esse in sensualitate vel in rōne. Fuerūt q̄
p̄dicta p̄seruata in pte rōnali ipsi⁹ virginis.
Unde gaudebat quo ad ipam rōnem: sed p
hoc non tollit q̄n christus 7 xgo sint passi in
parte sensuali fm p̄dictos doctores. Dabunt
q̄ xgo bñdicta p̄dictas p̄sideratiōes in rōne:
p̄seruātes ipam in vera patientia 7 pformā-
tes ea diuine volūtati fm rōnem. Et in q̄tū
ipa p̄siderauit fructū passionis filialis. i. re-
demptionē humani generis. cōtēta erat fm
rōnem q̄ potius ipse sic moreret⁹ q̄ humanū
genus eternaliter periret. imo in pre supiori
rationis in qua ipm fructū mortis filij suū
me appetebat 7 desiderabat. etiā summe gau-
debat: qz charitate plena. S3 i pte inferiori
7 sensuali summe dolebat i corpe 7 aia ex cō-
passione filij sui. vt etiā dicit doctor 7 theolo-
gus irrefragabil⁹ Alexander de ales in. iij. pte
summe. in tractatu de pceptōe xpi. q. xvj. i re-
sponsione secūdi argumētī. Cū inq̄t Hiero-
nymus ad Eustochiū. 7 Richardus de me-
dia villa. in tertio. dist. xxxij. arti. vij. q. iij.
q̄ licet ipsa benedicta virgo non fuerit corpo-
raliter martyrizata. tamē tanta pena 7 anxi-
etas eam cruciauit tempe passionis filij sui:
q̄ fuit plus q̄ martyr. Et hoc p̄nunciatur
fuerat Iohel. ij. vbi dicit. Sol vertet⁹ in tene-
bras 7 luna in sanguinē. Sol em. i. christus
qui est sol iusticie: versus est i tenebras p mor-
tem. 7 luna. id est virgo Maria. versa est in
sanguinem per compassionem. Tanto enim

Alia
opio

Acerbi-
tas dolo-
ris iest du-
pliciter

Maria
plus q̄
martyr

Bermo. I. De cōpassione Marie

gratiā passā ē ipa gloriofa hgo q̄ aliū marty-
res: quāto suū martyriū fuit aīe z spūs. Ali-
orum hō martyriū fuit corpale. Ipsoz ei mar-
tyriū corpa p̄rāsiuit gladiū material. beatissi-
me at̄ z piissime hgis animā p̄rāsiuit gladi-
us compassionis. Un̄ quāto aīa est nobilior
corpore. c. si solite de maiortate z obedientia
z. c. si habes. xxiij. q. iij. Aīto eius martyriū
fuit acerbius. qz gladius penetrās nobiliū z
delicatus subiectū: maiore causat dolorem qz
si penetraret subiectū minus nobile z delica-
tum. Et confirmat Nicolaus de lyra sup. iij.
sententia z predictā conclusionē dicens qz brā
virgo sustinuit in passione xpi maius mar-
tyriū qz aliquis martyr. Et mouet hac rōne
Quia dolor passionis oritur a lesione carnis
cū perceptōe sensus. z redūdāt in aīa. Dolor
hō cōpassionis oritur z incipit in aīa. z re-
dūdāt in sensum z carnē. Quāto igit aīa ē
potentior z magis dominās sup carnē. z caro
delicatioz z magis subiecta aīme: tāto fit ma-
ior redūdātia. Et maior dolor est qui incipit
ab anima q̄ ille qui incipit a carne. Quia igit
tur ita erat in gloriofa virgine. ergo maior
dolor fuit compassionis in ipa qz dolor passi-
onis qui est ex pre nature corruptibilis. Nec
ille. Et Alexander de Ales sup ps. lxxviii. eā-
dem veritatē affirmat. allegās Hiero. sic di-
centem. Bēa dei genitrix in ea pte passa est q̄
impassibilis habet. Et ideo (vt ita fatear):
qz spūaliter z atrociā passā ē gladio passionis
p̄ qz martyr fuit. Et Bern. brām hginem
alloquēs ait. Aū impiū crudeli lācea filij tui
latus aperuit. ipsius aīa ibi nō erat. sed tua
plane auelli nō poterat. Quā ḡ animā p̄rā-
siuit vis doloris: vt te non immerito plus qz
martyrē p̄dicem. Si autē q̄s querat: qre
ipsa benedicta hgo in tātis doloribus nō est
mortua. Rīdet qz singulari dei p̄uilegio fu-
it p̄seruata vt fides xpiana in ea cōseruaret.
Itē multis alijs ex causis propter q̄s de no-
lunt eā mori cū filio: nec ascendere cū eo in ce-
lum: sed dimisit eā in hoc mūdo p̄ mltos an-
nos post ascensionē filij ad celū. De quibus
dicemus in vndecima pte huius operis. ser-
mone p̄mo. pre. iij. Alia quoqz rōne probari
potest brām hginē multū voluisse in passiōe
filij. maxime fundamēto topico quod ponit
p̄bus. ij. topicor dices. Si de quo minus. ḡz
de quo magis. Sz beatissima hgo voluit qn̄
nō habuit tātā causam doloris. i. qn̄ p̄didit
filium suū in hierusalē cū remāssisset in tēplo
Unde cū postea reperisset eū dixit illi: vt h̄
Luce. ij. Pater tuus z ego volentes quere-

bamus te. Et tamen (vt inquit Origenes):
non credebat filium suū esse captū aut mortuū:
sed dubitabat sibi factum fuisse aliquid
quod ei displicuisset. z iō ipm ascendisse i celū
Quāto igit magis credēda est voluisse tēpo-
re passionis eius. Idē quoqz pbat p illā re-
gulā quā ponit Bern. in epistola ad canonē
cos lugdunēses dices. Qd paucis mortaliū
est p̄cessum: nō est credendū brē hginē fuisse
denegatū. Immo ipa b̄ndicta hgo h̄uit om̄ia
grās z om̄ia p̄uilegia que fuerūt i alijs sc̄tis.
Si igit alicui mortaliū p̄cessa est grā tolerā-
di de passione filij dei z ei cōpati: p̄fecto excelsi-
lentius est collata sue m̄ri. Sed brūs Johā-
nes de alferna ordinis nostri tantā grām ha-
buit: qz dū videbat xpm in cruce: lachrymas
p̄tinere nō valebat. Sicut brūs frater Jaco-
ponus de ruderto etiā ipē ordis n̄ri audiens
legi euāgelij passionis xpi: nō solū lachrymas
emittebat: sz etiam a suspit̄is z magnis da-
moribz nō poterat abstinere. Un̄ pp̄ b̄ ex-
iens de ecclia currebat ad cellā: vt ibi amarissi-
me delecter passionē xpi. Seraphic⁹ quoqz
Frāsciscus ex abundātia lachrymarz ex dolo-
re passionis dñi emissarū: cecitātē oculorum
incurrit. Si igit isti solū imaginē seu simili-
tudinē crucifixi aspiciētes. vel passionē eius
nominari audiētes: seu eā meditatētes tā p̄ter-
tam tātū volebāt z amarissime flebāt. qd fa-
cere debebat pia m̄r eius ipm filium suū in cru-
ce positū z cruciatū: occisum qz intūedo. Nū-
q̄d ipa minore habuit amorē z cōpassionem
filio suo qz extranei. Q crudelitas maxima
eorz q̄ negat pietatē z cōpassionē hgis b̄ndi-
cte. Quid dicā de illo q̄ i fmonario cuiusdā
sancti qui p̄dicabat egregie de doloribz hgis
interferuit op̄inione h̄ac erroneā cū allegari
onibz nōnullis: z eidez sancto attribuit. Q
obstinata malicia z durissima ceruicofitas.
Lerte sic vere cōcludā. Impugnator cōpas-
sionis matris dei. Adūsari⁹ innocētie z puri-
tatis ei⁹. Derisor⁹ seu detestator euāgelice pau-
pertatis. Destructor z insectator op̄ez pietatis.
Inimic⁹ gl̄iosi noīs Ihu. z p̄secutor p̄cis-
sissimi sanguis dñi n̄ri Ihu xpi. qd est aliud
qz p̄cursor antichristi. z corruptor xpiane de-
uotionis z fidei. Q puerfa rabies. Nam ad
huc nō sunt quinquaginta anni qz in qdam
ciuitate lombardie: dū quidā predicator de
plāctu virginis populo p̄dicasset: quidā cō-
passionis z pietatis eius aduersarij: ipsum
predicatorē quasi hereticū demonstrare co-
nati sunt: sed tamē in disputatione remanse-
runt confusi. Si quis autē contra me insur-

Dicare
Maria
n̄ morie-
bati tātis
doloribz

Inuchia
p̄ q̄daz.

gere temerarie ausus fuerit: qz pietatē mris
 dei pdicem. spero verificabit visio illi? deuor
 ti verificatoris qz metrico fmoē vulgari ait
Io vidi vn coruo vlaro a lo macello molto
 terribil. **I**l becho isanguinato longo e acuto
 a modo de coltello. **L**otrail columbo leuar i
 furiato. **D**a di che molto fui mara veliato
Da poi vidi el māsuerō vcello. **D**a capo a pe
 di molto ben armato. **Q**uello animale bru
 to nigro e fello **S**oto li soi pedi hauer gitato
Unde il preconē de le mal nouelle **D**a lui el
 sendo tuto spilizato **D**ebe di gratia d saluar
 la pelle. **E** le partite tuto vergognato. **I**sz
 reuertēdo ad ppositū nostz diē Damascen?
 sup **L**ucā. **D**olores quos xgo effugit paries
 hos in passione xpi sustinuit. **E**t **B**ern. inqt
 fugientibz apostolis in facie filij se opposue
 rat mater. ac gladio doloris eius anse infixo
 vulnerabat spū z cruciabat affectu. **E**t qd in
 carne xpi agebat clauī z lancea: hoc in ei? mē
 te faciebat cōpassio naturalis z affectionis
 matris angustia. **D**e lachrymis etiā ipsi?
 xginis loquēs **A**nselmus in quodā fmoē
 ait. **O** dñā quos fontes lachrymarū dicam
 erupisse de pudicissimis oculis tuis cum ac
 tenderes vnicū tuū filiū innocentē coram te
 flagellari. ligari. macrari z carnē de carne tua
 ab impijs crudelit? dissolari. **M**agister qz
 qz **J**acoby de voragine ordinis pdicatorū in
 fmoē de plāctu beate virginis ait. **M**aria
 stabat iuxta crucē lachrymis plena z dolori
 bus immerfa. **E**t in eodē fmoē allegat pdi
 ctam autoritatē bñ **A**nselmi. **I**dē quoqz do
 ctor in ope suo de brā xgine qd incipit. **L**ogi
 tami dies antiquos. i pto mare dicit. qz ma
 dei appellat **M**aria a mari. qsi amāz mare.
 qz sic in mari ē amaritudo aqruz. ita in ipsa
 fuit amaritudo dolori z passione filij. **E**t ibi
 dem etiā dicit qz dolor ipsi? xgis causatus ex
 filij sui passione fuit magn? tripl? s. intēsiue
 qz vsqz ad animā penetravit. **A**uce. ij. **T**uā
 ipsius animā zc. **F**uit magn? extēsiue. qz per
 dies qrtuor cōtinuos se extēdit. **N**ā incepit
 eius dolor feria quarta. qz tūc mors xpi fuit
 tractata z firmata: z cōtinuatus fuit in qntā
 feri. āqz tūc in sero fuit captus: collaphizat?
 z illusus. **C**ontinuat? etiā fuit vsqz in feriaz
 sextā. qz tunc filius eius fuit crucifix? **I**tem
 vsqz ad diē sabbati. qz tūc i sepulcro fuit clau
 sus. **F**uit quoqz magn? oñsiue. qz dolorē suū
 ostendebat z manifestabat singultu cordis.
 abundātia lachrymar. vocē damorose z que
 stione. pectoris tūsiue. z manuum allisione.
Hec ille. **Q**ue ego fidelit? extraxi ad litterā i

Dolor x
 ginis fu
 it magn?
 triplicis.

Circūsp
 ecte loqz

libro antiquo z mēbranis scpto. **E**t iō nos d
 beata xgine lachrymāte amarissime i nocte
 passiōis filij sui bñdicti dicere possum? illd
Tren. j. **F**acta ē qsi vidua dñā gentiū. **P**lo
 rās plozauit i nocte z lachryme ei? i maxillis
 eius. **N**ō est qz soleat eā ex oibz charis eius.
Itē ipsi pñssime xgini dicere possum? illud
Tren. ij. **A**ui cōpabo te. vel cui assilabo te si
 lia hierlm. cui adeqto te. z solabor te virgo
 filia syon? **M**agna ē velut mare pñtū tua
Quis medebit tui? **D**educ qsi torrentem la
 chrymas. z p diē ac noctē nō des reqm tibi.
 neqtaceat pupilla oculi tui. **I**pa xgo rñde
 re pōt illud **T**ren. j. **S**ubmersum ē cor meū
 in memetipa: qm amaritudine plena sum.
Predict? etiā mgi **J**acoby de voragine i pdi
 cto fmoē de plāctu xgis i exordio inqt. **T**ā
 ta est pietas hui? xgis mris nō solū erga fi
 liū naturalē. iux? an? crucē stabat. **L**uc. xix. sz
 z erga filios suos adoptiuos tāta facultas i
 petrādi qz velut apud deū pñm vt fmoē cōnā
 tes qz nutrites populor nō aliūde cōfidat
 lac doctrine p eos ppinandū nisi meris ei? z
 paby pñratū. **A**d quod efficiendū cythara
 dulcissime salutaris ad eā vtunt. **S**z con
 suetudo ecclie cū de passione filij eius **I**hu ē
 fmoē pdicāti dicere videt illud quod **H**ely
 seus pphā ait **S**yezi discipulo suo de sinami
 te mortē vnigeniti sui deplorāti. **R**e. iij.
 sz **D**imitte eā: aīa em eius in amaritudine
 est. qsi diceret. **N**ō salutes eā. nā cythara il
 la angelice salutationis in luctū versa appa
 ret. **N**ā quomodo **A**ue ei dices. ab a quod ē
 sine. z ve deriuatū. que doloribz plena est. vt
 dicere valeat illud **M**ichee. **V**e aīe mee.
 qz defecit timorāt? a terra fili? meus quē im
 pleuit spūs timoris dñi **M**aria apte nūcu
 pare nō possum? pur dñā vel illuminatū in
 terptatur: cū satis obscura quasi luna eclip
 sata inueniatur. **N**olite g vocare me **N**oe
 mi. i. pulcrā. sz vocate me **M**aria. i. amara.
 qz amaritudine repleuit me dñs. dicere pōt
 cū illa **N**oemi q de felicitate ad infortunūz
 deuenerat. **R**uth. j. **N**ā nō grā plena sed va
 cta indicoz hodie. **F**lecto em genua mea ad
 pñm dñi mei **J**esu vt misereat filij cōmunis
 z non me audiat. **D**eprecor ipm filiū: vt suis
 verbis mellisuiis me consolet. z mihi nō loq
 tur nisi illud. **E**cce filius tuus. **Q**uod xham
 vt gladius pertrāsuit animā meā: cū p ma
 gistro z filio mihi datur discipulus. **I**nde is
 supplico vt ammodo cōpatiatur filio meo.
 z ipi pñelias z sbannatōes adiūgūt. **M**or
 tem iuoco vt post filiū superstes nou remas

Sermo. I. De cōpassione Marię

neā. et fugit a me. **J**uxta crucē sita ad ipsam clamo. **F**lecte ramos arbor alta: tensa lara viscera ut desolculer filiū meū. et rigida ac imobil' p'senerat. **D**ñs tecū. vtiq; i me vsq; nunc dñs filius fuit meū: me p'sortans. me reficiens: et ego secū ipm sequēs. verba ei' dulciora sup mel et fauū audiēs: miracula eius videns. et gl'iam dei ex ei' operib; magnificari p'spiciēs. **N**ūc aut me reliq't animā a corpore egredientē patri recōmendās. **B**ndictaz me in mulierib; angelus dixit. que nūc infelicioz cūctis mulierib; inuenioz. **N**ā q' māt vñq; fuit que in p'sentia filij cōstituta angustijs et afflictionib; circūdari nō valuerunt. vel in aliquo refrigeriū illi p'stare. **A**udio eū ad mortē vsq; sitientē ex maximis penis. et nec potū aque frigide porrigere ei valeo: s; video spongiā aceto plenā et felle ad os eius apponi. **E**t si felix fui et bndicta in mulieribus: in partu eius nō sentiens dolorem: nūc mihi video referuatos et adauctos cruciat'. qm̄ nulla mater tantū dolorem vñq; sensit in partu filij sicut nunc ego in passione christi. **S**ed nec martyr aliq's vel aliqua in suis vatrijs cruciatib; vñq; tātā penā p'tulit ut nūc ego. **E**t ne bndictus fructus v'entris mei **J**esū: cui om̄s maledicūt iudei et gētilēs. **U**n' eū appellat malefactorē. alijs seditiosum. aliter blasphematorē. multi ambitiosum: et regnum vsurpare volentē. reliq' mendacem aut seductorē: ut p'mis et nō hō. opprobrium hōim et abiectio plebis ē effect'. q' et p'm legē maledic' ois q' p'endet i ligno. i. infamis. **E**t q' ergo in luctū p'sa apparet cythara illa angelice salutatiois: dimitte eā nec salutes: sed nihilomin' cū ea iux' crucē maneat: ipaz me dicitado: ipam adorādo: ipam salutādo. et eius auxiliū iplozādo. **D**ecim' **J**acoby vbi sup. **Q**uā' q'ba s'c' h'issima: et ego expiētia teste p'bauī. **N**ā cū q'dā die vener' s'c'i h'rem p'plo p'dicare de passione dñi n'ri **J**hu xpi. vellēq; ex more b're p'gis auxiliū iplozare: appuit mihi nō visioe imagiaria: s; i forma visibili corpora lib; ocul' q'dā vestit' more p'phetico: indutus nigris vestib;: barbā h'ns canā vsq; ad cingulū. q' videbat **I**eremias p'pha. et intell'gens desideriū meum interpellādī sacratissimā p'ginē: dixit mihi hec q'ba. **O** filioli m'io de nō molestare la p'iatosa vergene **M**aria: a dimādarli adiuto nō audare p' che p'iena d'melāconia. **B**agnata de lacrie tu la trouerai. **E**he e' p'pita la mia p'phā. **Q**nā a li treni io p'nūciai. che suiduatā lei rimā eria. **O** g' del l'uo siol sara p'uata. **D**a la maligna gente in

Refert
autor de
se visioz
q'ndaz q'
nō debeat
p'go salu
tari cum
passione
xpi p'edi
camus

iqua eria. **P**ero essendo tāto triblata. **P**in affanaria crudelita seria. **P**ur se tu voi cō lei fauelare. **I**o verro i tua p'pagnia. **B**ēche me dubito chel tuo dimā dare. **A**ccrescimēto de dolor si sia. **Q**uibo dicit' vidēs q' ego volebā adire ipaz brām p'ginē: app'hēdit me p'mā nū et duxit corā imāgie ipi' p'gis q' erat vidua alib; vestimēt' induta ac mesticia plenissima doloribusq; q'si deficere videbat. **A**d cui' p'edes ego prin' p'strat' dixi. **P**er che vi vedo o p'gene **M**aria. **T**uta afflicta epiēa di dolore. **S**ono venuto a farue p'pagnia. **E**sser p'ticipē del vostro grā merore. **E**o voi in sino al mōre caluario. **A**pparegiato sono de venire. **E**iui amaramēte lacrimare. **E** patir sel bi sogna el martirio. **M**a pero che a q'sto p'pulo mio. **V**orete fidelitēte recitare la passiō del vostro caro fio. **E**t tute le force me lento māchare. **P**ero col cor ve p'go o m're p'ia. **E**he vñp'cho me voliat' adiutare. **E**he senla el vostro adiuto nō poria. **D**e si mirabil cosa p'dicare. **T**ūc illa alta suspiria et gemit' emittens. **T**ādē v'isa ē mihi i hec q'ba rñdisse. **E**t q' nō possum hodie p' liberatiōe filij mei grāz iuenire: quō possum tibi succurrere? **U**bi ē discretio tua? vbi ē prudētia? vbi ē sapia tua q' deberes mihi p'pati et p'dolere: p' me vis grā am iuenire? **N**oli noli i aurib; hui' infelicis sine m'ris hodie salutariōz angelicā p'sonare q' tali die mihi in amaritudine tota est p'uersa. **N**ō igit' mihi dicas aue. i. sine ve. **S**um em̄ tota plena dolorib; p'p' passiōz filij mei. **U**n' vere dicere possum illud **Tren. j.** **P**osuit me. i. mors filij mei desolata. tota die merore p'sectā. **E**t ill' **Job. xij.** **V**ersa est in luctum cythara mea. et organū meū in vocē flētium. **N**e dicas mihi **M**aria id est illuminata. quia hodie sum lumine p'iuata. ita ve dicere possum illud **Tren. v.** **M**estū factū est cor meū. ideo contenebrati sunt oculi mei. **N**ō dicas gratia plena. **M**ea em̄ grāz sum mata fuit in duodecim stellis de q'bz **Apoc. xij. d.** **I**n capite ei' corona stellaz duodecim. **H**odie p'go possum dicere illud **Trenorū. v.** **E**cceidit corona capitis mei. **N**ō etiā dicas: dñs tecū. quē tāgere non valeo. **P**ropterea dicere possum illud q'd in eodē. c. scriptū est. **S**c'z **D**efecit gaudiū cordis mei. **N**on dicas. **B**enedicta tu in mulierib; nā hodie p' om̄ibus mulierib; maledicoz. **U**n' dicere valeo illud **Isa. li.** **N**omē meū tota die blasphemāt. **N**e dicas. bndictus fruct' v'entris tui. q' ab om̄ib; maledic'it. accusat. p'spuit et flagellat. **U**n' verificat in eo illud quod **Isa. j.** s'c'p'tū

est. Blasphemauerunt sanctū Israel. Qua
propter dicere potest illud **Tren. iij.** Sacrus
sum in derisum omni populo. canticū corz tota
die. **Hec illa.** De doloribz etiā h̄gis loquēs
deuor? **Ubertin?** de casali. li. iij. c. xv. inquit.
Logita q̄tum potes q̄tū fuerit in corde vir
gis. dolor mēsurā. **Nulla** ei rō fuit i corde h̄
ginis nō solū que minueret: s; non augmen
taret hui? doloris h̄mte. q̄ si mens tua semp
dei diminuēs bona: dicat q̄ nō debuit tātum
dolere cū sciret christū ista pati voluntarie. ⁊
seipsum si vellet de morte ⁊ de pena posse redi
mere. **Sciret** etiā q̄ omnes electos de inferna
li gehenna sua liberaret morte. ⁊ q̄ sicut dei fi
lius tertia die debebat resurgere ⁊ ex ista mor
te a deo patre debebat accipere nomē sup omne
nomē. quo in noīe eius flecteret omne genu.
celestiū. s. terrestriū ⁊ infernoy. ⁊ nō solū ipsi
Jesu: sed etiā ppter ipm ipsimet virgini ei?
matri. **Aduertas** carnalis aīa q̄ hec omnia do
lorem pietatis matris multiplicr augmenta
bant. **Et** istoz etiā respectu doloruz aculeis
amplius pungebat. **Ad** quoz evidentiam
nota duplex fore genus dolor. **Quidaz** ma
nantes ex impatiētia ⁊ desperatōe mentis a
deo. ⁊ ex descendētia odij in primum. q̄b
aīa inabyssat in angustia q̄ de deo vel de pri
mo se vindicare nō pōt. ⁊ q̄ velit nolit penas
oporteat sustinere ab eis dē. **Isti** sunt dolores
infernales ⁊ pphani. qui solū reprobis reser
uantur. nec infligunt electis nisi inq̄ntuz ad
tempus p suis peccatis illi impie ciuitati iū
guntur. **Absit** autē talis dolor a xpo et a cor
de materno: ⁊ ab omni eius electo. nūq̄ em
de hoc dolore vel modicū degustauit. **Est** ali
ud genus dolor qd ex cōplacētia volūtatis
assumit. ⁊ fm virtuales regulas ab eterna i
fluētia dei in electoz mentibz mensuratur.
Nec isti? doloris posset vnā stillā habere cre
atura aliqua in seipsa. **Est** em ex spūssancti i
fluxu agitātis mentē ad dolendū quātū do
lere debet. **Et** sicut iste dolor est semp virtuo
sus: ita est semp voluntarius. ⁊ quāto magis
est voluntarius: tanto magis est intensus. ⁊
quāto magis est grā in anima: tāto ē magis
volūtaria ad augmentādū in se oēm f̄tua
lem dolorē. **Un** ⁊ dolores ineffabiles corpis
Jesu a grā vnionis sumplerūt sue immensu
rabilitatis augmentū. **Un** ⁊ ab aliquibz dī
q̄ illi dolores fuerūt in corde **Jesu** a diuina
sapia dispēlati. **Quod** sic ego intelligo. q̄ di
uina sapia videns infūnitatē culpaz offen
sionis. vidit q̄tū dolorē req̄rebat plena ⁊ ab
undans satisfactio eozundē. **Et** qz nulla cre

atura tantā pōterat in se dolorz mensurā: ni
si p vnionē diuini suppositi dilatare i sum
mo. ideo statuit hoīem assumere in vnitate
psone. ⁊ ex tali vnione illā dilatare assump
tam naturā ad illi? inextimabilis mēsuratio
nis receptādā capturā. vñ oīa obiecta occur
rentia aspectui mētis xpi nō debuerunt eius
f̄tuolum dolorē diminueres sed augmentare
Tantū em dolorē debuit xps assumere ⁊ tan
tum sibi debuit diuina sapiētia infundere q̄
tum sufficeret ad p̄dicta oīa bona cōquirēda
ex eius passione. **Et** iō si iste nō fuisset sub
secute grē de sua morte: nūq̄ voluisset nō so
lum tantū dolere: sed etiā nihil tolerabile as
sumpsisset. **Quāto** autē ipe videbat viciniū
resurrectionē instare: tāto sciuit q̄ tpe passio
nis ampliorē oportebat angustia assumere.
vt posset illoz dolorz a diuina sapia disposito
rum exigēte iusticia immēsurabile mēsuram
adimplere. **Et** q̄b aliquāliter potest videri
quomodo dolores xpi inextimabiles fuerūt.
Un ⁊ rōnes p̄radicentiū fantasmata sunt
errantiū: ⁊ ignorantū dolorz in **Jesu** radice
⁊ causam. **Sicut** ḡ fuit in xpo hoīe. sic ⁊ in
ipsius reuerēdissima matre. q̄ ad illā immē
surabile mēsurā dolorz **Jhu** supra oēm cre
aturam spūsancto influēte accessit q̄ntuz sta
tus matris puritatis. dignitas participij
Jesu. ⁊ nature cōsortiū requirebat. **Un** cum
isti dolores sint radix oīm f̄tutū reducere p
deriuatōne peccati. nulli dubiū est q̄ in mē
tes humanas infundit sola influētia spir it?
sancti. **Et** qz fundamentū ⁊ radix omīs grē
⁊ meriti est dolor cordis ⁊ corpis crucis chri
sti iesu. iō beatā h̄ginē tantū repleuit in sum
mo de xpi doloribz q̄ntū nō potest cape omīs
creatura materiali statu nō euecta. **Dodo**
cogita ⁊ mensura mentē virgineā ⁊ aliq̄ntu
lum nauiga in latissimo mari oceano ama
ritudinis dolorz viscerz materno. **Et** cū isti
dolores in amore fundent: omēs rōes inten
dentes amorē: intendēt nō dubiū pariter et
dolorē. **Et** sicut nō minus dilexit xpm. quia
sciuit eū esse filiū dei de se naturalit̄ genitum
ita nō minus imo inextimabiliter pl? voluit
qz vidit filiū dei sic horribiliter tractari. vili
ficari ⁊ occidi in assumpta ⁊ d suis visceribz
pcepta natura. **Et** sicut nō est min? diligen
dus dei filius qz ista vidit p nra redēptione
esse assumēda. ita sibi magis est p̄dolenduz:
qz sic amorose tā immēsos p nobis sustinuit
dolores. **Et** sicut ipe maiores dolores assum
psit pro redēptione humani generis: q̄ si
nullum redemisset electuz. ita ⁊ beata virgo

Duplex
gen⁹ do
loris

Dolores
xpo fuerūt
a deo dis
pensati

Dolor h̄
gis poss
xpi dolor
rem fuit
maxim?

Sermo. I. De cōpassiōe Marię

Maria sibi magis dōluit: qz ip̄a videbat q̄ dolores oīm in se portabat. imo sicut ip̄se fuit oīm redemptor: ita ip̄a fuit oīm genitrix: mediatrix: reconciliatrix: excusatrix: et aduocata oīm pctōz. Et ideo cū ip̄a esset aduocata mūdi tantū dolorē spūscūs suis infudit viscerib⁹ quātū sufficiebat oīm electorum genitrici ad excusandā ingratitudez mūdi: qz sic dura morte de sui fabrica suū expellebat auctorē: qui ad ip̄os eruedos de faucib⁹ mortis de sinu patris aduenerat seruile assumēdo naturā. Vñ ip̄a p se et p toto mūdo dignū deo morienti et de se genito exhibebat lamētū. Et quāto certius sciebat seip̄am per filij mortē redimi: tanto magis sibi grata suo iungēbat dolori. Et q̄to sciebat breuius ēē tēpus quo mors ad solū tridū debebat in mēbris xpi includi: tāto magis satagebat sibi toto corde cōmori et cōsepeliri: et tāto magis vacabat dolori nullo mō volens a dolore mortis eius et picipatiōe passiōis fraudari. Et sicut ip̄a sola p grām redēptoris ipsum redemptorē genuit: sic p eādē grām dolore sue mētis plenissime sola picipauit. electrix em̄ grā que ipsam ad dignitatē mater nam elegerat: totā ad cōpassiōē morientis filij impellebat. vñ tūc menti h̄gine nulla ratio occurrebat de filio nisi in rōne amaritudinis et trāfigētis doloris. et si aliqua ratio mētī carnali videat posse occurrisse maīno aspectui: sic absorbebat ab amaritudine materno rum viscerū: sicut gutta aque dulcis ab amarissimo mari. Et sicut influxus oīm flumīoz in mari in amaritudine cōuertunt. sic omēs cogitatiōes mare cordis h̄ginei in amaritū absozbebat. et ideo ipsa est speculuz et exemplū oīm lamentatiū mortē xpi: et archa et armariū dolorum corporis boni iesu. **Hec** **Ubertin⁹** vbi. s. **Q**ui etiā in caplo sequēti probat dominū nostrū iesum xpm sepius fleuisse. **P**rimo in natiuitate sua. vñ dicere potuit illud Sap. vii. **P**rimā vocem simile omib⁹ emisi plorās. Item fleuit in resuscitatiōe **Azari** **Ioh. xj.** Fleuit quoqz sup ciuitatē **Ierusalē** destruendā ppter peccata inhabitantiū: **Lu. xix.** Dicit autē pdict⁹ doctor ibidē de christo: qui dixit. **B**eatī qui lugent: **Matth. v.** nō seip̄z hui⁹ beatitudinis benedictiōe priuant: maxime cū in eius luctu tanq̄ in radice meriti oīm electorū luctus a diuina misericordia acceptus. Unde in patibulo crucis abunde fleuit. **Q**uod declarans ap̄lus ad **Heb. v.** dicit q̄ cum clamore valido et lachrymis seip̄m offerens exaudiet⁹

est pro sua reuerētia. **Q**z si lachryme (sic cre) dēdū est) respondebat clamori vocis et affectibus mētis et statui sui corpis: nō solum fleuerunt illi p̄ oculi: sed fontes fuerūt irrigui lachrymarū. Vñ et omīs mēs deuota flere cupiens hauriat sibi aquas de fontib⁹ saluatoris. **P**ropter hec aut nō inmerito edocta per sp̄m actū sancta mater ecclesia tempore xpi mortis in eius persona deplorat. **A**līgauerunt oculi mei a fletu meo. **N**on est ergo ad mirandū si totū maternū cerebrū defluat in lachrymis: qñ et corpus filij totū fluere sanguinē: et oculos ei⁹ i lachrymas quasi fontes effluere suo doloroso cōtuebat aspectu. hec ille. **A**rubescat ergo negātes in beata h̄gine fuisse cōpassiōē de morte filij: cum pdict⁹ doctor eiusdē libri ca. xiiij. dicat. **C**hristus matri sue dedit p̄matū cōpassiōis vt esset matri remagnū omīs deploratiōis et lamētatiōis mortis sue. **L**udolfus quoqz carthusien. in meditatiōibus vite **Iesu xpi. c. lxiij.** inquit. **Q**ualiter tunc anima matris intimi doloris gladio penetrata erat: cū sic pene filiū suū deficere: languere: lachrymari: clamare et mori: et se in mūdo derelinq̄ in tāto dolore et anxietate videbat. Et qualiter clamauit (si tñ loq̄ poterat) et dixit. **O** fili mi dulcissime qd faciā ego mestissima: **Q**ui me miserā cōmendatā dimittis: **O** pater omnipotēs in man⁹ tuas cōmēdo filiū meū: imo dominū meū et filiū tuum. **J**am em̄ deficio: et an filiū meū in eius aspectu mori desidero. **A**līa dīcēs extimo q̄ ppter angustiarū multitudinē vel absopra erat et quasi insensibilis vel semimortua facta: et q̄ se sustinere nō valēs corruit in faciē suā sup terrā. **N**ullus em̄ cogitare aut dicere posset quāta mesticia patientē et morientē filiū suspirauerit et doluerit. Vñ ipsa sustinebat intus qd fili⁹ tulit foris. **D**eior⁹ etiā sanctus **Bern.** in sermone de plāctu beate h̄ginis q̄ incipit. **Q**uis dabit capiti meo aquas. sic ait de beata h̄gine. **A**redo similiter q̄ ipsa erat inter illas feminas que christum sequebant min istrātes ei. **N**ull⁹ autē debet mirari si sequebat illū: cū ip̄se esset tot⁹ eius dulcor et desiderū. **H**āc arbitror fuisse inter illas dolētes: inter illas gemētes que lamētabant flētes dñm. **P**oterat hec etiā esse inter illas filias **Ierusalē** ad quas iesus nō clārus impio: s̄ plen⁹ opprobriū: sputis illitus et flagris afflic⁹: sibiqz in angariam mortis baiulās crucē cōuersus ait. **F**ilie ierusalē nolite flere sup me: s̄ sup vos flere. **V**tinā o brā h̄go dolor ille sic quotidie inhereret vi

Ips sepius fleuit

Planctus
Marie
ad filium
eum ad
modum
dialogi

scrib⁹ meis ut tunc ibi esset tuus. Obsecro lacrimas illas mihi iunde quas habuisti in filiis tui passione. Dic mihi si eras in hierusalem quando filius tuus captus fuit et vincitus et ductus ad annam. At illa. In hierusalem eras quando hec audiui: et gressu quo cumque potui ad dominum meum flens perveni. Cum ille fuisset in circuitu pugnis percuti alapis cedi spinis coronari: et opprobriis hominum fieri: commota sunt omnia viscera mea. et defecit in me spiritus meus. et non erat mihi ferevor neque sensus. erant et mecum mee sorores et alie femine plangentes cum quasi unigeniti. Inter quas erat maria magdalena: que super omnes alias (excepta illa que loquitur tecum) dolebat. Dum ipse clamante preconem et impantem pylato sibi baiulas crucem traheret factus est concursus populorum. Alii autem super ipsum plangentes sequebantur: alii vero illudentes ridebant. Sequebatur ipsum put poterat ei? mestissima mater cum mulieribus que fuerant secute eum a galilea ministrantes ei. A quibus velut emortua traheretur quousque perventum fuit ad locum ubi crucifixi erant cum. ubi ante oculos eius fuit in cruce levatus et ligno durissimo clavis affixus et ipse tamquam agnus coram tondente se vocem non dabat nec aperiebat os suum. Aspiciebat ancilla dominum suum in cruce pendente morientemque turpissimum. Tanto dolore verabatur in matrem quam posset explicari sermone. Manabat enim sanguis ex quatuor partibus rigantibus undis: ligno manibus pedibusque clavis confixis. De vultu illius pulchritudo effluxerat omnis. et que erat per filium hominis speciosus: videbatur indecorus omnino. Videbatur quod complere prophetam illud in eo. Uidimus eum et non erat aspectus neque decor. quia iniquus liuor et sbera fedauerat vultum eius. Videbatur me deseri ab ipso quem genui. nec superat alius: quia mihi erat vnice: et ideo non poterat capi in me dolor meus. Vox mea fere perierat omnis: sed dabatur gemitus et suspiria. volebam loqui: sed dolor sbera rupebat. quia sbera iam matrem conceptum dum ad formationem prederet oris: ad se ipsemet reuocabat nimis dolor cordis. Vox tristis sonabat foris vultus denuntiabat mentis. sbera dabat amor que rancu sonabat. Nam lingua vocis magna periderat usum loquendi. Videbatur mori quem diligebat anima mea: et tota liquebat per doloris angustiam. Aspiciebat et ipse benignissimus vultu me matrem plorantem: et me voluit paucis sberis consolari. sed ipsa consolari non poterat: sed flebam dicens. Fili mi: fili mi: quod dabit ut ego moriar pro te? Moris fili: cur secum non moris misera mater? Amor vnice fili dulcissime noli me derelinquere post te: trahere me ad te ipsum ut ipsa moriar tecum. Male solus morieris: tecum morietur

matris tua genitrix. O mors mihi miserere noli perire. tu mihi sola per cunctis places: exerce vires tuas: trucidam matrem et cum filio perime filium. Fili dulcor vnice singulare gaudium: vitam meam et omne desiderium: fac ut moriar tecum. quare ad mortem genui: sine me noli mori. Recognoce me miseram et exaudi precem meam. exaudi me obsecro: in tuo me suscipe patibulo: ut que vna carne vivimus vna morte peamur. O iudei dei ipsi nolite mihi perire quia natum crucifixum et matrem crucifigite: aut alia quacumque morte seu me permitte: dummodo cum filio meo finiar simul: orbis orbem radio: me iudea filio gaudium et dulcore. Vita mea morietur: et salus permittit. ac de terra tollit omnes spes mea. Auris gemit in dolore mihi per filium? Tollite: suspendite matrem cum suo pignore. Non peccatis plene: non peccatis et mihi. tu mihi soli mors esto seu. Tunc ei summe gaudere si cum christo meo mori possem. Melius est mihi mori quam vitam ducere mortis. O fili care: o benignissime nate miserere matri: suscipe preces: desine nunc esse durus mihi que spiritus ei fuisti benignus cunctis: suscipe matrem in morte tecum ut vivat per mortem spiritus tecum. Nihil est dulce mihi quam te cum mori. et sbera nil amari est quam vivere per mortem tuam. O iesu tu mihi pater: tu mihi mater: tu mihi sponsus: tu mihi filius: tu mihi omnia eras. Nunc orto pro te: viduor sponso: desolor prole: omnia perdo. o fili mi quid ultra facias? Ne mihi ve mihi fili: quo vadis? ubi me sbera dulcissime nate? quod mihi erit solatium? quod mihi sberidium et consilium ultra prestabit? Fili charissime omnia possibilia sunt tibi. sed si non vis ut moriar tecum: relinque mihi aliquid benignum sberidium. Qui dominus iam anxius in cruce oculis et vultu annuens de ioseph ait. Mulier ecce filius tuus. Ac si ei diceret. O dulcissima mollis ad flendum mollis ad dolendum: tu scis quare ad hoc veni: ex te te carne sumpsi: ut per crucis patibulum saluarem genus humanum. Sed noli flere mulier noli flere dulcissima mater: quia tertia die resurgam: tibi quoque appebo. Depone ergo dolorem: quia ad patrem vado. Non te derelico: non te derelinquo: tecum sum: tecum ero omni tempore seculi. Si in carne subiaceo impio mortis: sbera diuinitate sum: fui et ero semper immortalis et impassibilis. Si scis unde processi et veni. non ergo tristeris si illuc ascendo unde descendi. tempus est ut reuertar ad eum quem misit me. et quo ego vado tu non potes modo venire: venies autem postea. Interim Johannes qui est nepos tuus tibi reputabit filius. curam habebit tui. et ipse erit tibi solatium fidelissimum. Et tunc ioseph intuitus

Sermo. I. De cōpassiōe Marię

ait. **E**cce mī tua: ei fūas: curā habe illi: eam tibi cōmēdo. suscipe matrē tuā: suscipe matrē meā. **D**ec paucā dñs dixit. Illi duo dilecti sp̄ fundere lacrimas n̄ cessabāt. **T**acebāt isti duo martyres ābo: z p̄ dolore loq̄ nō poterāt. **I**sti duo f̄gēs merētes audiebāt xpm loqn̄ tē: z ip̄z videbāt paulatim moriēre: nec poterāt rīdere f̄bū: qz illū q̄si mortuū videbāt. erat isti duo velut mortui: vñ spūs illoz voces ex altare nō poterāt. **A**udiebāt z tacebāt: qz p̄ dolore loq̄ n̄ valebāt. defecerāt em̄ spūs eozū z amiserāt f̄tutē loq̄ndi. sol⁹ ill⁹ dolor lucē qz remāsit amic⁹. **A**ma bāt flere z flebāt amare. **A**mare flebāt: qz amare dolebāt. nā gladi⁹ xpi aīas vtrozūqz transferat: ac seue pimebat vtrozūqz. q̄ mag⁹ amabat seui⁹ flebat. **I**n mēte mī sentiebat xpi dolores vulnera xpi moriētes seui fuerit tortores i aīa mīs. **M**ēte mī erat percussa cuspide teli: q̄ xpi mēbra seue foderūt iniq̄. **I**p̄z circūierāt imēti dolores: nec poterāt ex refūdi int⁹ atroci⁹ seuiētes. **D**olores nati mīs aīam gladiabāt. i carne xps soluebat debitū mort⁹. qd̄ gūi⁹ erat qz mori ase matrē. **I**nterī cōmēdata mīe Jos̄i dixit. sitio. z dede rūt ei illi q̄ crucifixerit eū acētū cū felle mixtū quē cū gustasset noluit bibere: s̄z dixit. **C**ōsūmatū est. **E**t exclamauit voce mag⁹ di. **P**ī in man⁹ tuas cōmēdo spm̄ meū. z sic dicēs emi sit spm̄. **T**ūc tremuit terra: tūc sol sua lumina clausit. **M**erebāt poli: merebāt sidera cūcta. **M**ēte suū inbar amisit luna: recessitqz om̄is fulgor ab ethere alto. **S**cīdunt duri lapides scīdunt vestigia tēpli. **S**urrerūt mlti ap̄s tumul⁹ sepulcri. **C**ogitare libet qnt⁹ dolor fuit mīs: cū sic dolebāt q̄ insensibilia erāt. nō lingua loq̄ nec mēs cogitare valebat q̄to dolore iuxta crucē stabat emortua mī: q̄ cepit illuz f̄go de spūs cō. **C**orū erat illi: dolor abstule rat vires. imo strata iacens psallebat ala q̄si mortua. viues viuebat moriēs: viuesqz moriebat. nec posat mori: qz viues mortua erat. **I**n aīa illi⁹ dolor seue sentiebat: volebat mori poti⁹ qz post mortē viuere xpi. q̄ male viues mortua tñ erat. stabat dolēs pfecta seuo dolore hec Bern. vbi. s̄. **I**n supiorib⁹ aut̄ f̄bis ip̄e Ber. approbat illd̄ qd̄ ego posui i breui tract. metrico passiōis xpi di. **H**ic cū f̄gine as rumor veniss̄ ad aures **I**llacrimās mag⁹ nī fluis istar aq̄s. **E**t potuit charā prerit cer nereplē. **S**ingul⁹ toto pectore mēta trahēs **P**ullabant misere celū suspiria mīs: **A**stqz dolēs filiū sic lacrimata suū. **N**ate meevires mea mag⁹ potētia sol⁹ **S**olamē vite sp̄sqz saluē mee. **B**ndicite puer scōz glia: mudi

Planct⁹
Marie
metricus
auctoris

Plasmator: mīs vita beata tue. **A**gne dei pa ter⁹ hāc cur mitissime mortē. **Q**uid vidua i felix sola filia gerat⁹. **Q**uid tā tribulātib⁹ trās fixere corda. **N**ate caput vitavis nepire mea. **T**ūc ihs eximia mēta pietate penitē **C**ōspiciēs dulci voce benign⁹ ait. **P**ro me cur tan tos fudis dulcissima flet⁹. **M**i genitrix: obi tu pone dolorē meo. **N**āqz mea tor⁹ pena sal uabit orb⁹. **Q**ua sine celoz gaudia null⁹ h̄z. **D**esine tā tātos ad sydera mittere planctus. **I**āqz ocl⁹ taceat fessa pupilla tui. **N**āqz cito p̄pa valid⁹ f̄tute resurgā. **E**t bānulas victis hostib⁹ astra perā. **T**aceāt ḡiā z pfūdāt illi q̄ dicūt mīez dñi p̄ssimā (eo q̄ pstantie f̄tute h̄er) n̄ voluisse ex cōpassiōe filij: cū eē d̄ deo di cāt **J**udic. x. **D**oluit dñs sup miserijs eozū. **S**i ar vis o p̄dicator ad fletū de passiōe xpi pplm̄ icitare: studeas dolores mīs ex cōpas siōe filij sil imiscere. **I**llis ei q̄ n̄ cōpatiunt⁹ f̄ ginis anxietatib⁹: nec eas recitāt pplis p̄t di cere ip̄a f̄go illd̄. j. **R**e. xxij. **N**ō ē q̄ vicē meā doleat. z iō ad fletū z cōpassiōz pplm̄ iclīna. **B**ra igit f̄go tota fuit dolorib⁹ repletissima vñ dicere tūc posat illd̄. iij. **R**e. iij. **C**aput meū doleo. z **H**iere. iij. **C**etere meū doleo. z illd̄ **J**ob. xxx. **D**s meū p̄forat dolorib⁹. expe ctatā bona z venerit mibi mala. p̄stolabat lu cē z erupit tenebre. **I**ntiora mea efferbuerūt absqz vlla re q̄: p̄uenerūt me dīes afflictōis. **I**n ip̄a etiā f̄ficatū fuit illd̄ **E**ze. 30. **Q**uasi p̄turēs dolebat. et ip̄a cū lacrimis loq̄ns cū filio vt eā secū mori faceret: dicere posat illd̄ j. **R**e. j. **E**t multitudine dolor⁹ mei locuta sū. z illd̄ **J**ob. vj. **F**ba mea dolore s̄ plena. **D**e as sociatib⁹ aut̄ eā dici posat illd̄ **J**ob. ij. **V**ide bā dolore ei⁹ eē vehemētē. **E**t ip̄a etiā dicere poterat illd̄ ps. xvij. **E**t circū dederūt me dolo res mort⁹. z ps. 30. **D**efecit i dolore vita mea z ps. 38. **D**olor me⁹ mouat⁹ ē. z ps. 68. **S**up dolore vulnēz meoz addiderūt. z ps. cxij. **T**ribulatōz z dolore inueni. **E**t de illo dici po terat illd̄ **H**iere. xlij. **T**remor app̄hēdit eā. **A**ngustie z dolores tenuerūt eā q̄si p̄turētē **D**e fletu etiā ip̄i⁹ f̄ficatū fuit illd̄ **J**ob. v. **E**cepit flere mī ei⁹. z. x. eiusdē li. c. **F**lebat mī ei⁹ irremediabilib⁹ lacrimis. **E**t qd̄ mirū s̄ mī p̄ssima flebat: cū etiā de angelis dicatur **I**sa. 33. **A**ngeli pacis amare flebāt. **S**i etiā lugebāt z flebāt apli p̄p̄ mortē m̄grī: **M**ar ci vl. q̄to magis lugere debebat mī p̄p̄ mor tē filij. **P**rofecto ip̄a tātū fleuit q̄ dicere po terat illd̄ **T**re. ij. **D**efecerūt p̄ lacrimis oculi mei: p̄turbata sūt viscera mea. z illd̄ **H**iere. xij. dicebat. **P**lorās plorabo: z reducet oau

lus meus lacrimas. 2 illd ps. vj. **L**acrimis meis stratum meum rigabo. **L**uc qz significatū su it illud **Isa. 33.** **A**uxilium elaguit terra. i. ipa b. virgo q terra appellat in sacra scriptura. **D**oc aut pdictū fuerat **Hiere. iij. vbi d.** lugebit fra 2 merebūt celi desup. **R**ideat igit mibi ipugnātes pietatē gignis gloriose: si ipsa fua uir oia filia sacre scripture q potuit seruare. 2 si dicat q sic: 2 sup oēs pfectissime: vt oib manifestū ē. **C**onsideret qd d. **Eccl. 38.** de q libz mortuo etiā cūneo. **I**n mortuū pduc lacrimas 2 qsi dura passus icipe plorare. hē ibi. **Q**uid g fecit sup filiū mortuū q etiā ex ppassiōe flebat sup defunctū extraneū. **A**udiat tales qd dicat **Quid. li. j. de reme. amo.** **Q**uis matrē nisi mētis inops in funerenati **F**lere uetat. **Q**uid ar flēdo diceret ponit qdā deuor? vulgari fmoē di. **I**ncōmēzo afar vn gran lamēto soto la croce i vna bruna vesta. **E** dire. **S**i ol mio. **E**cce il cōtēto cha spectaua hauer da te vna grā festa: hora ti vedo i tātō tormēto. **P**iāge maria e suspirar nō resta. poi soto la croce forte lāgue e si basaua el pciolo sangue. **A**ngelo me dire chera bñdeta sop ogni dona che nascesse i fra. **Q**uāto staua i camera solera. **H**or son abandōata i tātā guerra. **P**oi i zenogi a la croce se geta. **E** qlla sāguisosa ab rāza e serra. **E** staua pstrata a piedi del fiolo **F**orte piāgēdo cō amaro dolo. **P**oi dire. **I**o mel amēto amaramēte cū suspiri lacriosi i piāto e lucto. **E**lizabet hie dire hūilmēte chera bñdeto el mio fructu. **E**togi come latro ifra la gēte e stato tormētato e morto a tuto. **D**a qsti cani indei senza rāfione. **E** posto in croce fra doi latrone **J**uda che thauea facto el mio fiolo. **E**he lo vedisti a quel popul i gto **T**ra cto thauea di tātō affano e dolo haueati og ni iūria p dōaro como signore del supno polo **E** tu i gto maligno escelerato p tātō bene malli hai renduto. **D** che nō fusti al mūdo mai nasuto. **P**oi dire a magdalēa. vede el si gnore che creo el celo: laere e la fra. **P**er dare pace a ciascun pctōre. hogi i croce sustene tātā guerra **V**ede qd ciodo che mi passa il core che tanto lun pie sualtero serra. **V**ide le man pfiete al scō ligno p far el pctōre di grā digno. **E**tātō sangue da quel corpo vfito. **T**utta la croce ha sacra fāmilia. **P**oi al suo fiolo za trāsito. **L**a fāmia maria alzo le cilia. **E** di se fiol mio a che partito **N**i lassu tu che son tua mīe e filia. **E**cō gran piāto la croce abra zaua. **D**el sāgue del suo fiolo si bagnaua. poi dire. **S**io vāne el tuo fratello che sul suo pctō tadozmētasti. dal capo a pedi cō duro fla

gello liba tute le mēbre afflicte e guaste **Q**uel populo crudele iniq e fello. anchora par che questo nō li basti. **A**ime aime fiolo mio e padre habi pietā di me dolēte mīe. **Q**uāto fiol nacesti pone ramēte i bethleē: il celo ti fece honore. **V**enerno li trei magi da oriēte **A**offerir a te cō grāde amore. **E**t ogi i sula croce stai p dēte si vergo gnato i tātō del honore. **F**uolo io nel tēplo te offerire. **A**hora sono p te cossi afflicto io te trouai nel tēplo a disputare: hora ti trouo i sula croce morto. **F**iol tu me voluisti a cōpagnare: hora ta p pagnio a si amaro portō. **S**empre volesti. i pueri adiutare. **H**or porge tua mīe qd che cōforto. **F**iol tu apristi el cel al pctōre. **E**cō la lāza a te e apto el core. **T**u facesti fiol de laq vino. **A**te fu dato a be uere aceto e felle. **T**u liberasti el grāde el pico lino. **E**ognū te stato a spirissimo e crudelle. **D** creator altissimo e diuino: adiuto porge a tuo mīe fiddle. **E**he tātō dole e si lāguisce forte che dolce a lei saria lamara morte. **N**ō he alcun si gramo e tribulato che nō habi rīposo o qd che fine. **M**a tu fiolo stai col capo quino icoronato de pōgēte spine. **E**l tuo corpo e tutto il sanguinato. **Q**uēte chemoro o dol ce fiolino: chel gran dolore il cor tātō mi serra che tramortita hora vado per terra. **Q**uāto cose giuuanne e magdalena **J**acobo e salo me e marta acorta vedendola cadere i tanta pēa. **A**redēdo ciascuno che fusse morto. **P**re sto adiutorio la matre serena. **E** melio che pono si la cōforto. **P**oi se drizo cū vna amaravoce **E** si abrazo el ligno de la croce. **M**ultos alios plācē ipi? **H**ogis ad maximā deuorionē iducētes posui i. ij. p. rosarij fmonū: ser. xv. qd hic breuitatis cā p rāfeco. i

Pars secūda huius sermōis que dicitur causalitatis.

Quāto deuor? sacerdos qrit a brā fāmie cām sui flet? in passiōe filiū dices metrice. **Q**uid ploras sūmi genitrix venerāda tonātis. **E**t gemino tristes lumie das lacrimas. **A**n tuus atroci solimoz carcere vici? **F**ili? i lacrimas p cūbuisse iūter. **E**t pietas maīna mouet: te nobile corp? **E**cō qz pura fides: te pia cā mo uiz. **N** morit nullo dānat? crimie nat? **I**n latrōes (res miserāda) duos. **N**z suat 2 lace ro rutilās de corpe sanguis: **E**t nūl qz in toto corpe corp? hz. **N**z nitidis strophēuz dolor euicē ocell. **N**z qrit tenēz cāna scelestā caput. **S**edaqz q pulcros deturpēvndiqz vult? **S**puta. qritanda gēs ruit arte ferox **N**z nato rapit? certāt illudere capto. **E**t nona ribi

quib⁹ est mag⁹ nervoz abūdātia: in q̄b⁹ mā/
xime viget sensus tact⁹. tū ppter doloris vni/
uersitātē: quia passus est p totū corp⁹. vñ ve/
rificatū est illud **Isa. j.** A planta pedis vsq;
ad fricē capitis nō remāsit i eo sanitas. La/
pnt em illd scitissimū gazophilaciū sapiētie
dei puncturis acutissimis corone spinee vsq;
ad cerebrū penetrantib⁹ pforatū est. **Oculi ei⁹**
p̄ssimi in derisum velati sunt. facies ei⁹ ple/
na grāz deturpata est sputis ⁊ sanguine: ita
vt leprosus videret. iuxta illd **Isa. liij.** **Vidi**
mus eū q̄si leprosum: vñ nec reputabim⁹ eū.
Gene ei⁹ cādice ⁊ rubicūde alapis p̄cisse sē
vñ ipe ait **Isa. l.** Corp⁹ meū dedi pcutiētib⁹
⁊ genas meas vellētib⁹. **Aures ille** que me
los audiūt angeloz repletē sūt blasphemijs
detractiōib⁹: cōtumelijs ⁊ irrisiōib⁹ populoz.
Unde ipe ait p̄s. xxi. **Omnes vidētes me de**
riserūt me: locuti sunt labijs ⁊ mouērūt caput
Nares eius beatissime: ad cuius odorē reui/
uiscūt mortui: fatigant⁹ fetozib⁹ cadauez cal/
uarie loci. **Capilli** delicatissimi capitis eius ⁊
barbe violētia tracti aut euulsi sunt. **Os ei⁹**
quod tam sanā: tam sapidiissimā tāq; vtilissi/
mā ⁊ verissimā doctrinā ptulerat: p̄cussū ē
⁊ tanq; ovis ad occisiōē duct⁹ nō apuit os
suum: **Isa. liij.** **Collū** eius suauissimū colla/
phis attritū est: man⁹ eius potētissime: ex q̄z
tactu infirmi sanati sunt: ⁊ leprosi mundati
sunt: clauis durissimis cruci affixe sunt. **Pe**
des eius: quoz terra scabellū ē: quoz discur/
rentes p ciuitates: villas ⁊ castra tantū labo/
rauerūt p hoīum salute in cruce pforati sunt.
Un ipe ait p pphētā p̄s. xxi. **Foderūt man⁹**
meas ⁊ pedes meos: dinumerācūt omia ossa
mea. **Totū** corp⁹ illud dulcissimū quod in ci/
bum salutiferū nobis reliquit multis diris
flagellis cesum dilaceratū ⁊ cruentatū ē. vñ
ipe ait p̄s. **Ego** fui flagellat⁹ tota die. **Isa**
ei⁹ cōquassata sunt: lingua ipi⁹ aceto ⁊ fel/
le amaricata. vñ ipe inq̄t p̄s. **Dederunt in**
escā meā fel: ⁊ in siti mea potauerūt me aceto.
Demū eo mortuo nō satiati de cruciatib⁹ vi/
uentis: latus ei⁹ iam mortui lancea transfixe
rūt. vñ ipe cōquerit **Job. xvj.** dicens. **Air**
cū dederūt me lanceis suis: vulnerauerūt lū/
bos meos. **Et** nō solū ei iniuriati sunt sed etiā
vestib⁹ ei⁹. vñ ipe cōquerit p pphētā p̄s. xxi.
dicens. **Diuiserūt sibi vestimenta mea ⁊ super**
vestē meā miserūt sortē. **Que** oia p̄siderans
beatissima x̄go dolorib⁹ plenissima dicebat
illud **Tren. ij.** **Ocul⁹** me⁹ afflictus est: nec ta/
cuit: eo q̄ nō esset requies donec aspiceret et
videret dñs de celis. i. nō tachi a fletu: eo q̄

nō esset requies alicui mēbro filij mei: donec
aspiceret dñs. s. ipm resuscitādo a mortuis.
Quinto grauissim⁹ fuit dolor ratioe dereli/
ctionis. **Diuitas** em lz nunq; dimiserit hūa/
nitatē xpi quo ad vnionē: tñ derelict⁹ eā quo
ad cōsolationē tpe passiōis. **Un** sciēdū est q̄
(vt dicūt doctores) itat⁹ fuit dolor xpi vt val/
de mirū eēt quare nō moreret. nisi qz p̄ssici
dicūt q̄ nemo ex dolore in hac vita mori pōt
nisi ipe dolor p̄municet sensualitatē. **Sz** di/
uinitas xpi p̄mittebat sensualitatē pati vsq;
ad p̄pinq̄tatē mortis. **Deinde** virtutē nouā
ei cōmunicabat vt magis pateret. **Un** nō so
lū semel: sed pluries dolorē mortis sensit. **Et**
ideo dicūt doct. q̄ qñ diuinitas dimisit hu/
manitatē facere cursum suū: ⁊ nō dedit ei vir/
tutē fortificatiuā: tūc clamauit in cruce cū la/
chrymis ⁊ clamore valido: vt ait apostol⁹ ad
Heb. v. dicens. **De⁹** deus me⁹ vt qd derelict⁹
me: **Mat. xxvj.** q̄si diceret. **Clamauerūt** iu/
sti ⁊ dñs exaudiuit eos: p̄s. xxxij. **P̄es** vete/
ris et noui testamēti i tribulatiōib⁹ suis ⁊ cru/
ciatib⁹ dñs exaudiuit. ⁊ si nō sp liberando ab
illis penis: tamē semp cōsolādo mentē eozum.
Ego autē clamabo per diē ⁊ nō exaudies.
Fuit igit asprim⁹ dolor ei⁹: qz diuinitas nullū
ei refrigeriū p̄stitit sicut ceteris martyrib⁹.
sed ipm q̄ ad omē gaudiū ⁊ cōsolationē dere/
liq̄t. **Derelict⁹** etiā fuit ab hoīb⁹. vñ ipe in/
quit p̄s. di. **Qui** me consolaret nō inueni.
Nō em cōsolabā sicut fieri solet mortu abdi/
catis a ducētib⁹ eos. sed cōtristabāt ab oīb⁹.
Nā iudei illudēbant ei cū p̄ncipib⁹ sacerdo/
tū ⁊ blasphemabāt eū. gentiles p̄o coronam
spineā capiti imponētes percutiebant illud.
Dereliquerūt cum discipuli qui cū eo erant.
Un ipe p̄querit p̄s. di. **A**onge fecisti no/
tos meos a me: poluerūt me abominationē
sibi. **Dereliquit** eū alie marie: q̄ fidē diuinitatē
eius amiserāt. **Sola** igit p̄ssima x̄go tāto
acrius dolebat ⁊ ei vehemēt⁹ compatiēba/
tur: quāto eū ab alijs omib⁹ derelictū cogno/
scebat. **Sexto** nō modica fuit causa dolo/
ris in xpo patiēte ⁊ matre compatiēte hoc q̄
cum latronib⁹ crucifix⁹ est. **Et** ista rō pōt di/
ci associatiōis. **Sicut** em pati iustū ⁊ innocē/
tem cū alijs sanctis ⁊ probis viris ⁊ iniuste
p̄dēnari ad mortē est aliquod refrigeriū: ita
ecōrra condēnari cū sceleratis est augmentū
pene. cū ex hoc vidētes iudicet eū sceleratū. **Et**
ideo hoc x̄pus horrens fm sensualitatem ora/
bat p̄s. di. **Nepdas** cū impijs deus aīam
meā: ⁊ cum viris sanguinū vitā meā. **Se**
ptimo erat dolor xpi acerbissimus. ratione **D**

Quō di/
uinitas
derelict⁹
humani/
tatē xpi

Adi
phonap
tionis

Berno. I. De cōpassiōe Marię

suspēsiōis. s. i. cruce. **A**ux em illo tpe erat sup
pliciu valde abomiabile: qz scptū erat Deut.
xxj. **M**aledict⁹ omnis qui pender in ligno
Mors g ipi⁹ fuit maxime infamie: et conse/
quēter acerbissime pene. **U**n Aug. in fmōe
passiōis ait. Ipse rex regū z dñs dominatū
mortē sustinuit imatura: qz in flore iuuetutis
violenta: qz ab alijs z bñficiarijs. z acerbissi/
mā: qz crucis. ac vilissimā: qz i medio latronū
Et Bern. sup **A**n. inq̃t. **O** hūilē z sblimē
o altissimū z nouissimū: o opprobriū hoīum
z gloria angeloz: nemo sublimior nemo de/
spectior. **A**to vilis quātū potes: nunq̃z dñi/
stovili⁹ eris. Ipse siquidē rex regū z domi/
nus dñantiū fuit vilissimo p̃cio venalis ex/
positus: a vilissimo populo vilissima passus
vilissimo loco crucifixus crucis supplicio tra/
ditus inter latrones posit⁹: cum inq̃ssimis z
vilissimis homib⁹ deputatus modo vilissi/
mo tractat⁹. **E**tem tanq̃z malefactor bonus
dñs capīt: tanq̃z furiosus mansuet⁹ vinculis
astringit: tanq̃z pestifer saluator accusat: tan/
q̃z homicida vita hoīm morti damnat: tanq̃z
leprosus z imūdus mūdator criminū extra/
mentia eicitur: tanq̃z latro crucifigit. tanq̃z fla/
gitiosissim⁹ cōfutat⁹ ab oib⁹ z intuect⁹ nu/
datur z tanq̃z vermis vilis z vilissim⁹ sum⁹
deus cōspuit z cōculcat. **H**ec ille. **Q**ue omnia
inferi⁹ patebūt clari⁹. pp̃ que bñdicta vir/
go ineffabiliter dolebat. **Q**uarto dolo: xpi
fuit grauissim⁹ rōne conditiōis. **Q**uāto em
dignior est p̃sona q̃ offendit: tanto maior est
offensa. z p̃ cōsequēti sustinet⁹ z omī ei attine/
ri atq̃z em diligenti occasio maioris doloris.
Aū igit dñs iesus est⁹ deus z hō dignior p̃so/
na esse nō poterat. **E**t q̃uis diuitas sua pati
nō posset: tamē quia humanitas illa erat oz/
ganū quoddā z quasi vestimentū diuinita/
tis. vnde **A**p̃lus ad **Ph**il. ij. ait. **E**t habitū
inuetus vt hō. **I**deo ois iūria facta illi hu/
manitati z corpi pōt dici facta deo. sicut qui
frangeret vel spueret in vestē regis vl' impa/
toris qua induit⁹ est: diceret facere iniuriā nō
vesti sed regi vel impatori. **I**ngtūm etiā ho/
mo erat de stirpe regali z sacerdotali genit⁹:
rex z sacerdos sum⁹: innocētissim⁹ z sapiē/
tissim⁹: z miraculis aeflancitate et doctrina
famosissim⁹. **A**um igit ei fuerint illate tot cō/
tumelie: irrisiōes: maledictiōes: infamatōes
z afflictiōes corpi: indē magnus sibi exurge/
bat dolor z matris ei⁹. vñ ipa exclamat dices
illud Bern. **D**eu mibi: quia captiuoz liber/
tas capīt: glia angeloz illud: deus oim fla/
gellat: candor lucis eterne z speculū sine ma/
cula z spuit. **E**t cū vita oiz occidat: qd restat
nobis miseris nisi vt eamus z nos z moria/
mur cū eo. **D**olebat siq̃dē p̃ssima virgo de
iūrijs tāti filij tam sancti tā inocētis: et ma/
xime de offensa dei. **N**ono grauissim⁹ erat
dolor xpi z matris ei⁹ rōne illatiōis. **Q**uāto
em plures cōcurrūt z diuersoz statū z ma/
gistratū: z amici z valde benefici z illi q̃ re/
putant iusti ad inferendā iniuriā z mortem
valde ignominiosam alicui: tanto maior do/
lor z afflictio sequit⁹ in passo z in q̃libet attri/
nēte z amico eius. **S**ed ad inferendā passio/
nē tā amarā z opprobriosam q̃ginis filio cō/
currerūt de omī genere z statu. z etiā vn⁹ qui
p̃us erat discipul⁹ z bñficiatus. **E**t ideo q̃go
mater eius dilectissima summe doluit videā
impletū esse illud quod ait p̃pha ps. ij. **A**sti/
terūt reges terre: z p̃ncipes cōuenerūt i vnū
aduersus dñm z adūsus xpm eius. s. ad mor/
tem ei inferendā. **R**eges quidē astiterūt. s.
Herodes rex galilee: qui sp̃ruit eū cū exerci/
tu suo: z indutū veste alba vt fatuūz remisit
illū ad **P**ylatū vt iudicaret eū: **L**uce. xxij.
Rex romanoz. s. impator **T**yberius: z si nō
in p̃sona p̃pria: tamen p̃ suū locū tenentē **P**y/
latū tulit suam mortis p̃tra eū: **M**at. xxvij.
P̃ncipes q̃z sacerdotū z pharisei: q̃ erant
inter alios p̃ncipaliores: z iusti hoīes repu/
tabant: collegērūt consiliū vt xpm morti tra/
derēt z occiderēt: **J**oh. xj. **E**t ipm tanq̃z ma/
lefactorē **P**ylato p̃sentauerūt occidendū:
Mat. xxvij. **D**is etiā popul⁹ acclamauit co/
rā **P**ylato vt xpm crucifigeret: z **b**arrabā sce/
leratissimū dimitteret. z sic factū est. vt in p̃/
allegato. c. habet. **A**ffuit quoq̃z passiōi xpi se/
xus femine. s. ancila ostiaria vilissima. que
licet nō posset adire iesum ad eū illudendūz
p̃pter occupationē officij z p̃pter frequentā
p̃p̃li ipm dñm circūdantis z illudētis: tñ vi/
rus neq̃cie sue exercuit i discipulū ei⁹ **P**etrū
volens eū facere detineri cū xpo. vñ z mani/
festauit eū dices. **E**t tu ex discipulis es hoīs
ipius: **J**oh. xvij. **I**te dixit. **E**t tu cū **J**esu na/
zareno eras: **M**atth. xxvj. z **M**arc. xij.
Milites quoq̃z **P**ylati (q̃ gentiles erāt) post
q̃beratiōes z opprobria atq̃z diuersas affli/
ctiōes: deduxerunt eū ad patibulū crucis. z
sic omēs p̃uenerūt aduersus eū. **C**ōuenerūt
etiā beneficiati ad eius mortē. **N**am ipe p̃i⁹
domin⁹ multa beneficia fecerat populo he/
breoz z patrib⁹ eoz. z ista vna erat cā mari/
mi doloris in ipō. vñ in cruce dicere poterat
cū ps. **R**etribuebant mibi mala p̃ bonis: et
odium p̃ dilectiōe mea. **I**tem dicebat illud

P
ditio
p̃sona pa
cientis

Status
iferentiū
passiōe
m̃triplex

Michee. vii. **P**roplemeus qd feci tibi: aut in
q molesti fui tibi: rinde mihi. **E**go ptes tuos
Jacob et fili ei tpe famis in egypto enutri/
ui ne pires: et postea te multiplicare feci i ma/
ximū numerū: et de dura egyptiorum fuitute
eduxi. **A** flagellis qb tota egyptū percussisti te
liberaui ac mare rubrū tibi aperui: vt p illud
sicco vestigio ptransires: et **P**haraonē psecu/
torē tuū cū exercitu suo dēmersi. **M**āna de ce/
lo te p. xl. ānos in deserto pavi. aquāq de pe/
tra tibi eduxi. et psequētes te hostes pstravi.
Sco. s. regē amorreorū. et **O**g regē basan gi/
gātē. **T**errā fluētē lac et mel donavi tibi. et in
ea. xxx. reges et plūmas natiōes tibi addūsan/
tes infeci. **I**n mōte synai tibi legē dēdi. et de
captiuitate p **S**idra **N**eemias et **Z**orobabel
reduxi. **D**e quī oppōsiōe antiochi regis te p iu/
dā machabeū et frēs ei excussisti. **E**go de genere
tuo carnē sumpsi. et de sum facti frater tuus
Et p ciuitates et frās tuā pcurādo salutē dis/
curri cū anxietatib et laborib qplūmis: tibi
pdicādo regnū dei. **A**cos tuos illumināui: le/
profos mūdauī: claudos erexi: obsessos a de/
monib libauī: surdis auditū restitui: muti
loquelā: infirmis varijs sanitatē: mortuis vi/
tā. **P**recepta dei tibi declarāui: errores pstra/
ui: vicia repēdī: cōsilia dēdi: et viā pfectiōis
tibi oīdi. **Q**uid aliud tibi facere potui et nō
feci? **H**ecce i reddis dño tuo pple stulte et inf/
pēs. **Q**ue oīa cōsiderās qd bñdicta sūmo
pere dolebat. **U**n dicebat cū ppheta ps. xxx.
Defecit i dolore vita mea: et anni mei i gēmi/
tib. **D**ecio aggruabat dolor xpī et mis ei
rōe festinatōis. **E**rat em solēntas pasce seu
azimoz: q erat pcpua sup oēs alias. i qua te
nebant ex lege oēs iudei puenire in **H**ierl'm
ad tēplū de qbuscūq ciuitatib et locis ad sa/
crificādū. **E**t qz p varias captiuitates eorū
erāt satis dispersi p orbē. s. in italia: asia: af/
rica et. vt patet **A**ct. ij. de omī pene natiōe
puenērāt **H**ierusalē ad illud festū. **Q**uāro
aut qd damnat et ducit ad mortē ppter ma/
lesiciū pcurrēte maioris cursu populi: tanto
maior ei insurgit pena pfusiōis et erubescētie
pconsiderat em q qlibet videns narrabit alijs.
Et si pegrin est reūsus ad patriā suā referet
et diuulgabit ibi de ei dñatione et vituposa
morte: et sic vbiq infamabit. **D**e quī aut cri/
mie calūniōso. s. de blasphemā dei (q erat gra/
uissimū pccm apud iudeos) accusat fūerat:
qz filiū dei se dixerat. **I**re de crimie lese maie/
statis: qd erat grauissimū apd gētilēs: q. s.
voluisset se facere regē iudeorū: et cōsequenter
ex ambitiōe vsurpare impiū romanorū. vñd

R
Ips scz
pasce ad
didit do
lori xpī

i titulo crucis scpsert. **I**hs nazaren⁹ ret in
deorū. qsi dicerēt. **D**ec est cā passiōis ei⁹. **E**t
vt omēs possent legere (ex quo de omī gente
ibi erāt. s. hebreorū: grecorū et latinorū) scripse
rūt ipm titulū lris grecis hebraicis et latinis
vt habet **I**ohis. xix. **C**ōsiderās igit pūssima
qgo tantā filij cōfusiōe: tamq publicandā
per orbē eius diffamatiōe: nō poterat non
valde dolere. vñ dicebat illud **T**ren. j. **A**u/
dire obsecro vniūsi populi et videte dolorem
meū. **U**ndecimo aggruabat dolor ei⁹ ra/
tiōe vilificatiōis. s. ex loci vilitate i q crucifix⁹
est. s. caluarie: in q erant ossa mortuorū et alia
cadauera: et ibi occidebātur vilissimi hoīes et
sceleratissimi malefactores. ex quo ipē dñs et
mater ei⁹ augmentū habuit doloris. vñ di/
cebat pūssima qgo illd **T**ren. j. **I**dcirco ego
plorans et ocul⁹ me⁹ dēducet lacrimas. qz lon/
ge fact⁹ est a me p solator. **A**deo aut amarissi/
me flebat vt alias omēs mulieres suas socias
ad lacrimas pnuocaret. **D**uodecimo aggra/
uabat dolor ei⁹ rōe pditionis. **N**ā cū copiosa
fuerit apd deū redēptio: adeo q p cū sangui/
nis xpī nō solū mūdū sed mille mūdōs redi/
mere potuisset. tamē ipē xps et mater eius vi/
debat fructū passiōis paucos debere psequi
ppter ignauā et ingratiūdinē. **S**icut em ex
magno lucro quod qd videt se psequi ex suo
labore: multū gaudet et p solat. ita econtra cū
aliq maximo labore affligit p acqfitiōe ali/
cuius rei et videt se modicū fructū posse pseq
valde cōtristat. **Q**uapropter xpus vidēs q
multi sunt p passiōe suā redēpti quo ad ip
sum: et ad celestē patriā vocati. pauci q sal/
uabunt ppter eorū malignitatē: dicebat illud
Michee. vii. **V**e mihi: qz factus sum sicut
qui colligit racemū in autumno. **N**ā vinde/
miata vinea nō repit nisi aliq paruus race/
mus. **E**t similiter christ⁹ paucos colligebat ra/
ce mos: id est paucos ad fidem suā cōuersos
ex passiōe sua. **U**nus racem⁹ fuit latro cō/
uersus. alijs qd cēturio qui cū filiū dei est cō/
fessus: vt habet **M**at. xxvij. **M**at. xv. et **L**u/
ce. xxiij. **I**hs igit scies oīa q vētura erāt **J**o.
xviij. vidēs quod priuabant merito passio/
nis sue: et sic vita eterna: dolore tam maximo
cruciabat q poterat dici quasi infinitus: tū
quia numei dñandoz qui puabunt meri/
to passiōis sue dicat infinit⁹ quo ad nos: tūz
qz priuadi sunt vita eterna et infinita: tū qd
dolor dñandoz erit infinit⁹ et etern⁹. vñd
Amb inqt de dño iesu. **T**ristis erat et tristis
videbat nō p sua passiōe sed p nostra disper/
sione. **F**uit g dolor ipi⁹ ex cōsideratiōe igrā

S
Loc⁹ Mr

I
Frustra/
tio passi/
onis ad/
didit do/
lorem

Maria
marie
luc pro
pcc. v.

Bermo.I. De cōpassione Marie

titudis hūane et paucitatis saluandorum maior
 quā cruciat⁹ flagellatiōis et crucifixiōis ac mor-
 tis corporalis. **U**t em̄ inquit **Tho.** sup. iij. phis-
 cor. ex p̄ditōe finis magis auget dolor quā ex
 p̄ditōe eorum quā sunt ad finē. **N**ā videm⁹ quā
 aliq̄s p̄ totū annū exudaui ad laborandū
 agz seu vineā: si postea veniat tempestas seu
 pruina auferēs fruct⁹ cāpi aut vinū: tal⁹ gra-
 uis de hoc dolet quā de labore et sudore totius
 anni. **Q**uo p̄supposito claz est quā xps h̄ fine vo-
 luit crucifigi: et ad h̄ elegit i cruce suspēdi: iux-
 illud **Job.** vij. **S**uspēdiū elegit sibi aīa mea:
 vt. s. oēs homīes grati existerēt de tāto bñfi-
 cio et saluaret. **E**t iō cū videret aīas futuras
 ingratissimas et p̄uādas merito passiōis sue
 magis doluit quā de crucifixiōe. **U**idem⁹ nā-
 quā quā mercator quā toto tēpe vite sue insudauit
 ad congregādas merces. xxv. milia ducatorū
 si postea veniat in mari tempestas que nauē
 cū mercib⁹ submergat: tātū in se dolore susci-
 pit quātū extimauerat valorē ip̄az mercū.
Aū igit filius gēinis vt prudēs mercator spa-
 cio 33. annorū sp̄ insudauerit p̄ salute huma-
 ni generis. vidēs p̄p̄ ingratitudinē p̄di et iua-
 nū effundi p̄ciosum sanguinē suū quā ad dam-
 nādos: vehemētissime doluit. **U**n brūs **Bo-**
na. in. iij. di. xvj. ar. vl. q. vl. introducit dictū
Philippi cācellarij parisiē. quā in p̄sona xpi
 inquit. **O** hō vide quā p te patior: nō est dolor si-
 cut quo crucior. ad te clamo qui p te morior
 vide penas quā afficio. vide clauos quā con-
 fodior. vide lācā cū qua trāffigo. **E**t cū sit
 tantus dolor exterior: extat interi⁹ planctus
 p̄grauior: te cū ingratū tātū expior. **P**rop̄
 p̄dictas aut oēs afflictiones dicebat ipe filius
 gēinis illud ps. xxvij. **A**fflic⁹ sum et hūilia-
 tus sum nimis. **I**pa aut mī eius doloratissi-
 ma exclamabat dicēs illud **Tren.** j. **O** vos
 oēs quā trāffis p viā attēdite et videte si ē dolor
 sicut dolor me⁹. **F**ili⁹ em̄ cognoscebat dolorē
 mris ex sui cōpassiōe: et magis dolebat de h̄ quā
 de sua passiōe. brā xgo cognoscebat imēsa-
 tē dolorē quā patiebat filius. et etiā cognoscebat quā
 ille magis dolebat de mris afflictione quā de p̄p̄a
 afflictione. et p̄p̄ h̄ vn⁹ alteri cōicabat dolores
 suū: et magis affligebat vnusquisque eorum ex dolo-
 re alteri⁹ quā ex p̄p̄o. et sic dolor vnus gladi-
 bat et penetrabat cor alteri⁹: vt ait **Hugo** pā-
 cera i meditatiōib⁹ passiōis xpi. **S**cdo p̄n-
 cipalit̄ dico quā p̄ssima xgo maxie angustia-
 ta fuit: et igētes dolores sustinuit. v. alijs rō-
 nib⁹. **P**rio quā mulier erat. scdo quā vnigeniti
 mī erat. tertio quā p̄ns erat. q̄rto quā ip̄z sume
 diligebat. q̄nto quā cū iuuare nō poterat. **P**ri-

Maria
 marie do-
 luit pro-
 pter. v.

mo aut doluit quā mulier erat. **N**aturalr em̄
 mulieres magis cōpatiunt tribulatiōes quā viri
 vn⁹ mulier dicitur quā molier a mollicie sic dicta.
 mutata lra. vt ait **Varro**: quē refert **Lactā-**
 tius in li. de opificio dei. c. xij. **I**deo fm̄ p̄m i
 li. viij. de animalib⁹. **M**ulieres sūt mollio-
 res et maioris pietatis et cōpassiōis quā viri.
 vnde mater magis dolet de aduersitate et mor-
 te filij quā p̄r. **N**ulla autē mulier vn⁹ fuit sic
 pia et cōpassiua sicut xgo p̄ssima. ergo nul-
 la vn⁹ sic fuit afflicta ex morte filij sicut ip̄a
Scdo maxime doluit: quā vnigeniti mī erat
Si em̄ alios filios habuisset sup̄ eis cōsola-
 ta aliquētulū fuisset. s. amissio vnigeniti est
 nimis dolorosa. vn⁹ scriptura quā vult exp̄mere
 aliquē luctū multū dolorosum: assimilāt eū
 luctū vnigeniti. vn⁹ **Hiere.** vj. dicit. **L**uctū
 vnigeniti fac tibi plāctū amāz. vbi glo. ait.
Nihil dolēti⁹ vnigeniti morte. et iō quā dolor
 dānatorū erit grauissim⁹. iō dicit **Amos.** viij.
Ponā eā quā luctū vnigeniti. s. solatia mun-
 danorū. **S**ic igit amor vnigeniti excedit ali-
 os amores. vn⁹ maximi amores cōpant amo-
 ri vnigeniti: iux illud. ij. **R.** j. **S**ic mī vniciū fi-
 liū diligit sic dilige bā te. **I**ta nō ē dolor ma-
 ior quā de morte ip̄i. **Q**uā magis etiā sit pena de
 amissioe vnigeniti vel oīm filiorū simul: quā
 ad idē tēdit: patet **Job.** j. vbi iob audiēdo quā
 oīa bona sua t̄palia p̄diderat: nō oīdit signa
 doloris: s. audita morte filiorū scidit vestimē-
 ta sua p̄p̄ vehemētia doloris: et tonso capite
 corruit i terrā. **T**ertio maxie doluit quā p̄sena
 erat et filiū suū affligi videbat. **Q**uā em̄ aliq̄
 mī audit filiū suū mortuū multū dolet. quā ac
 audit eū horribili morte occisum magis do-
 let. sed quā an̄ oculos suos cernit ip̄um crude-
 lissime mactari: tūc maxime dolet. **V**era est
 em̄ snia illa **Oracij** in poetria dicētis. **S**e-
 gni⁹ irritat aīos demissa p̄ aures. **Q**uā quā sūt
 oculis subiecta fidelib⁹. **E**t illud phi in ij. de
 anima. s. potentia p̄p̄inqua melius percipit
 obiectū quā remota. **V**irgo igit p̄ssima vi-
 dens suū benedictū filiū pati penā ignomi-
 niosam. de qua dixerūt iudei **Sap.** ij. **M**or-
 te turpissima condēnem⁹ eū. **I**tem penā diu-
 turnā. quā ab illa hora noctis qua cap⁹ est vsq̄
 ad horā nonā in qua exp̄irauit in supplicijs
 et dolorib⁹ semp fuit. **I**tem penā iniustā. quā sic
 dicit. j. **P**etri. ij. **P**eccatū nō fecit: nec inue-
 tus est dolus in ore eius. **T**radebat autē iu-
 dicanti se iniuste. **I**tem pena dolorosissima et
 acerbissima ineffabiliter cruciabat. vn⁹ **Hiere-**
ro. in q̄dā fm̄one ait. **Q**uot lesiōes in corpe
 xpi: tot vulnera in corde mris quot clauis p̄fo-

fātes. q̄t iet? pantiētes ⁊ carnē rūpētes. tot fa-
gite p oculos itātes ⁊ totū cor ⁊ aiām h̄gis
vulnerātes. **Quarto** causabat in ea maxim⁹
dolor p̄p̄t imēluz amorē erga eū. **Scdm** em̄
doct. h̄go b̄ndicta sola magis dilexit xpm q̄
sū oēs create. ⁊ iō ipa dicebat **San. iij.** Amo-
re languē. **Quo** ḡ amor sit p̄us trāsfō: mati-
ua amāris cū amato. vt ait **Diony.** in lib. de
di. no. **Quo** xps doluerit sup̄ id qd̄ ligua h̄ua
na exp̄mere p̄t. ⁊ mīma p̄cussura facta in cor-
pore ei⁹ excesserit passiōes q̄s passi s̄t v̄l in fu-
turū parient aliq̄ i hac vita. ḡcū amās debeat
p̄cipare ⁊ sentire ita in cōmoda sic cōmoda
amici: vt no. i. l. itē ex diūso. i. fi. ff. fa. her. **Quo**
ḡ amic⁹ se debeat h̄re ad amicū sic ad seipm
vt ait p̄hs. ix. c. h̄. q̄z amic⁹ est alter ip̄e: vt in
quit **Nulli⁹** in li. de amicitia. cōcludit q̄ p̄ssī
ma h̄go indicibili dolore afflicta fuit. **Quinto**
em̄ q̄s magis tristat de morte alicui⁹: quāto
eū plus diligebat: ⁊ ei magis vtilis ⁊ fidelis
erat. **Un** magis q̄s dolet de morte filij iuue-
nis prudētis pulcri sapiētis ⁊ sibi obedientis
ac reuerētis: q̄s de obitu alteri⁹ has p̄ditōes
nō habent. **Quia** ergo h̄go b̄ndicta amitte-
bat filiū optimū ⁊ oēs p̄dictas p̄ditōes i sū-
mo habēt ⁊ se sūmopere diligētē. vñ **Acci.**
xiiij. appellat mater pulcre dilectiōis. **Ite**
filiū p̄debat sibi tam reuerētē. vñ ibidē d̄r.
mater timoris. **Filiū** q̄z eā in cruce pio affe-
ctu agnoscentē. vñ in eodē. c. appellat mater
agnitiōis. **Item** filiū ei p̄iū ⁊ clemētē. vñ vbi
sup̄ra dicit. mater sancte sp̄ei. **Ideo** maior fu-
it dolor q̄z quis exp̄mere vel cogitare valeat.
vñ exclamabat dices illud **Diere. ix.** Quis
dabit capiti meo aquas: ⁊ oculis meis fontē
lacrimarū: ⁊ plorabo die ac nocte filiū meum
Nec mirū si ipsa b̄ndicta virgo pietate ⁊ ca-
ritate repletissima tantū dolorē sensit de mor-
te dilectissimi filij: cū etiā quelibet mater cō-
muniter magis diligit filiū q̄s seipm: vt in
quit glo. in. l. videam⁹. ff. de iureiur. ⁊ in. l. isti
qd̄. i. fi. p̄ illū textū. ff. qd̄ me. cā. ⁊ iō poti⁹
vellet mori ipa q̄z filiū. sicut faciebat **Peno.**
lepe dices illud qd̄ ponit **Qui.** in ep̄istolis.
Dij p̄cor hoc iubeat vt eūtib⁹ ordie fatis **U-**
le meos oculos cōp̄mar: ille. tuos. **Desidera-**
bat em̄ ipa prius mori cū viro suo q̄z **Thele-**
machus fili⁹ su⁹. **Quid** ḡ debebat facere ipsa
h̄go scitissima: **Et** si fili⁹ stult⁹ mesticia ē mris
sue: **Proū. x.** q̄z mater dolet de demētia etiam
naturali filij sui. s. q̄z pariat h̄ vitup̄iū. qd̄ de-
bebat agere m̄ p̄ssīma videns sapiētissimū
filiū suū tanq̄z stultissimū ab oībus despicī et
illudī: **Quinto** summe volebat: q̄z ip̄z iuua-

re nō poterat. **Magna** em̄ solatio m̄ri q̄n
filiū in sua morte osculari ⁊ amplecti ac adiu-
uare p̄t. **Hec** aut̄ mestissima m̄ in nullo fi-
liū suū poterat adiuuare. **Audiebat** ipm di-
centē **Sitio. Joh. xix.** ⁊ nō valebat ei potum
porrigere. **Videbat** eū vulneribus plenū: ⁊
nō poterat vulnera alligare. **Aspiciebat** ipm
sanguine irrigatū: nec valebat linteis absterge-
re. **Caput** male tenētē: nec poterat sustentare.
Ipm cernebat in cruce flētē: nec valebat sol-
lari. **Videbat** sanguinē ei⁹ in terra fluentē ⁊
nō poterat recolligere. **Aspiciebat** ipm luto ac
imūdijs repletū: nec valebat mūdificare.
Videbat eū exp̄rare: nec poterat osculari v̄l
de cruce deponere. **Un** dicere poterat illud. **J-**
Re. j. **Mulier** infelix nimis ego sum. **Quo** em̄
discipuli fugissent: nō hēbat adiutores v̄l cō-
siliatores in tāt⁹ anxietatib⁹. vñ dicere pote-
rat illud **Acci. ij.** **Respicies** erā ad auxiliū ho-
minū ⁊ nō erat. **Nō** eē hēbat solatores. vñ
dicere poterat cū p̄s. **Sustinui** q̄ sū cōtristare
tur ⁊ nō fuit ⁊c. **Et** itē dicebat deo cū eodē
p̄pheta. **Elōgasti** a me amicū ⁊ primū: ⁊ no-
tos meos a miseria. **Et** illud **Job. xix.** **Dere-**
liq̄rūt me p̄p̄nq̄ mei: ⁊ q̄ me nouerūt obliti
sunt mei. **Exclamabat** aut̄ beata h̄go cernēs
tāta dilectissimi filij sui tormēta. ⁊ dicebat il-
lud **Bern.** in ser. de passiōe dñi. **Caput** ange-
licis tremebūdū sp̄itib⁹ densitate sp̄inarū
pungit. **Facies** pulchra p̄e filijs hoīm sp̄it⁹
indeorū deturpat. **Oculi** lucidiores sole calis-
gant in morte. **Aures** q̄ in celo audiūt ange-
licos cant⁹: audiūt p̄corū insult⁹. **Os** qd̄ do-
cet angelos felle ⁊ aceto potat. **Pedes** q̄z sca-
bellū adorāt cruci clauo affigunt. **Man⁹** q̄
formauerūt celos sunt in cruce extense ⁊ cla-
uis affixe. **Corp⁹** h̄berat lat⁹ lācea p̄forat. **Et**
qd̄ plura: **Nō** remāsit i eo nisi vt p̄ p̄corib⁹
exoraret. **An. xiiij.** **De** his afflictioib⁹ beate
h̄ginis loquēs **Aug. ser. viij.** de passiōe dñi
ait. **Iuxta** crucē stabat maria p̄siderās vultu
benigno xpm pendētē in crucis patibulo pe-
dibus inītes manus lenabat: amplexās cru-
cem: ruens in oscula ei⁹: qua p̄e sanguis xpi
vnda rigabat vt xpm valeret amplecti cum
nō poterat: sursum volebat ascendere. **Sperat**
amor nōnūq̄z q̄ raro fieri p̄t. **Sibi** cedere
cūcta amor ipatēs credit. **Volebat** amplecti
xpm i altū pedētē: s̄z man⁹ frustra i se copiose
redibāt. se lenās sursum e terra erigebat ad
xpm. ⁊ cū tāgere eū neq̄bat manu collidebat
ad terrā. ⁊ p̄strata iacebat imēitate doloris
dēp̄sa: s̄z eā erigere magna vis amoris imēsi
cōpellebat: ip̄etū amor⁹ surgebat intēsi q̄ ma-

Bermo.I. De cōpassione Marie

nibus cupiebat attractare xpm. **A**u hōvis n̄
eēt deuicta dolore terrā iterz petere cogebat.
hec ille. **E**t qd mīz si piissima hōgo dolebat z
flebat i vnigeniti sui morte cui cōpariebant
oēs creature. vñ metrice dī. **A**i angeli delce/
lo piāgon amaramēte. **E**l mūdo se cōturba:
Aa fra he i tremore. **L**o sole obscurato mon/
strasse dolēte. **D**e la crudel morte del suo crea/
toze. **S**pezate son le petre: apre le sepulture.
Per che l'he morto xpo in tate pene dure.

Maria
coluit in
circūsiōe
christi

Multiplicat hōgo gl'iosa in hac vita
fuit dolorib' plena. **P**rio i circūci/
siōe filij. **I**pe em bñdict' fili' eius
ihs sicut prudēs mercator volens
emere naturā hūanā p̄cio sui sanguis: vt de
nobis posset dici illd. j. **P**e. j. **N**ō corrupti
bili auro vel argēto redēpti estis: sed p̄cio
sanguis ihu xpi. in circūsiōe sua cepit effun/
dere sanguinē suū in arrā p̄cij i die pasceus
sup bāchū crucē integralit' p̄soluēdi. **B**on' em
mercator q' aliqd emit p̄mo dat arrā i signū
rei empte: z postea facit plenā solutiōz. z sicut
xps i circūsiōe effundēs suū sacz sanguinē
fecit p̄ncipiū n̄re redēptiōis: z cepit apire por/
tā paradisi. **U**t ei ait **H**iero. **S**anguis xpi cla/
uis ē paradisi. **D**ebet igit' q'libet fidel' ei cōpari:
sciēs q' maximū dolorē i ipa sanguis effusiōe
sentiebat. **U**t em scrip̄tū est **L**eu. xvij. **N**ia
oīs carnis i sanguie est. **R**ogita g'o aīa deuo/
ta quāto dolore debebat cruciari virgo piissi/
ma **A**liq' aut dicit q' ipa nōlerat p̄ns circūci/
siōi filij: sed ibi p̄pe diuersorū fuit circūcisus
q' mī nō potuissē videre cruciari filiū suū z
carnē ei' tenerrimā incidī. **S**z tñ audiebat
vocē filij lacrimāris z vagiētis ex dolore. vñ
cū lacrimis exclamat dicens. **O** fili mi charis/
sime q̄cito icipis pari z cruciari. **A**lij hō dī/
cūt q' erat p̄ns. vñ credēdū ē q' ingēti dolore
afflicta est vidēs icidī carnē illā delicatissimā
ac passibilē in sūmo rōne delicatissime cōple/
tiōis z teneritudis cū eēt solū octo dīez. **E**x
stimo aut q' ipe dulc' puul' i rāz' dolorib' et
tormēt' suis aspicebat m̄fēz: z lacrimosis vo/
cib' exēsiqz brachijs i m̄fēz sinu foueri an/
helabat. **I**pa hō cū flente filio amaras fun/
dēs lacrimas: cū q̄tū poterat consolari sata/
gebat. **O** maria qd facies in mōte caluarie:
qd ages cū filiū tuū videbis occisum i crucē
paribulo nō parū de sanguine effundētē: sed
ex q̄nqz latis vulnerib' riuos sanguis emit/
tētē: **D**efine nūc flere: expecta diē mortis sue.
Ista tñ m̄tia fuerūt tuoz dolorz. **C**ircūcisō
aut filio ipm i brachijs suis pia hōgo p̄ncipus

accepit: eūqz suauit' ampletata est z osculata:
atqz lacrimis ex cōpassiōe emanātib' vultū
ei' irrigauit. z ipa silit' lacrimis filij sui ge/
nas suas madefecit. eiqz m̄amas (vt ei' dolo/
rē aliqlit' mitigaret seu alteraret) suggēdas
ppinauit. sz tñ a fletu cōtinere non valebat.
Aui benign' fili' vt flere desisteret annuebat
ipe tñ ex dolore incisore lacrimas emittebat
Bra aut hōgo ei dicebat. **L**assa tu fili flere et
ego etiā cessabo: nō em valeo lacrimas p̄tinere
cū video te plorare. **S**cdō voluit bñssima
hōgo i egyptiaca pegrinatōe: qñ. s. vt h̄z **M**ar/
thē. j. p̄p̄ herodis futurā p̄secutiōz necē ha/
buit fugere i egyptū. sic angel' i sōnis admo/
nuīt ioseph. **P**ossūm' ei deuote meditari q'
ioseph ex sōno p̄surgēs n̄ sine amaritudine dī/
xit spōse sise h̄gi bñdicte. **O** hōgo dulcissima
fugiam' repete. qz herodes filiū tuū pdere q'
rit. **O** q̄t' timor tūc h̄gineā mētē inuasit: q̄t'
ve dolor cor ipius benignissimū penetravit.
Puto em q' sine mora filiū i brachijs suscipi/
ens lacrimatib' oculis ipa delicata puella cū
ipō ioseph ad deserta iter arripuit. **C**ōtepla/
re nūc aīa deuota: q̄t' noctes duxerūt il' oēs: q̄t'
viab' sūz estuabat ardore: q̄t'ies z absqz cibo
nocte vigilauerūt i heremo tiorē latronū z fe/
raz. **C**ōpatere aīa deuota puerulo filio h̄gis
sic pegrinari z exulāti. cōpatere ec m̄i ei' q'
illa vasta solitudine nūc terret: nūc tremūt ne
faciē ipi' lacris rigat: nunc eū adorat. nūc ei'
deslet penalitates. o si possibile eēt āgustias h̄/
gis q̄s passa ē i eūdo i egyptū z manēdo ibi
p. viij. ānos. q̄sqz necitates passa fuerit int' il/
los idolatras egyptiacos. q̄s ec afflictiōes p̄/
pessa sit in redeūdo p' septēniū p' illa deserta
z piculosa loca cū puulo iesu septēni. p̄fecto
a lacrimis nō possem' abstinere. **D**e hac aut
pegrinatōe loqns m̄gr **J**oh. gerson i sua **J**o/
sephina inq̄t. **N**ēbra ioseph somno recreat'
desessa labore **S**orde vigil: iussa q' nūciat an/
gel' audit **T**ristia. surge ioseph fili dō: acci/
pe m̄fēz **A**u puero: fuge: neu tardes: egyptia
rura **F**estin' pete: nā puez trux q̄r herodes
Perdere. mor spōs' hūili stratu exilit. atqz
Virginēū sponse thalamū mestissim' intrat
Forte maria ipm quē cunis somn' habebat.
Tūc vigili blāde cura deuota fouebat **U**t vi/
dit spōsū cui n̄ mos nocte veire: **I**ustat' pla/
ga malī clamitat. o vir **A**n qd id ē: qd h̄es
q' fert te fors rogo pander. **H**eu heu: surge ci/
to: puez rape: q̄rit infans. **P**er dī credi m̄/
h̄i: p' reges dirus herodes. **S**e dolet illūsum
ppera: modo nūcius alto **D**emissus celo ius/
sit. nec fingo repente **S**ic fieri: tibi tunc an

Maria
coluit in
pegrina/
tione egyptiaca

Carmia
iosephia
gersonia

mi qd ego fuisse **A**redideri: noua tē inuenit
qz puerpa paup **S**implex sueta domi regio
nū nescia. tales **T**ere dū voces vrgēt: lz fisa
deo. mox **L**oplosis manib⁹ lacrimisqz p ora
volūt. **T**rist⁹ vtrūqz genu an ipa cunabula
nati **F**lectēs testernis stupido fixoqz parūp
Heres ituitu: quē pēplara benigne **P**luria
corde gemis. tādē prūpis amaro **S**uspirās
aio. qd amor me⁹ o tener ifans **A**c vteri dele
cte mei: qd tu: qd agem⁹. **I**ste tuus custos
ego q pte ferem⁹. **Q**uale patebit iter: vbi sē
gabriel tua dudū **N**ūcia dicta mibi: dñs se
dē dō illi crede dabit. iacob ipe domo regbit
i euū. **E**n it i exiliū: flēdi carissima n ē **H**ora
mō: vir pūlit anxi⁹ effugiēdū: **P**arendūqz
dei iussis: reduce bene ipa **P**romisit puez et
faciet: qz dux via vita ē. **E**xit⁹ his ifans ocul⁹
qz seren⁹ apt⁹: **I**ocūdo visus risu cogscere ma
trē **T**ūc alim strixit tenere pietat⁹ imago **V**ir
gineū gladi⁹ ptras ijt itia cordis. **M**ox ruit
i faciē pueri. suauissime fili **A**cri⁹ exclamitat
singultās mī abire **A**c mīgze stat: notos pa
triāqz lareqz **L**ingre festini cogimur: n nra
volūtas **S**z dñi fiat pūx dilecta ioseph vir
Gradeu⁹ replicat: lacta: cunilqz resoluē **I**n
fatē pānis iuoluēs. nī asell⁹ **A**me sternet ge
rul⁹ pueriqz tuqz. **N**ec moza: nocte fugā ca
piūt dā: clāqz recedūt **O**stiol⁹ p se claus: nul
lasqz salutes: **N**ulla vale tora vicinia cara re
cepit. **M**irādū mat⁹ inē spectacula qle **L**on
spicies aia: casus nūqd fuit alē **A**spioz: sum
maqz mag⁹ pietate stupēd⁹. **E**rgo cōpatere
salcē: p cui⁹ amore **D**ē fit h: dē est fugitiū⁹ z
advena p te **V**irgo tenella: ioseph gūis euo
vixqz bimestr⁹ **I**nfans: iēta pagrat: ac dura
vīaz **S**at pcul exierāt a nazareth: haud si
nemito **L**ōtinnoqz metu. neu qz sentiret eū
tes **S**ine pedū strepitu: seu flent⁹ ad vbera
mris **V**agitu pueri. vī ab occurſu vigilātū.
Aut asini ruditu: latratu ve canino. **V**erti
cemōticuli faciē pūsa retorſit **V**irgo suā: fil
ipe ioseph: deuot⁹ vterqz **S**ubstitit: inde do
mū villā tēplūqz salutāt zc. **D**ulce vale nata
le solū: valeāt z amici. **A**uqz hierlymis i syō
pūrice tēplū **D**ixerat. hīnc cederes pū ioseph
atqz maria **L**ōtoz qnū gressus: z semita cepta
tenet zc. **V**elpa defessos ābos. asinū qz lassū
Sera domi locat: i q diūticula ville **L**ōmo
dioza ioseph reputauit: prin⁹ vlnis **E**xcepit
puez pprijs terreqz reclinat. **I**pse sinu mris
erept⁹ vagit. z ide **V**ir dat opē dñe satagēs
decedat asello **L**ollapsu facili: hospes dat sta
bulū paleasqz. **A**ugent ligna focum: gremio
mox ego receptū **F**asciol⁹ enoluēs infantem

igne manuqz **B**lāda pūrectās refouet zc. **E**t
j. **A**ur ozit: surgūt icēdūt limite cepto **P**ost
iter emēſū duri mltiqz labor⁹ **D**epcul i spiciē
qūti terra canopi. **H**inc horroz sbit⁹ ambor
corda pauozqz **L**ōcurit. ipa lz mēs incōcussa
resistat **V**ir pōz alloquit i pōnā cogſco deco
ra **D**z sis o dñā: gēs ista libidine feruēs **F**e
dis vigeſt stimul⁹. si ſciuerit vxor **D**z mea sis
mibi qd nīſi mors o virgo pat⁹. **A**qz pudici
cie tibi diſcrimē. pharaonis **D**ucet ad aspe
ctū mor te man⁹ improba ſerui **S**ozs indi
gna nimis. nos o tibi qd faciem⁹ **B**lāde pu
er z fugimus neu te vnum perdat herodes
Deserimus dulcē qz lareſ charoſqz ppinqz
Ecce qz irruim⁹ in tara picula ſoli **I**gnori at
qz inopes: lingue ignari: dē alme **N**obis qd
facere voluisti: qſo maria **F**ilia dic mea sis.
hoc etas credere vez **S**uadebit: reliquū au
xilio cōmitto ſupno. **I**ure qd dē dilecte ioseph
nobis ita ſemp **S**perādū: ſicca lacrimas: tre
pid⁹ pauoz abſit **V**irgo refert. nōne memo
ri nos mente tenem⁹ **A**tatis pſce miracula:
qualit abram: **Q**ualiter z ſarā dñs ſaluauit
z auxit. **E**st oportuno ptecor tpe ſūmus zc.
Et. j. **P**lurim⁹ hīnc aditu exploratoz quoli
bet aſtat **I**nuigilans: gentēqz locūqz reqſere
ſolers **H**ū pūerrare ſuos aliqz vult advena
ſines **S**cire volens vbi nā ego peperisse re
ferſ zc. **P**one metū dñā: dixit cui copia fan
di **P**rima fuit: faciē reg⁹ viſura: beatā **T**e re
puta: tū dic qua regiōe veniſti. **O** bone vir
pūnx ne tua hec vel filia fare. **Q**uis pat⁹ in
fantis: qz formoſiſſim⁹ alto **S**anguine ſe na
tū vult⁹ ſplendore fateſ. **P**auca ioseph gra
qz refert doctiſſim⁹ heros. **N**obis mēphitici
nullas impēdere dignas **S**ufficiū⁹ grates
quoz dignatio tantū **P**andit in occurſu p
mo ſolamē opēqz **I**ſrl a terra nos ſors iſta
coegit **H**as ozas petere: infelix quā cernitis
hui⁹ **I**nfantis mater mibi filia ſola relicta ē
Nāqz pater pueri reſidet regiōe remota. **S**a
ma loquax aulā regis cito garrula totā **E**gy
pti iplēuit celebri veniſſe puellā **U**rlx hiero
ſolyma cui⁹ decoz atqz venuſtas **T**āta erat vt
nīl vltra cet⁹ clāmitat oīs. **E**rgo ſtatū veniat
veniāt videat adozet **R**egē: ſitqz ſuis vxozib⁹
ānumerata. **U**rbis igreſſu certati curavidē
di **L**ōglomerat pplōs. variāt hī ſbaviciſſi
Hi nū⁹ ad regē: aliq comitant eūtes. **L**ozā
qz poſiti tu ego iosephqz puerqz **P**oplicib⁹
flexis ſolidos deſertis honores. **S**it lz ido
latra: ſit flagitiōſus: in ipo **S**ol⁹ adozat dē:
a q cūcta ptās. **E**t rex cōſēplatus eos. inter
prete lingua **M**ulta petit: cauſasqz vie ſoz

Berno. I. De cōpassione Marie

re: gen^o. ortū. Si q̄ p̄ca ego p̄pissz hebreā:
Virgo filz d̄m̄sso oclō s̄bū capir heros. S̄a
deu^o sc̄isqz mouz sua sp̄s ora Rex i sempit
nū viue: sal^o tibi q̄ nos Afflictos iopes oclō
spectare benig^o Dignar^o. tua sit q̄ cōdidit oīa
merces. Est nob^o rex tell^o galilea ppago. Fer
tilis z diues fuit: i q̄ nobile regnū: Reges illi
gnes: s̄z nil mortaliū vlsqz Autū vl^o stabile ē
alienigēo d̄natū. Nūc p̄mit. dicūt. in his ora
cula varū Regē vētūz p̄scoz ex l̄guie regū
Quoz p̄cipui dō z salomō nūerant. Quos
genuere p̄es abraā isaacqz iacobqz. Hec cui
p̄dices oīi fuit hospita fra Ad sortē. s̄z rerve
nio: q̄ p̄puli istā. Et me cū puero fugitare fe
roc^o herodis Impiū: q̄ cūcta timēs desuit in
oēs. Et mō dū regnet p̄fundit falsqz nefasqz
H^o obide p̄i fiant: cedere iussit. Dāc mīsera
me dās comitē pere. molestū zc. Aufug^o no
ctu p̄ tot discrimia rex. Torvarios casus de
huc nos appulit. o rex Ergo tuū p̄scepz et
maiestat^o alylū. Regia p̄i iā demētia cepit
egenos Atqz pegrinos mīri tractare fauore
Rex fer op̄pug^o. petir hāc fācul^o iste. Aū gēi
tu petir hāc noua nupta puerpa paup^o. Nūc
nos erim^o oneri: panē neqz ḡtis. S̄z p̄rū p̄p
is mātib^o q̄sisse volūtas. Rex iubet extēplo dē
dom^o zloc^o apr^o. Nil dūz fiat: vis illa: iūria
illa Porro mēoz repetit: p̄i si h̄gis vll^o In
iuda iūit. ita s̄bū rēpat heros Ut neqz scire
neget neqz se cogisse reueler. Nup ait vari^o su
ph rūoz fuit or^o Urbe hīlīma: scribaz tur
ba sacroz. Ea fuit: legē varū nīsa suoz Ips
eis dubiū s̄z p̄scolatō certa Offerit scepz rex
cāgēdū munera dōat. Impar vt surgāt xdu
cāt qz domū mor. Aulica tora cohors: ifonar
plaudir: b̄ndicir: Implet iussa libēs: regē col
laudat ouat Aū frētū vario ioseph admirat
ab isto facund^o. laudat alt^o spēm mīl^o ier^o. Alē
p̄patit puero blādoqz decoro. O p̄i oipotēs
qz n̄ spauerit i te. In cui^o s̄f corda māu regū
qz hoimqz. Quovis iflectēs ea: rex en lubzic^o
asp. Plebs icōposita: fugitiuos suscipiūt: et
Alpiciūt ḡt^o ais: tractatqz pudice Hospitiū
p̄bet q̄ tu te ego receptas Aū sponso z puero
p̄ suo cedit alell^o. Aigna cibū mēlā vir p̄pat
at pia mī Infantē lactat: enolūēs balnear: in
de Amis aprat^o dormit: qz tps in illō Dāt
laudes pēla: q̄tēs o corda leuarūt Aū mani
bus d̄no p̄rāta picula tuti zc. Et. j. p̄dic^o
doc^o. alloquit d̄nm̄ ihm: z infrogat de modo
sue reūfōis de egypto di. Quis tibi septēni
puero mod^o in ḡdiēdo Tūc fuerit: dubiū ē:
bainlād^o vtriqz parētī Tu nō appes sat ido
ge^o aspa ferret. Quō lōga vic dispēdia p̄s

tener. at q̄ Nō asino tua mēbra sat^o suffulca
locaret^o. Curricul^o ne vehit forsan te ego ie
sumqz. Lōsci^o in q̄les mō vir fabrefecerat vls^o
An sup etatē diffūdīt grā vires In corpus
vel iter pagrat breuiore diēta: Clirt^o angeli
ca nec desse mīstra putāda ē zc. Terti^o do
lor brē h̄gis fuit qn̄ i tēplo fili^o remāsit: z ipa
p̄ tridūū cū cū maxio cruciatu q̄siuit. vñ iūē
ro eo dixit: vt h̄z Lu. ij. Fili qd fecisti nob sic
p̄i tuus z ego dolētes q̄rebam^o te. In q̄b^o ver
bis ipa exp̄ssit titulū magni honoris, z affe
ctū magni doloris. Magn^o em̄ honor in hoc
notat q̄ vocat eū filiū. vñ Ber. sup missus ē
ait. Accemarie p̄uilegiū. Quis em̄ hoc au
deat angeloz: sufficit em̄ eis z p̄ mag^o h̄nt q̄
cū sint sp̄s ex cōditōe: ex grā facti sunt age
li. i. nūcū dei. Maria h̄o d̄m̄ maiestat^o z d̄nz
angeloz suū appellauit filiū di. Fili qd feci
sti nob sic: Dolorē aut exp̄ssit cū inb̄didit. ec
ce p̄i tuus zc. Iste aut dolor causabat ex tri
plici timore. Un^o erat h̄z D̄ig^o. qz tiebat ne
iudeos tāqz idignos reliq̄sset: z ad p̄dicādū
gētib^o lōge recessisset. Scdus erat fm̄ eūdē
D̄ig^o. qz timebat ne ad patrē q̄ miserat eū
redisset. z sic h̄uānā redēptionē sic exigētib^o
dēmerit^o generis humani non fecisset. Terti^o
erat: qz timebat ne i manib^o filioz Herodis
deuenisset. Ut em̄ ait Quid. in eplis. Res ē
solliciti plena timor^o amor. vñ inq̄t glo. sup
Lu. Metuebat b. ego ne qd herodes in ei^o
ifantia parrare q̄sierat. h̄ archila^o in ipi^o pue
ricia iūcta optunitate p̄ficeret. De isto at do
lore h̄gis z ioseph tractat m̄g^o Iohes gerson
i sua iosephina: dicēs d̄no ihm i p̄sona h̄gis z
ioseph: qn̄ repierūt eū in tēplo. Fili qd nob
fecisti p̄dite totū Per tridūū: nā nos nimis
anxia cura h̄q̄bat: atqz dolor valid^o. rursus
ne p̄dere tere Quereret ipietas carissime se
ua tyrāni. Quid ne putas agim^o p̄me d̄nm̄
nocte diei Una dom^o recipit nos ābos te si
ne fili^o. Sit nob^o nox vñavigil flem^o qz p̄cātes
P̄no mae cito p̄surgim^o: atqz p̄pinqs Nūc
hos: nūc illos inter te q̄rere cura ē. Teqz die
tota fili nō inueniētes. Qn̄ tertia lux orit^o repe
dam^o ad vrbē. Deu nimū tristes defell^o an
belat vterqz Istū s̄z remouet iūctio leta do
lorē. Dram^o fili ne talit^o eger^o vltra Nō faciā
remanebo domi: pareboqz vob^o. Rndit puer:
zc. Multos alios dolores habuit brissima
h̄go i p̄nti vita: vt qn̄ necē habuit exis gūi
da z vicina p̄nti p̄ficisci ad ciuitatē bethlee
miticā. z ibi cū mult^o icōmodis z sine hospi
tio p̄decēti staret filiū suū ibi pere. x qz sa
tis dixi. in. vij. p̄te p̄ncipali hui^o op̄is. h̄ per

E
Doluit
maria in
triduanā
p̄ditōne
filiū.

M
aria
h̄uit ml^o
tos alios
dolores.

trāleo. **S**ilr n̄ declarato h̄ dolorē quē hūit de morte ioseph. de q̄ dixi. v. p. p̄n. hui⁹ op̄is in ser. de p̄solarōis ei⁹. **N**ō etiā r̄ferā dolorē quē habuit q̄n filio suo ascēdere i celū. ip̄a i m̄se/rijs hui⁹ m̄di remāsit. de q̄ dīcā i. xj. p. p̄n. h̄ op̄is ser. j. **I**te p̄trāsibit dolores q̄s passa est p̄p̄r tribulatiōes ei⁹ dadas a iudeis. d̄ q̄b⁹ dixi i. iij. p. p̄n. h̄ op̄is. solū referā alias duas aflictiōes q̄s habuit p̄p̄r p̄passiōz filij. q̄z p̄ri ma q̄ ē q̄rta i ordie fuit i ei⁹ passiōe. vñ **A**m bro. sup̄ **A**u. ait. q̄zuis m̄lte tribulatiōes trāsfuderit aiaz marie: m̄ illa sp̄aliē m̄na trāsfixit viscera dño i cruce moriete. de q̄ p̄dixit sy meon. z tuāip̄i⁹ aiaz p̄trāsibit gladi⁹. tāq̄ si di. m̄n̄is tuis viscerib⁹ gladio tribulatiōis trāsfuterat̄. videb i cruce p̄edere quē ange lo nūciāte i p̄gitate p̄manēs filiū edidisti. et ibidē etiā ait ip̄e **A**mb. **D**eniq̄ illo p̄edere in cruce iudei p̄ntes vt descēderet i sultabāt. apli fugiētes de cruce illū descēdere posse n̄ crede bāt. **Q**ue vt vidit maria necē fuit m̄na pia q̄z viscera ex ei⁹ p̄passiōe gladio tribulatiōis trāsfigi. **S**z vt itelligere vāleam⁹ q̄z i ea fu erit dolor: videam⁹ q̄z i illa fuerit amor ad ip̄m filiū. **C**ū ei nō solū hoies s̄z etiā oīa alia aīalia nātalit̄ diligāt filios suos. viij. eth. p̄fecto amor ip̄i⁹ p̄gis erga filiū suū fuit iexpli cabil. q̄z ip̄e dñs ihs erat tot⁹ ip̄i⁹ p̄gis fili⁹ sine p̄re carnali. vñ amor q̄ d̄z ēē in p̄re z m̄re ad filiū: tot⁹ erat i sola p̄gie erga suū vnige nitiū. **P**̄r aut̄ vnita fortior est disp̄sa. vt d̄z i li de caus. **I**te cū sup̄ omēs creaturas diligebat quē sciebat se diligere sup̄ oēs creatas: z esse suū creatorē. vñ tāto affectu amor⁹ ei⁹ afficie bāt vt m̄iz sit q̄ ex tāti amor⁹ ardore nō sit li q̄facta. vbi q̄t est maior amor ibi etiā seq̄t ma ior dolor de malo dilecti. **C**ū igit̄ iucti fuerit aliq̄ parētes q̄ tātū doluerūt de morte filioz q̄ ip̄i expirauerūt: q̄d putādū ē dolor⁹ sensū seipam p̄issimā matrē i tā horribili sui filij occisiōe: nemo em̄ vnq̄z carnē suā odio hūit. **E**ph. v. **C**onsiderate vos pie m̄res q̄ dolore angustiare m̄si vnigenitū filiū v̄m san. crū ḡtiosum iuuenēq̄z oib⁹ p̄rutib⁹ plenū sic cru delit̄ in p̄spectu v̄zo mactari videret̄. **M**a gne at̄ p̄passiōis fuit mors xpi: q̄z iudei q̄ ei viuo n̄ p̄p̄cerūt: etiā mortuo miseri noluerūt s̄z vn⁹ eoz lācea lat⁹ ei⁹ iā mortui transfixit. **D**e q̄ ip̄e p̄q̄rit di. **J**ob. xvj. **A**ccidit me vul nere i super vuln⁹: z irrui in me q̄si ḡgas. **E**t **B**er. in q̄dā ser. ad matrē ei⁹ p̄sūis ait. **V**e re brā p̄go aiam tuā gladi⁹ p̄trāsūit q̄n cru delis lācea filio tuo iā mortuo lat⁹ apuit. **E**x q̄b⁹ oib⁹ patz q̄ ip̄a b̄ndicta p̄go multiplici

passa ē martyriū. q̄z vt ait **B**er. vbi. s̄. omne lensum cor p̄e passiōis excessit effect⁹ suē cō/ passiōis. **A**liud q̄z martyriū gen⁹ passa est ex filij cōmutatiōe: q̄n ei dixit ihs in cruce vt h̄z **J**oh. xix. **M**ulier: ecce fili⁹ tu⁹. **D**e q̄ **B**er. vbi. s̄. ait. **E**n nō pl⁹ q̄z gladi⁹ fuit sermo ille **R**euera fuit p̄trāsies v̄qz ad diuisiōez aie z sp̄us. **I**nequa cōmutatiō: iohes p̄ ihu tra dit: fu⁹ p̄ dño: discipul⁹ p̄ m̄ḡro: fili⁹ zebedei p̄ filio dei: pur⁹ h̄o p̄ vero deo. **Q**uō p̄o tuaz affectuosissimā aiam nō p̄transiuit hec audī tio: q̄n z nostra (l̄z saxeā: l̄z ferrea) pectora so la scindit recordatiō. **E**t **A**n̄sel. in q̄t. **D**omi na n̄ra quib⁹ singulib⁹ extimabo purissimū p̄ect⁹ tuū vexatū esse cū audires **M**ulier ec ce fili⁹ tuus. **Q**uāto q̄z dolore cruciata sit cū iniquissim⁹ barrabas latro p̄posit⁹ fuit i libera tiōe suo filio b̄ndicto: q̄s enarrabit. **E**ximo aut̄ q̄ cū eiulatu maximo exclamauit senties suū dulcissimū ih̄m ip̄i crudelissimo homici de postponi di. **I**n rectū cambiū: o iniquū iudiciū: bon⁹ despiciat z iniqu⁹ postulat: iust⁹ puniat z p̄ctōz liberat. agn⁹ occidit z lup⁹ acce ptat. v̄ita deserit z mors refuat. **M**artyriū etiā passa est volūtatis. quia tātum dolebat ex cōpassiōe dānatiōis hūani gener⁹ q̄ p̄ re dēptiōe ei⁹ parata erat z desiderabat in cruce mori cū filio si op⁹ fuisset. **V**ñ **A**mb. vbi. s̄. ait. **V**irgo maria fugientib⁹ aplis an crucez stabat: z p̄ijs oculis vulnera xpi spectabat. **E**t quia cognouerat p̄ ei⁹ mortē mūdi redē/ p̄tiōne futurā putabat aula regal̄ se sua mor te publico muneri aliq̄d additurā. s̄z ip̄e xps q̄ fact⁹ ē sicut h̄o sine adiutorio ius mortuos liber. suscepit q̄dē maternū affectū: s̄z nō q̄s uit auxiliū. **P**assa q̄z fuit sacratissimā virgo martyriū maceratiōis. **I**ntātū em̄ i filij pas siōe corp⁹ suū z oīa mēbra macerauit: q̄ quo dāmō martyriū sibi intulit: vt ait m̄ḡ **J**aco bus de voragine in suo li. beate p̄ginis: in p̄o martyriū. vbi allegat **A**uḡ. sic dicens. **I**psa q̄ppe pia mater imani dolore eiulās pectora q̄z delicata p̄tūdēs: ita ip̄a viscera ceteraq̄z fa tigauerat mēbra: vt iam deficiēs ad xpi fun⁹ vir potuerit puenire. **P**redict⁹ etiā doctor vbi. s̄. dicit q̄ martyriū ip̄ius p̄ginis habu it q̄ttuor p̄ditōes graues. q̄z i mēte martyri zata est. vñ atroc⁹ passa est dū passiōis xpi gladiū i aia sua sustinuit: q̄z sicorpaliē pem. pra cēt: vt ait **H**iero. ad **A**usto. **I**te q̄z ei⁹ do lor nō fuit p̄ricular⁹ sed vniuersalis: q̄a totā aiam repleuit: z nulla in ei⁹ corde remāsit p̄ tūcula que dolorib⁹ nō fuerit plena. vñ **D**ie ro. vbi. s̄. ait. **D**olat nēpe q̄ maria intātum

Maria
multiplex
martyriū
perulit

Marty
riū marie
hūit. iij.
p̄ditōes

Sermo. I. De cōpassione Marie

Voluit ut tota aīam ei⁹ p̄trāsiret ac possideret
vis dolor⁹ ad testioniū eximie dilectiōis. Itē
qz ei⁹ dolor n̄ fuit superficial⁹ s̄ p̄cordial⁹. nā vī
qz ad cordis ītima p̄trāsiret. nec mīz qz mor
te xpi fecerat suā. vñ Hiero. vbi. s̄. inq̄t. Et
nīmīz dilectō morte fortior exiit: qz morte
xpi suā fecit. Itē qz ei⁹ dolor nō fuit momenta
ne⁹ s̄ diuturn⁹. nā etiā p̄ filij resurrectiōz ⁊
ascēsiōz ei⁹ passiōes ī mēoria retinebat: sine
magis dolor⁹ gladio de eis scordari n̄ posat
vñ dicebat illd̄ **Saī. j.** Fascicul⁹ mirre dile
ct⁹ me⁹ mihi: in vbera mea p̄morabit. Fasci
culū ei⁹ mirre vocat collectiōz amaritudinū ⁊
passiōnū xpi: qz ipa in vbera aīe. i. mēoria
deferbat. Et ex his vulnerab⁹ p̄ dolore: cru
ciabat⁹ p̄ amore: ⁊ estuabat⁹ p̄ desiderio ⁊ mari
ma p̄ passiōe. hec ille. **Ultim⁹** dolor b. x̄gis
explicad⁹ ī p̄nti ser. d̄. sepeliōis filij sui. Nō
aut sine cordis teneritudine possum⁹ mēorie
cōmendare penā ⁊ afflictionē: imo gladios ⁊
lāceas dolor⁹ cor ipi⁹ x̄gis penetrātes ī filij
sui sepultura. Un p̄teplānt qdā deuoti qz cū
b. x̄go staret iux cruce ihu filij sui iā defuncti
ibi qz associata **Iohi** euāg. ⁊ magd. ⁊ alijs de
uot⁹ mīserib⁹ amarissime deplozaret: ⁊ iā se
ro appropinq̄nte cogitaret quō filij sui cor
pus de cruce depōderet: ecce qz vidit a lōge veni
re nicodemū ⁊ ioseph ab arimathia cū scalis
⁊ malleis cerisqz īstris idoneis ad deponēdū
corp⁹. librasqz cetū mirre ⁊ aloes ad vnguen
dū seu inuolūedū cū eis ipm corp⁹ ihu. qz illa
p̄spiciēs (⁊ qz p̄ mīseritudine lacrimaz ei⁹ oculi
caligabāt n̄ cōgscēs) cepit valde expauescere
dubitās ne eēnt scribe et pharisei veniētes ut
de corpe filij sui sic mortui eē dīstas strages
facerēt trahētes illd̄ p̄ totā ciuitatē. sic mag
nis malefactorib⁹ fieri p̄suevit. qz pauore per
frita ad iohānez socias dixit. heu mihi: qz ca
nes rabidi iudei veniūt nōdū saturati morte
crudelissima filij mei: ut corpi ei⁹ noua opp
bria īferāt. ⁊ his dict⁹ ī frā semimortua colla
psa est. quā circūdātib⁹ maris ⁊ eā (sic meli⁹
poterāt) p̄fortātib⁹: iteri b. iohes (⁊ ipe pauē
fact⁹) aliq̄ntisp obuiā ill⁹ prexit: ut videret ⁊
intelligeret ad qd pagēdū cū illis scalis veni
rēt. **Aut** s̄o cōgūisset nicodemū ⁊ ipm ioseph
stati ad ipam x̄ginē cucurrīt p̄solās eā ⁊ dī.
Bono aio estote dñā ⁊ mī mea. illi em̄ qz ve
niūt sūt discipuli filij vñ ⁊ mī ac dñi mei:
qz ad auxiliū nīm veniūt. vñ em̄ ē nicodem⁹
amic⁹ nī: alē ioseph ab arimathia: qz licetiā se
peliēdi dñm obtinuit a pylato. **Et** qz b̄bis
x̄go bñdicta aliq̄tulū recreata surrexit. **Ad**
ueniētes qz p̄dicti viri deuoti nigr⁹ (ut p̄ic qz

dit) vestib⁹ iduti. p̄mo qdē filiū dei ī cruce p̄
dētē genuflexi adorauerūt cū ploratu magno.
deinde eūtes ut visitarēt virgīnē p̄ssimā: vñ
dētē qz ipaz mestissimā marē squalidā ⁊ af
fictā ⁊ totā lacrimis madefactā: cepit lacri
mas emittere ⁊ gemit⁹: nihil p̄ dolore loq̄ va
lētes. demū aliquatē spūs resumētes. postqz
cū bñdicta x̄gie lacrimosis x̄bis p̄doluerūt
de morte filij ad p̄titionē x̄gis ipm corp⁹ scil
simū de cruce deposuerūt. **Cōsidera** igit ania
deuota ⁊ diligēt attende depositiōis modū
Ponunt due scale a laterib⁹ crucis opposite:
Ioseph ascēdit scalā lateris dextri: ⁊ **Nicodem**
mus ascēdit scalā lateris sinistri. **Ioseph** igit
reuerent⁹ extrahit clauū man⁹ dextre: postmo
dū nicodem⁹ extrahit aliū man⁹ sinistre. **De**
ide descēdit nicodem⁹ ⁊ venit ad clauū pedis
ioseph x̄go sustētabat corp⁹ dñi. **Tunc** p̄ssimā
mī qz stabat pedib⁹ qzū poterat eleuata:
brachijsqz extēsis: ut filiū ī sinu suo reciperet.
Primo manū dextera pedē suscepit reuerent⁹
posuitqz ad vultū suū intīme osculās eā cū
lacrimis ⁊ validis suspīrijs. dicebatqz x̄ba
rāta cōpassione digna qz etiā laxa corda ad
pietate flectere potuissent. **Tu**llo aut clauo
pedū paulisp descēdit ioseph. ⁊ ipsa bñdicta
x̄go accepit corp⁹ filij suis ī brachijs: ⁊ illd̄ re
uerēte osculabāt. postmodū ī frā sedēs p̄ois
illd̄ ī gremio: ⁊ osculat nūc caput nūc man⁹:
nūc os nūc pedes nūc vuln⁹ lateris: oēs qz ei⁹
plagas amar⁹ lacrimis lauabat: plorātib⁹ oī
bus qz astabāt. **Et** hec qz oīa p̄oit **Bea. i. ser.**
de plactu x̄gi. dī. **Stabat** maria leuans bra
chia ī altū. ⁊ cū rāgere eū valuit: caput ma
nus ⁊ brachia ei⁹ depēdētia trahēbat sup̄ tri
ste pect⁹ suū: atqz ī oscula ⁊ amplex⁹ rucēs de
suo dilecto (s̄ extincto) satīari n̄ posat. s̄ dū
de cruce ī frā corp⁹ depositū fuit: sup̄ ipz rucēs
p̄cōtinētia dolor⁹ ⁊ imēnitate amor⁹ qz mor
tua stabat. **Stabat** ad corp⁹ extincti filij sui
mī maria lacrimis faciē rigās: ac p̄ diuīsa tor
q̄bat suspīria. frōtēqz ⁊ genas oculosqz x̄ora
frequent⁹ osculabāt ipi⁹. lacrimarūqz tāta vber
tas effluebat ut carnē cū spū oēm ī lacrimas
dissolui putares. h̄ ille. **Nḡ** aut **Jaco.** de
vora. vbi. s̄. ait. **Uespe** aut depositū lacratū
simū corp⁹ p̄ **Nicodemū** ⁊ **Ioseph** suscipiens
ī gremio mī: qz lacrimaz fluit: qz amarissi
mos singult⁹: qz alta suspīria: qz verba mesti
cie plena ex ea p̄cesserint qz posset exp̄mere:
cum singula mēbra perq̄reret tam dīre cru
ciata: tā turpiter delusa: oscularet ⁊ lacrimis
irrigaret sociata **Maria** magdalena ⁊ alijs
maris ⁊ deuot⁹ mulierib⁹: **Aut** autē sero fac

Doluit
maria in
xpi sepe
litione

etū cē: deuoti hoies pie ⁊ deuote corp⁹ illd de
brachijs nris accipietes posuerunt in monu
mēto mēte ⁊ sepultra cū eo. hec ille. Quidam
aut deuot⁹ ⁊ significator vulgaris inq̃t. Aomeb/
be in elle baze el fiol sancto cō infinite lacrime
si lo bagnaua. e nō si vide may el magior pi/
anto. Tute quāte le piache si le basaua. Li
oga la bocha el corpo tuto quāto. e di tochar
iesu nō si satiaua. Poy dixit. fiol mio cū quā
ti affani sei morto p laltrui malicie e ingani.
Sō questi li pedi: son q̃ste le mani cherā dei
mio fiol iesu dilecto. son q̃sti i mēbri angelici
e sopranī chauceua el mio fiol senza difecto
che pareno stati nele mane di cani. A sono
strazati tuti a dilecto. poy si calco suspecto del
fiolo. Forse piāgēdo cō amaro dolo. Ioseph
e le marie e giouani magdalēa marta e nico
demoveduti hano maria i tāti affani ogniū
diceua de la sua morte terno. Nap leuar via
piu noye: pene e dāni. Il corpo di iesu noye se
peliremo. In vn sepulcro nouo che i q̃sto or/
to. Adaremo a maria alchun ⁊ forto. Ego at
arbitroz q̃ adueniēte nocte ipa bñdicta ⁊ go
sepi⁹ rogata fuit vt eis traderet corp⁹ filij sepe
liedū. I ipa dicebat. dimitte me h mori cū
filio meo. vl saltē pmitte me itez ofclari cū
⁊ tūc ofculabāt loca clauoz: tāgebat coronā
spineā: mltosq; magne cōpassiōis ac⁹ facie/
bat atq; ad filiu dicebat. o fili dilectissime cur
mibi n loqr: nōne h eos illd bñdictū qd iu
deis sic dulcis p̃dicabat: nōne iste s̃ ille mā⁹
q̃ tāta mirac̃la faciebāt: nōne isti s̃ illi pedes
q̃z scabellū adorāt. o fili dulcissime: vbi ē ille
tā delectabil⁹ aspect⁹: vbi vult⁹ tu⁹ let⁹ ⁊ iocū
dus: vbi ē facies illa serena: vbi ē visus ille
amabil⁹: o fili mi speciose p filijs hoiz quō fa
ct⁹ es de formis ⁊ opprobriū hoiz: vbi ē o fili
loqla tua suauis ⁊ pueratio māsueta: q̃re re
manet sine filio mī: qlis erit vita mea sine te
fili mi tu mibi p̃ eras: tu mibi mī: tu mibi
fr: tu mibi spō: tu mibi blād⁹ fili: tu mee de
licie: tu mea glia: tu mibi oia eras fili mi. In
his l filib⁹ lacrimof fletib⁹ p̃seuerate ipa me/
stissima ⁊ gie qdā scā ipoztunitate instabat
magd. ⁊ alij vt corp⁹ illd sacratissimū tradi
pmitteret sepulcre p̃p̃ supueniēte noctē. q̃b⁹
tādē p̃fētēs ⁊ corp⁹ a suis brachijs abstrahi
pmittes. p modicū rogabat vt itez dimitte
rēt illd sel ofclari ⁊ p̃ ea illd eis tradere diffe
rebat. ⁊ tādē traditū itez repetebat ⁊ toties p̃
tēneritūdie deficiebat q̃tiēs dabat vl accipie
bat. tādē sep̃lū fuit ⁊ m̃ib⁹ p̃p̃is ab ipa ⁊ gi
nei sep̃lro coapratū. qz vt inq̃t gl. i. c. vbi cū
qz. xij. q. ij. meli⁹ ossa cubāt m̃ib⁹ tūmulata

suoz. De hac at sepultra iqt deuot⁹ vbrin⁹ de
casali li. 4. c. 26. cogita aia deuota si corp⁹ il
lud fuit a sanguie lotū vt p̃dite aromatu cēt
idoneū. illāq; loturā sanguis bibe cū amoris
dulcore. imo teipaz totā i aquā p̃tevt mere
ar: illi sacro corpi applicari. cogita q̃to affcū
ille scē mlieres sibi sedule mīstrātes dū viue
ret illd sacz corp⁹ nitebāt ⁊ rigere ⁊ se m̃is
fletib⁹ lociare. s; ⁊ ille dilect⁹ iohes ex pri amo
r⁹ mēoria ⁊ corpal aspect⁹ fixura doloꝝ piter
p̃foss⁹ totū se lamēto lacri corpis: ⁊ q̃li posat
refrigerio suspirijs m̃is exhibebat. vn pu/
to q̃ istoz plogatōe fletuū ⁊ duotoꝝ luctami
nū q̃b⁹ mī a filij corpe auelli n̄ posat ⁊ q̃b⁹ ip
sa illoꝝ corda reliq̃bat i lacrias. vsq; ad horā
p̃pletorij ē sepultra p̃tracta vt hora p̃pletorij
p tardis accipiat vespis an sol occasu. vt q̃si
possit dici sepulcrū i vespis. P̃ia at p̃certatoꝝ
dilatōil sepulcre inf duotā ⁊ ginē ⁊ adueniētes
discipulos deuot⁹ lamētoroz passiōis ihu ⁊ exi
mi⁹ doc. Ber. in qdā describit tract de sacre ⁊
ginis plāctu. terminato at sepulcre officio cogi
ta cū q̃st⁹ gestib⁹ ipz sacz saxū sepulcri mīna
cōplectebāt brachia: rigabāt oclī: ofclabāt la
bia: ⁊ tot⁹ gest⁹ corpis itra sua p̃cordia absoz
bere videbāt sepulcz. āplectere sepulchz pia
mī: ⁊ sup ipz igemīa mirata suspiria i tuo re
cessu: ipm qz i tuo dolore asportā. hec ille. Au
dol. at cartusien. p̃dicta oia cōfirmās ⁊ lati⁹
explicās i li meditar. vite ihu xpi p. ij. c. lrv.
at. Hora vespina meditatē: mēte lugubri
⁊ lacrimabili quō mī dñi ⁊ alij q̃rtuoz stāt p
pe crucē nesciētes qd facere debeat. corp⁹ ei de
pōere ⁊ sepelire n̄ pnt. qz nec vires sufficētes
hnt nec iustia q̃b⁹ deponāt. recedere at eo sic
manēte n̄ audēt: ⁊ dū māere nocte app̃p̃in/
q̃te n̄ valēt. vide i q̃ta s̃ p̃plexitate ⁊ eis cor
de p̃patere. iteri at ioseph ab arimathia ciui
tate iude. x. leuc⁹ ab hierlm distāte: ātiq̃t dñi
cta ramathavn fuit helchana ⁊ āna pentes
samuel. diues ⁊ nobil⁹ gñe. ⁊ decurio. i. de or/
die curie: ⁊ officia curie ipy romanoꝝ admi/
strās: vir bon⁹ i se q̃ ad deū ⁊ iust⁹ q̃ ad p̃rim
ac discipul⁹ ihu: nō de. xij. vl. lxxij. s; de m̃is
alijs credētib⁹. qz oēs credētes a p̃ncipio di/
scipuli vocabant: s; oclt⁹ p̃p̃ mēti iudeoz:
ne de synagoga expelleret: q̃ nō p̃senserat neci
dñi ⁊ actib⁹ ⁊ p̃silijs alioꝝ ipz p̃segnitū: q̃ et
ipe sic ⁊ alij discipuli expectabat. s. certitudie
spei regnū dei: n̄ tpale ⁊ tēnū: s; celeste ⁊ tēnū
.i. regnū celoꝝ a xpo discipul⁹ p̃missū veit ad
sepeliēdū xpm anq; intraret sabbatū: i q̃ talia
facere n̄ erat licitū. qz ei erat discipul⁹ dñi: iō
curā de corpe ei⁹ habere voluit vt cum honore

Desepul
tura xpi.

Ioseph
abarima
thia quō
petijt cor
pus ihu
ad sepeliē
dum

Sermo. I. De cōpassiōe Marię

sepeliret. et nō sicut dānati corp⁹ p̄iceret. s. h̄
 fute sanguis xp̄i iā fusi roborat⁹ audacter
 om̄i timore deposito et p̄fideret introiit ad
 Pylatū: nec iudeoz timēs iūmicias: nec py
 lati potestate: et petijt magno munere vt de
 eius licētia tolleretur corp⁹ iesu de cruce et sepeli
 rer illud honorifice: h̄ p̄ferēs omni thesauro
 q̄tūlibet p̄cioso. Petijt autē h̄ sibi cōcedi: q̄a
 fm̄ leges hūanas corpa dānatoz nō debent
 sine licētia deponi v̄l sepeliri. et p̄misit Pylat⁹
 tū p̄pter petētis reuerētiā: tū p̄pter xp̄i inocen
 tiā sibi notā. et q̄z plura in morte ei⁹ viderat
 miracula. In q̄dā autē hystoria h̄ q̄ Joseph
 seruierat q̄nq; annis pylato: et p̄fuitio petijt
 et obtinuit corp⁹ iesu ab eo. Sit autē hic secula
 ris dignitatis ioseph mētio: nō q̄ euāgelista
 hāc cōmēdet. sed q̄z ad p̄sidiē nisi talis acce
 dere nō poterat. Quē ergo diues erat valde
 insignis: ac pylato not⁹ et familiaris: potuit
 de facili ad pylatū intrare et ab eo impetrare.
 Quē et bonus et iust⁹: dign⁹ fuit h̄ mysterio:
 et meruit corp⁹ iesu sepelire. vñ Beda. Ma
 gne quidē ioseph iste dignitatis apud secu
 lū: s. maioris apud deū meriti fuisse laudat.
 vt et p̄ iusticiā meritoz sepeliēdo corpe dñico
 dign⁹ foret: et p̄ nobilitatē potentie secularis
 idē corp⁹ accipere posset. Nō em̄ q̄libet ignot⁹
 aut mediocris ad p̄sides accedere et crucifixi
 corp⁹ poterat ipetrare. vñ et Aug. Joseph fi
 ducia dignitatis q̄ p̄dit⁹ erat familiaris in
 trauit ad pylatū. Jam min⁹ curās de iudeis
 q̄uis antea in audiēdo dño deuiteret iūmic
 cias corū. vñ etiā Grego. Fuerat q̄nq; Jo
 seph occult⁹ xp̄i discipulus. deniq; vincula ti
 moris rumpēs feruentior fac⁹ dñicū corpus
 turpiter pendēs a ligno deposuit: cōparās p̄
 ciolam margaritā et boz modestia. Conside
 ra nūc fortitudinē ioseph. q̄z nō soluz audet
 corp⁹ xp̄i petere: s. etiā sepelire. sicut hō p̄atē
 h̄ns pl⁹ ex fute q̄z ex adiutorib⁹. vñ Abryf.
 Inspice autē hui⁹ viri fortitudinē. In mortē
 em̄ piculū se tradidit: inimiciā ad om̄es su
 mens p̄pter beniuolētiā xp̄i. Uñ et Theophi
 lus. Audet ausū laudabilē. nō em̄ cogitauit
 a iudeis decidi: et expellari a iudeis si corp⁹ pe
 tā ei⁹ q̄ est p̄denat⁹. hec Theophi. Qui ḡ p̄
 us impetitiōe meticolosus et occult⁹ discipu
 lus dñi fuerat p̄pter merū iudeoz: vitans tūc
 iūmicias eoz: nūc exēplo mort⁹ xp̄i aiatus:
 ac fute et vigore auct⁹: manifestat se: ac palaz
 et facto cōfitef ac ostēdit xp̄i discipulū peten
 do ei⁹ sepulturā: et exēq̄ndo min⁹ curās de ill
 i hoc extremo officio. Accessit autē sibi corpo
 re vocauit ad se quēdā noīe Nicodemū viz

sapientē et legis p̄itū sūl r̄ discipulū xp̄i occultū
 Joseph igit⁹ mercat⁹ sindonē. i. pānū lineaz
 candentē et mūdū: venit ad crucifixiōis locū
 portās secū instrumēta: quib⁹ clauis euulsis
 corp⁹ de cruce deponeret. et ipam sindonē qua
 ipm̄ iuolueret. Iste autē pān⁹ mūd⁹ et cādīd⁹
 inocentiā dñi et liliōsam significat castitatē.
 vt q̄ rubricat⁹ fuerat sanguie passiōis candi
 daret sindonē inocentissime castitatis. vñ d̄z
 in cātic. Dilect⁹ me⁹ cādīd⁹ et rubicūd⁹. Ve
 nit ḡ Nicodem⁹ cū eo q̄ p̄us tūmidus nocte
 ad ihm̄ venerat. s. an̄ passiōis: ferēs secū mi
 xturā myrrhe et aloes libras q̄si centū ad ipz
 cōdiēdū. q̄z hec sua amaritū dine arcent ver
 mes a corpib⁹ mortuoz: et q̄z plurimū ea con
 seruāt: nec cito corruptioni subijci p̄mittunt
 Iste ante passiōē xp̄i erat ei⁹ discipul⁹ s. oc
 cult⁹. post passiōē xp̄i manifestauit se et fact⁹
 est public⁹: s. nō dū habebat veram fidē de re
 surrectiōe. q̄z attulit myrrhā et aloes q̄si cor
 pus ei⁹ muniri idigeret a putredie: s. ex de
 notatiōe istā vinctiōz faceret. Corp⁹ em̄ xp̄i nō
 idigebat vinctiōe p̄suatē p̄ putrefactiōz. scri
 ptū nāq; est. Nō dabis sc̄m̄ tuū videre cor
 ruptionē. vñ Abryf. Adhuc em̄ vt de nudo
 hoīe disponebāt: sed tū multā dilectionē de
 monstrabāt. et loquit⁹ de Nicodemo et Joseph
 Per ioseph autē q̄ interpretat⁹ accrescēs: signifi
 cat p̄sona crescēs in f̄tutib⁹: q̄ corp⁹ dñi po
 stulat: q̄n p̄ digna receptiōe eucharistie deū
 suppliciter orat. Per nicodemū hō pitū signi
 ficat⁹ doctor bon⁹ ferēs mixturā. i. doctrinam
 ex auctib⁹ sacre sc̄pture cōfectā: ad vnguēdū
 corp⁹ xp̄i mysticū ad ei⁹ salutē. In sindonē ec
 munda paup̄tas et castitas notat. et i aroma
 rib⁹ virtutū varietas designat. Felix tal con
 sciētia cui nō deficit b̄ritudo paup̄tatis p̄tra
 mūdū: mūdiciā castitatis p̄ carnē: et fragran
 tia f̄tutū p̄ diabolū. Cum autē ioseph et nico
 dem⁹ fuerūt p̄pe crucifixiōis locū genua fle
 cientes adorauerunt dñm. Quos dū vidit
 mī volētes deponere corp⁹: q̄si de morte cōsur
 gēs paululū reuixit sp̄s ei⁹. et applicātes re
 cepti fuerūt p̄ eā reuerēter. et pauperūt se ad de
 ponēdū. cum q̄b⁹ ipa q̄d poterat mīstrabat
 adiutoriū. Corp⁹ autē dñi i terrā deposito do
 mia suscepit caput cū scapulis suis i gremio
 Magdalena hō pedes apud q̄s olim tantā
 grām inuenerat. alij autē circūstabāt et plan
 ctū magnū faciebāt. Considera quō felicissi
 mus Joseph brachijs corp⁹ amplectit⁹: ac bra
 chijs stringit pectori: et q̄dulcit q̄zq; diligēt
 brissim⁹ nicodem⁹ sacratissima mēbra ei⁹ tra
 ctat digitis: et fouet vnguētis: vt ait Ansel.

Dignita
 tis istar⁹
 Joseph
 narratur

Quos si
 gnēt isti
 duo. s. io
 seph et ni
 codem⁹.

De nico
 demo

Venias et tu charissime deuotus gressibus et spiritu alibus accessibus ad reponendum dominum deum tuum de cruce: et ad plangendum eum cum sua benedicta matre: et dicas. Deus meus bone iesu concede mihi: ut qui cum matre tua et alijs qui tunc aderant corpe iteresset: et ea facere non merui: fideli tamen deuotione hec eadem mente pertractas: illum ad te deum meum per me crucifixum et mortuum compassiois affectum eripiar. quem innocens mater tua et penitens magdalena in ipsa passiois tue hora senserunt. Et sciendum quod quis ista depositio domini de cruce non fuerit sibi in penam: quod corpus erat exanime. **I**stud tamen factum depositiois in se valde miserabile fuit et lamentabile: quod vix corpus tante nobilitatis tanquam cadauer tractabatur. et beatus ergo que ibi aderat: penam in hoc facto sensit maximam. Et hanc articulo depositiois domini de cruce habent duo documenta. **P**rimum est quod fideles concordes et accipientes corpus domini de altari: equant illis qui ipsum deposuerunt de cruce: par enim est: imo plus christi corpus sumere de ara altaris quam de ara crucis. Alii enim acceperunt eum in brachijs et manibus: sed isti sumunt in ore et cordibus. **S**ecundum documentum est quod et nos debemus libenter christum cum Ioseph de cruce deponere. Quod cum per totum in peccatis est: christum in cruce distentum quantum in se est vinculat et crucifigit. **P**etra enim nostra fuerunt cum christus crucifixus est: sed mox cum per penitentiam ad deum conuerteretur: ipsum de cruce soluit et deposuit inter brachia sua ipsum recipit. **U**n sicut quis complectens aliquem inter sua brachia potest facere de eo quicquid vult: maxime si illud non repugnet. **S**ic peccator conuersus per penitentiam constringens iam christum brachijs amoris: potest et de eo omnia que voluerit obtinere. **N**eque enim christus repugnat penitenti: sed paratior est ad dandum gratiam quam ille ad recipiendum. **A**d transformandum autem se huic articulo recogitet homo quod lamentabile factum fuit quod tale corpus quod erat deus sic tractaretur ad modum cadaueris. et quod corona glorie iacuit sic supina. et prostrata in terra. qualiter etiam placentium tunc beata ergo fecerit super corpus dilecti. **P**ost aliquam remotionem rogat Ioseph dominam: ut permittat corpus domini poni in lintheamentis inuolui et sepeliri. **I**psa ergo predebat dicens. **N**olite amici mei tam cito mihi filium meum auferre: illum adhuc paululum relinquit mihi ut faciem ipsius valeam contemplari: et videndo inde aliquantulum consolari. **A**li volebat eum tradere sepulture: et ipsa volebat eum retinere. et sic erat hec pialis et miseranda contentio inter eos. **F**lebat illa lacrimis irremediabilibus. **R**igabat lacrimis faciem et extincti filij corpus. et profundebat vndique plagas eius. lapide quoque quo corpus eius politus

et locatum fuerat lacrimis medebat. in quo ad huc lacrimarum eius indicia apparere dicunt. qui nunc in ingressu ecclesie sancti sepulchri esse memorant. **L**auit et tersit vulnera eius cruciata: et osculabatur ea: et faciem eius sacratissimam. **A**spiciebat vulnera corporis et vultum eius et caput. videbat spinarum puncturas: depilationem barbe faciem ex spuris et sanguine deturpata: et despicendo et flendo non poterat satiari. **V**irginis dolores narrari non possunt: quod male illi erat sicut esse poterat. et ideo quantas lamentationes ululat placentium et fletum super idem corpus virginis filij sui tunc fecerit: verbis explicari non posset. **A**redendum tamen est quod nullos placentium irrationabiles fecerit. quod dolor eius ad rationem superiorem non perungebat. **M**agdalena vero pedes domini quos alia vice lacrimis compunctionis rigauit: tunc multo magis vndis lacrimarum compassiois largiter lauit. **A**spiciebat pedes sic vulneratos et perforatos: desiccatos et sanguinolentos et flebat amarissime: et pro dolore videbatur deficere. sicut flebat vehementer et alij. ac etiam angelus presentes ibi. **U**nde **A**ugustinus. **Q**uam angelorum vel archangelorum illic non fleuissent: ubi contra naturam auctor nature immortalis deus mortuus homo iacebat. **V**idebatur corpus christi sic male tractatum ab impijs: sic laceratum iacere: et maritima tora suo cruciata in cruore sic amarissime flere: et nullo modo poterat suas lacrimas refrenare. **S**icut ei possibile fuit deus per assumptionem hominem mori: sic possibile fuit angelos bonos in morte domini sui dolore. hec **A**ugustinus. **P**lage ergo et tu charissime amare: et clama cum **B**ernardo dicere. **O** bone iesu quam dulciter cum hominibus conuersar es: quam magna et abundantiissima a eis largitus es: quam dura et aspera per eis passus es: dura propter: duriora propter: durissima crucis tormentum. **C**ontemplare etiam bene dominum et saluatorem tuum: gyra et regyra: volue et renouue a latere i latus: a planta pedis usque ad fricem capitis et non inuenies in eo sanitatem: sed vndique dolorem ubique cruorem. **N**on enim est in eo membrum vel sensus corporis. qui sua afflictione et infirmitate vel passionem non senserit. **V**ide quid in quolibet sensu vel in quolibet parte sustinuit. **I**n capite spinas: in auribus opprobria: in oculis fletum: in ore fel et acetum: in facie alapas et spura: in collo collaphos: in naribus fetorem: qui loco ex cadaueribus corrupto fuit crucifixus: clauos in manibus et pedibus: flagella in dorso: lanceam in pectore. **Q**uia enim genus humanum vulneribus peccatorum fuit plenum: secundum illud **I**saia. **O**mnem caput languidum et omnem cor merces etc. ideo iesus in omni parte corporis sui plagas suscepit: ut per eius liores

Amicitia
rationabilis
superius
dicta.

Placent
Bernardus
passione
domini.

Duo do-
cumenta
ex deposi-
tione christi
de cruce.

Bermo. I. De cōpassiōe Marie

in toto sanaretur. **N**ō em̄ erat infirm⁹ i capite. i. in intētiōe: q̄ ē caput aīe. qz i hīs q̄ faciēbat nō sanā intētiōz hēbat. **E**rat infirm⁹ in manib⁹: qz faciebat opera mala vel remissa. **E**rat infirm⁹ i pedib⁹: qz habebat affectionē imūda aut terrenā. **P**es em̄ aime est affect⁹ et amor ei⁹. qz sicut corp⁹ vadit pedib⁹: sic aīa vadit affectib⁹. **E**rat infirm⁹ i corde: qz habebat cogitatiōes noxias et vanas. **E**rat infirm⁹ i toto corp⁹: qz habebat totā vitā mūdā et perversiōē vanā. **U**t igit̄ xps suis liuorib⁹ et vulnerib⁹ nos sanaret: voluit vulnerari in capite: vt sanaret oēs nras obliquas intētiōnes. **V**oluit vulnerari in manib⁹: vt sanaret nras malas et pessimas opatiōes. **V**oluit vulnerari i pedib⁹: vt sanaret nras imūdas et terrenas affectiōes. **V**oluit vulnerari in corde: vt sanaret nras et vanas cogitatiōes. **V**oluit flagellari et vulnerari in toto corp⁹: vt sanaret totā nostrā vitā et pāsatiōez. **V**n Ber. **M**editare inq̄t posit⁹ corp⁹ crucifixi rvi de si aliqd est i eo qd nō poterit p te ad patrē. **D**iuinū illud caput multiplici spinaz densitate densatū vsqz ad cerebrū teneritudinē cōfixū est. **A**d qd hoc? **N**e doleret caput tuum ne tua vulneraret intētiō. **A**ligauit i morte oculi sui. et illa luminaria magna que illuminat orbē ad horā extincta sunt. **N**onne illis obtenebratib⁹ tenebre facte sunt sup vniuersam terrā. et illa duo luminaria magna cū illis luminari⁹ semota sunt? **H**oc aut̄ totum factū est vt auerterent oculi tui ne videret vanitatem: et si videret nō adhereret. **A**ures ille q̄ in cel⁹ audiūt **S**ctus sanct⁹ sanct⁹ dñs dē sabaoth: audierūt i terra demoniacoz voces dicētes. **A**rucifige: crucifige. **U**t quid istud ne aures tue obsurdescerēt ad clamorē pauperū: ne reciperēt auditū vanū: ne detractionis vir⁹ aptis portis vsqzqz suscipiēt **S**pectosa illa facies speciosi forma pre filiis hoīm. spuris illita est: afflicta collaphis: abdicta et illusiōib⁹. **Q**uare hoc? **U**t facies tua illuminaret: illuminata cōfirmaret: et diceret de te vult⁹ ei⁹ nō sūt ampli⁹ in diūsa mutari. **D**s illud quod angelos docet: hoīes instruit: qd dicit et factū est: felle potatū est et aceto. **S**ed hoc factū est vt veritatem et iudiciū loqueret os tuū: et p̄fiteret dñm dē suū. **M**an⁹ ille q̄ fundauerūt celos extēse sunt i cruce: clauisqz trāsuerterate durissimis: vt man⁹ tue extenderent ad inopē. **P**ec̄ illud in q̄ sunt om̄s thesauri sapie et scie dei absconditi: lancea militari p̄fossū est: vt pec̄ tuū a prauis cogitatiōib⁹ mūdaret: mūdātū sc̄rificaret: et cōser-

uaret sc̄rificatū. **P**edes illi qz scabellū adorare debem⁹ qm̄ sc̄m̄ est: dura trāsfixiōe trāsfixi sunt: ne pedes tui festinarēt ad malū: sed curreret p viā mādatorū dñi. **Q**uid plura? **P**ro te carnē et aīam posuit: vt corp⁹ et spm̄ tuū sibi vēdicaret. **T**otū toto se te compauit **H**uic igit̄ omnē vitā tuā o homo debes: qā vitā suā p tua posuit: et cruciat⁹ amarus sustinuit ne tu ppetuos sustineres. **A**ui sō iusti vīuā qz illi: qui si nō moreret ego nō vīuerē: hec **B**erū. **Q**ui etiā ait. **V**ide homo q̄ amore te dilexit dñs dē tu⁹: vt vestigia ei⁹ sc̄grīs **P**ro te ligat⁹ ē: vt te a vinculis pctōz absolueret. p te flagellat⁹ est: vt te a flagellis eterne dānatiōis liberaret. p te coronat⁹ ē spinis vt te coronaret in cel⁹. p te vulnerat⁹ ē medic⁹ vt tu sanarer⁹ egrot⁹. p te crucifix⁹ ē: vt tuas p̄cupiscētiās crucifigeret. p te mortu⁹ ē: vt te a mortuis suscitaret. p te sepult⁹ ē: vt in te vicia sepeliret. hec ille. **Q**ui sepulture modū p̄dicit⁹ doctor cartusien vbi. s. c. lxxj. poit di. **T**ardate hora rogat **J**ohānes dñam vt permittat aptari et sepeliri corp⁹ dñi nri anteq̄ intret sabbatū. **I**tem ne ppter nūmā moraz possent a iudeis pati calumniā. **T**andē dñā tanqz grata et dilecta: et cogitās q̄ ipi **J**ohāni esset p filiū cōmissa: ampli⁹ p̄cedere noluit. ac signās et b̄ndicēs corp⁹: vt volebat aptari pmissit. **T**ūc vn̄xerūt corp⁹ et inuoluerūt i sindone mūda quā **J**oseph emerat: et ligauerūt illud linteis etiā alijs. s. sudario qd capiti adhibebat. et iustis seu fasciis qd totū corp⁹ alligabat. q̄ om̄ia etiā de lino erāt. et (vt credit⁹) nicodem⁹ attulerat. et cōdierūt corp⁹ aromatib⁹. sic p̄suerūt erat iudeis sepelire p̄sonas venerabiles. quē ritū acceperūt a p̄rib⁹ suis seniorib⁹. **D**ñā tñ sp̄ tenebat caput ipi in gremio suo. qd sibi reseruauit aprandū: et **M**agdalena pedes: apud q̄s misericordiā est p̄secuta. **T**andē sō **M**agdalena pedes lacrimis rigatos deuote abstergit: amplexat⁹ osculat⁹ et inuoluit: ac aptat fidelis qz melius nouit. **S**ic q̄ aptato reliquo corp⁹ respiciēte ad dñam vt ipa compleat. et om̄s planctū reincipiūt. **P**es em̄ sic amarissime flebant: vt vir quisqz eoz loq̄ posset. videbat em̄ matrē om̄i solatio destitutā. et sup illā dabant poti⁹ planctū qz sup extinctū dñm suū. **R**eincipe etiā et tu planctū si forte dimiseras eū. **T**ūc dñā vidēs q̄ ampli⁹ differre nō posset ponit vultū sup faciē filij et ex inundatiā lacrimaz multo magis lauit faciem qz magdalena pedes. abstergit autem et osculat⁹ os eius. et in quodā sudario caput ipsius inuoluit: et dñs

ecce quō
in singul
xps cruci
fix⁹ orat
p nobis

Mod⁹
sepulture
domini
narratur

gent aptat: et iterum benedixit eum et signat. Et tunc
omnes adorantes flexis genibus et pedes eius oscula-
Distancia res: accipiunt et portant eum ad monumentum. quod
sepulchrum a monte caluarie distat passibus. l. **D**ona tene-
bat caput et **M**agdalena pedes: reliqui ho-
erant in medio. **U**nus **A**nsel. Sequitur et tunc preciosissi-
mum celi terrorem: et porta vel pedes vel
manus: brachiaque sustinet. **T**erre defluentes mi-
nutatim preciosissimi sanguinis guttas curio-
sius collige: et puluerem pedum eius luge. **D**olorem
quem maria in exequiis filii sui toleravit: oliz
David in exequiis abner prefiguravit. **A**bner
a **J**oab fraudulenter interfecit erat. **L**ui in
fectionem rex **D**avid fereret sequens lugebat: sed
etiam alios ad plorandum incitabat. ita beatus **h**ugo
et alii devoti exequias christi deplanxerunt: et cor-
da sua intima compassione sciderunt. **E**rat autem
prope locum crucifixionis hortus et in horto monu-
mentum novum. scilicet ioseph sumptuose factum: et
in petra excisum. in uno lapide secundum quantitatem
hominis cavatum. in quo nodum quasi posset fuerat. in
quo sepelierunt eum reuerenter et deuote: flexis ge-
nibus: magnis singultibus et suspiriis validis.
et sic dominum vite dederunt sepulture mortis. **T**unc
(ut ait **A**ugustinus) ad illi exequias angelorum milia
milium decantabant. quod omnes conuenerant ad sepul-
crum domini sui. **I**lli cantabant laudes: sed maria da-
bat gemitus et suspiria cordis. **Q**uare autem in
alieno sepulcro sepeliri voluit: posuit **A**mbrosius. quod
ait. **S**aluator in aliena sepultura ponit quod per
aliena moriebatur salute. ut quod enim illi propria se-
pultura quod in se propria morte non habebat. **T**heo-
philus hoc dicit. **Q**ui domum in vita non habuit
pro morte quasi in alieno sepulcro recedat. et nudus
existens a **J**oseph opif. ut ostenderet abudantiam
pro nobis assumptam paupertatis. **E**t **A**nselmus. inquit
Pauper ita fuit christus ut non in sua sed in aliena
domo nasceretur: et viuens in hoc mundo non habe-
ret ubi caput suum reclinaret. nec moriens vnde
nuditate suam tegeret. nec mortuus vnde inuol-
ueretur: nec sepulchrum aut locum ubi corpus suum po-
neretur. **S**epulcro autem domino mihi est oculus corde am-
plexabat sepulchrum: et qua poterat voce benedi-
bat filium suum. ad sepulchrum sedens inixa illi ma-
nus extendebat. et desuper illud osculans amaro
nimis domino singultu deplorabat. **A**ccessit **J**o-
hannes: et lugens etiam ipse multum leuauit eam lu-
gentem. **E**t exiit omnes de monumento posuerunt
lapidem magnum ad ostium monumenti per clausu-
ra. **A**ppropinquante autem nocte dixit **J**ohan-
nes domino quod eis expediebat recedere. quod non erat
puerum ibi morari. vel de nocte ad ciuitatem
redire. **T**unc domina putat potest surgit et ad monu-
mentum genua flectit et ipsum amplectitur et benedicit.

**In alie /
no sepul-
cro volu-
it sepeliri**

Non cruciata gemitibus: fatigata doloribus: af-
flicta plorantibus nequebat stare pedibus. tamen sicut
poterat a mulieribus scriptis adiuta: cunctis ploran-
tibus filium cum ea cepit recedere. **A**utem autem conuenerunt
ad crucem: ibi ipsa genua flectit: et crucem adorauit
filius et omnes fecerunt. **L**ogitare itaque potes quod ipsa
fuit prima quod crucem adorauit. sic etiam fuit prima
quod filium natum adorauit. **A**dorata autem cruce ice-
debatur versus ciuitatem **H**ierusalem: sed pia domina
sepe sequebatur retro aspiciens per compassionem. **I**n
terribilibus autem illis ciuitatem multum videntes dominam
mori pietate super illi dolore ad luctum conuerter-
bantur amaram: et currebant vndique bone matro-
ne et mulieres ambulantes post ipsam: et associas
res eam per viam: et solantes ac etiam lamentantes eam.
Sed et boni homines per quos transibat compassione-
bus eadem: et mouebantur ad fletum. vndique fit plo-
ratus magnus et luctus. **N**am dolor eius multos
faciebat dolentes. vix lacrimas continere pote-
rant quicunque eam plorantem videbant. **V**idebat luctus
quocumque transibat maria. plorabat ipsa: plo-
rabant et omnes ambulantes cum ea. plorabant et mul-
ti venientes obuiam ei. **S**ic vix deducit a plo-
rantibus ploras quosque puerum est ad domum **J**o-
hannis. **A**utem autem ventum esset ad domum: tunc ipsa
vertens se versus illas dominas inclinavit se gras-
agans. **I**lle hoc inclinans se eadem valedixit: et
cum lacrimis recesserunt. **I**n domum ingressa
fletus et lugebat valde cum **J**ohanne et **M**agda-
lena ac sororibus suis. soluebat dolor amaras
lacrimas. **D**eplorabatque hoc filium suum mortem
nimis amarum in corde suo recolens: ac passio-
nis loca: et cuncta quod passus fuerat in animo vol-
uens. **H**ec omnia predicat doctor cartusien. **A**utem
autem deuotus predicator inquit: quod postquam piissima
hoc sepeliuit filium suum rogauit beatum **I**ohannem: quod
fuerat prius in omnibus locis in quibus steterat filius eius
postquam recessit ab ipsa **B**ethania cum iret ad
passionem: ut eam in eis duceret. et quod in eis fili-
us operatus erat vel passus fuerat: aperiret.
Sed breuitas causa prestat quo per viam euntes
inueniunt in loco ubi christus ceciderat cum cruce
lapidem sanguine vultus iesu cruciatum. et ibi bea-
ta hoc amaras effudit lacrimas. lapidemque
illum asportauit adiutorio comitum. **P**reter mit-
tam etiam quod eunte illa in mortem syon occurrit
ei cum fletu et mestitia dominus domus quod receperat
hospitium filium suum: et ei pauper cenam. erat enim
discipulus iesu. et secum condoluit de morte eius.
Item quod audiens piissima hoc: quod in eo loco filius
eius omnibus apostolis lauisset pedes genua flectens ante
eos: et eis suum corpus in cibum: et sanguinem in potum
dedisset: reprehendit ipsos apostolos dicens. **D**igna-
ti de tanto beneficio: heu nonne debitis potius

Bermo.II. De gaudiis Marie

mortē subire q̄ tā p̄uī & dulce m̄gīm v̄m de
relinq̄re. Solū dicā q̄ cū puenisset brā s̄go
ad horrū i q̄ cap̄ fuit ei? fili? & in q̄ cū p̄uī q̄
apphēderet facē? i agonia p̄lixi? orabat. & fa
ci? ē sudor ei? sic gurgie sanguis deflue? i t̄rā
vt d̄r **Au.** xxiij. vidēs p̄ssima s̄go terrā san
guinemadefactā: & itelligēs q̄ ille sanguis de
fluxerat de facie filij sui ex representatiōe & mēo
ria fuisse passiōis: cepit alit? igemiscere & plā
ct? ac dolores p̄teritos renouare. **O** misabi
le spectaculū. **R**es nō sine lacrimis mēorā
da: cū mestissima m̄r semimortua i terrā se p
sternit: osculat? sanguinē p̄ciosum dilecti filij
sui: & suis scriissimis manib? illū recolligēs d̄r
Terra tu nō es digna possidere tā nobilem
thesaurū. **Q**uis possz a fletib? p̄tinere vidēs
b̄ndictā s̄ginē h̄ntē man? sanguine filij sui ru
bricatas: & illū sanguinē cū terra illa mado
facta reuerent? portatē ad domū **Jōhis**? **O**
s̄go ex nimio plāctu desiccate erāt lacrimae ab
ocul? ei? ipa cū suspirijs & singultib? forte di
cebat. **O** fontis: o mare: o flumē: o vni torren
ti sorcite p̄go laq̄ a ioci mei. **S**i cheresolia i
piātū i sentimētū. **A**um q̄ b̄ndicta d̄na n̄ra &
nos plāgam? ex recordatiōe passiōis filij sui
vt ad ei? gaudia postmodū pueniam? & cū
ea letemur in gl̄ia paradisi. **A**mē.

De passiōe gaudij ipi? beatissime s̄ginis
Sermosecūdus in hac pte.

In gaudio e
ius nō miscebit? c̄ne? puerb.
xiiij. Quātū fuerit gaudiū in
mēte s̄ginis atq; leticia & cōso
lario ac iocūditas & exultatio etiā in hac vita
null? exp̄mere possz s̄z nec cogitare: ipa autē
sola nouit q̄ sola expta est. **E**t ad h̄ applicari
possent s̄ba thematis n̄ri. **N**ic aut nō loqui
mur de gaudio mūdano: de q̄ d̄r **Eccl̄.** ij. **R**i
sum reputaui merorē: & gaudio dixi. qd fru
stra decipis. **D**ic em̄ **Bern̄.** i qdā ser. de h̄ va
no gaudio tpali. **E**xrema gaudij luct? occu
pat. h̄ est transitorie leticie finis: h̄ fruct? gl̄ie
tpalis. **E**t **Job.** xx. sc̄ptū ē. **S**audiū hypocri
te ad instar pūcti. **I**ste aut hypocrita (vt ex
ponit **Breg.** i moral. est mūd? q̄ hoiez fallit
p̄mittēdo ei dare verā leticiā quā dare nō p̄t
Ale gaudiū brā s̄go h̄re noluit: q̄ in vanita
te mūdū nūq; delectata fuit. **H**abuit at gau
dia oia q̄ pōt habere cū merito aliqua pura
creatura. vñ de ipa exponi possz illd. ij. **N**a
chab. ij. **S**audio & leticia repletū ē templū.
Ipa em̄ (vt alibi declarauim?) d̄r templū dei

De illa etiā expōi posset illd qd fuit p̄dictū
Isa. li. i. **S**audiū & leticia iueniet in ea: grāz
actio & vox laudis. **U**n ipa dicebat illd **Isa.**
lxij. **S**audēs gaudebo i d̄no: & exultabit aīa
mea in deo meo. & illud **Abacuc.** iij. **E**go au
tē in d̄no gaudebo: & exultabo i deo ihu meo
Quis em̄ vñq; hoc meli? dicere potuit q̄ m̄r
eius? **A**ū etiā dicat **Proverb.** xxx. **I**ust? lau
dabit atq; gaudebit. quāto magis gaudia fu
it & deu semp laudauit iustissima genitrix il
lius? **E**t si rectis corde ē leticia: p̄s. xxvj. quā
leticiā sentiebat rectissimū cor innocentissime
s̄ginis? **E**t si oibus iustis & fidelib? xpianis
d̄r **Matth.** v. **S**audete & exultate qm̄ mer
ces v̄ra copiosa est in celis. & **Au.** x. **S**audete
qz noīa v̄ra sc̄pta sunt in celis. quātū exulta
re debuit virgo gl̄iosa: cui? merces sup oīs
alias erat copiosissima: & cui? nomē post no
men filij dei erat in celis descriptū? **E**t si oib?
se disponētib? ad grām recipiēdū d̄r **Isa.** xij.
Haurietis aquas in gaudio de fontib? sal
uatoris. quātū debuit haurire leticiā illa que
sup oēs se disponit ad grāz recipiēdā? **P**ro
fecto ipa fuit p̄miceria eoz in q̄z p̄sona dice
bat **David** p̄s. cxv. **R**epletū est gaudio os
n̄m: & lingua n̄ra exultatiōe. vñ dixit **Au.** i
Exultauit spūs me? in deo salutarī meo. **I**n
ei? ei p̄sona p̄dictū fuerat p̄figurā illd. i. **R**e
gū. ij. **E**xultauit cor meū in d̄no. **E**t iō dice
re potuit in ipo ingressu i mūdū illd **Isa.** lx.
Exultabit aīa mea in deo meo. **I**pi qz cōue
nire p̄ illud **Jobel.** ij. **E**xulta & letare terra.
nā brā s̄go terra in sacra pagina appellatur
Et illud **Zach.** ix. **E**xulta s̄r filia syō: iubila
filia hierlm. **Q**uare aut ipa sup alios letari
deberet manifestū est. nā p̄s. ciiij. d̄r. **A**retur
cor q̄rentiū d̄m. & ij. **Paral.** vj. **S**acti tui
letent in bonis. d̄r deo. **E**t p̄s. ciiij. **L**etabit in
stus in opib? suis. & **Proū.** xv. **L**etabit hō in
scia oris sui. & eius. li. c. xxiij. **Q**ui sapiētē ge
nuit letabit i eo. **A**bsq; dubio ipa q̄ sp̄ d̄m
q̄sūt: & toto corde ei adhesit. q̄ etiā iusticia
plena: sc̄tissima: ac oib? bonis opib? ornata
fuit: atq; sapiētissima ex̄is dei sapiāz genuit
sup oēs creaturas poterat dicere deo illd p̄s.
xxix. **A**ircūdedisti me leticia. & p̄s. iij. **D**edi
sti leticiā i corde meo. **U**n ei p̄tinue dicebat
illud p̄s. ix. **L**etabor & exultabo in te. **A**deo
aut supueniēs i eā sp̄s sc̄tūs letificauit ipaz
q̄ est dei ciuitas: iuxta illd p̄s. xlv. **F**luis im
pet? letificat ciuitatē dei. q̄ ipam leticiā oib?
cōicabat. & oēs cū ea cōuersantes dulcedine
& iocūditate replebat. **U**n **Sap.** viij. dicat.
Nō habet amaritudinē cōuersario ei?. **N**ec

Maria
huit gau
diu mul
tipliciter

tediū iuice illi: sed leticia et gaudiū. Quia
etiā beata pgo erat semp leta et pleno gaudio
diuino: ideo l3 naturaliter est pulchra: tñ
ex b appebat pulchrior. **Ait em Graci** li. j.
achillei. **Q**uāru gaudia forme adiūciūt. et
Pāphil poeta sui li. c. iij. ait. **E**st cū leticia
pulchrior ois hō. **S**eruauit nanq; mī dei il
lud **Phil.** iij. **S**audete in dño sp: itez dico
gaudete. gaudiū aut habuit mltiplr. s. gau
diū charitatis et pacis. **D**e q ad **Gal.** v. d2.
Fruet aut spūs est charitas: gaudiū par et
Saudiū em et par sunt effect: qūmediate na
scunt a spūscō: vt ait beatus **Tho.** ij. q. xx
vij. **H**abuit etiā gaudiū in spūscō: in q cō
sistit regnū dei: vt d2 ad **Rom.** xij. **H**abuit
leticia bone pscie. **D**e qua **Prover.** xvij. d2.
Anim⁹ gaudēs etatem floridā facit: et secura
mēs qsi iuge cōiuiū. **C**ōtra pō est de mala
pscia: iux illd **Aug.** in. j. p. f. dicens. **I**ussisti
dñe et ita est: vt ois anim⁹ iordinat⁹ sit pena
sibi ppi. **E**t **Ja.** d2. **E**or ipij qsi mare feruēs:
qd quiescere nō pōt. **E**t in eodē. c. etiā scptū
est. **N**ō est par impijs. **I**psa ergo habuit in
sūmo illud gaudiū: de quo d2 **Scī.** xxx. **N**ō
est oblectamētū sup cordis gaudiū. nā iocū
ditas cordis est vita hoīs. **S**ctā qz et colum
bina ei⁹ simplicitas mentē ei⁹ letā tenebat et
felicissimā reddebat. **I**nq; em **Greg.** xij. mo
ral. **N**ihil est simplici corde felici⁹. qz q ino
centiā circa alios exhibet: nihil est qd pati ab
alijs formidet. **D**z em qsi arcē quādā forti
tudinis simplicitatē suā: nec suspect⁹ ē pati.
qd se fecisse nō memīt. vñ et bñ p **Salomo**
nē d2. **I**n timore dñi fiducia fortitudinis. q
et rursus ait. **S**ecura mens qsi iuge cōiuiū.
Quasi em pnuatio refectiois ē ipa trāqlli
tas mētis. hec ille. **F**los ē pgitatis nō parū
leticie mēti ei⁹ intulit. **A**it em **Hiero.** i. plogo
sup **Joh.** **V**irgines merito in deo delicias i
ueniunt. qz amore eius delicias carnis relin
quūt. **S**ctissima qz ei⁹ humilitas: pia deu
otio: obediētia pōpta: laudabilis prudentia:
ceterarūq; pūtu decōr mix i modū mētē ipi⁹
letificauit. **A**it em **Greg.** **A**bsit vt rāta sit de
lectatio in vicijs quāta est in pūtib⁹. **A**ma
gister sen. i. j. di. j. inq; **V**irtutes ppter se pe
rēde et amāde sunt. qz suos delectāt possessio
res sincera et pura et sctā delectatōe: et eis pa
riūt gaudiū spūale. **S**up oia aut i hoc mū
do ea letificauit grā diuina: et septe spūsan
cti charismata. **N**ā sup illd **Pro.** xij. **D**ux
iustoz letificat. ait glo. **G**ra e cordis delecta
tio. **Q**uāta q habuisse gaudia credēda est: q
spūscōi grā fuit repleta: et q in vtero suo age

loz gaudiū pcepit. **E**t iō **Ber.** sup missus ē
inq; **N**ecessē erat nō modico leticie et amo
ris pueniēte inflāmari incēdio: q filiū patne
dilectiois cū gaudio scīspūs mox erat cōce
ptura. neq; em nisi in deuotissimo atq; puris
simo corde tāta se cape poterat dulcedinis et
alacritat⁹ affluētia. hec ille. **S**ed de his oib⁹
gaudijs pñc ptermittam⁹ loqui: et itez de
gaudio eiusdē pginis qñ filiū amissum quē
p tridū cū maximo dolore qsierat i templo
inuenit. **A**redēdū est em q sūmope exultauit
vñ cū maximo gaudio dicebat vicinis suis
illd **San.** iij. **I**nueni quē diligētia mea: te
nebo illū nec dimittā. **P**ertrāsibo etiā gau
diū qd habuit ipa bñdictissima pgo ex eo q
ipa sola est electa mater filij dei. **I**te non refe
rā ei⁹ exultationē quā pñuehēbat ex pside
ratioe q p ei⁹ filiū tota hūana natura libera
ta ē ab eterna dānatioe. **S**i em gaudiū ma
gnū est angelis sup vno pctōre pñam agēte
Au. xv. et **Mat.** xvij. et c. qz tua. l. di. et xij
q. iij. **S**ex his. qz magis ipa exultare debe
bat de tota hūana natura p sui vētris fructū
recoaliata. **Q**uāru etiā letari debebat cū vi
deret se fuisse cām restorationis angelice me
diatē filio suo. **D**e quo d2 **Al.** iij. **P**acificat⁹
p sanguinē suū q in celis sunt et q in terr⁹ et.
Solū aut in b smōe de gaudijs illis dissere
mus de qb⁹ cōis ab ecclia laudat. q in his cā
ticis describunt: cū ei canit. **S**ande pgo mat
xpi q p aurē pcepisti gabriele nūcio. **S**ande
qz deo plena pepisti sine pena cū pudor⁹ lilio.
Sande qz magi dona tuo nato ferunt bona
quē tenes in gremio. **S**ande qz iux legē ob
tulisti mūdi regē i tēpli sacrario. **S**ande qz
tui nati quē volebas mortē pati fulget resur
rectio. **S**ande xpo ascēdētē q in celis te vidē
te motu ferē ppro. **S**ande pgo qz misit pa
raclitū quē pmisit letōz collegio. **S**ande q
post ipm scādis. et est honor tibi grādis i celi
palacio. **U**bi fruct⁹ vētris tui p te nobis def
frui in phēni gaudio. **A**mē. **I**stoz aut gau
dioz pñū d2 salutatiois siue pceptiois. scōz
pñritiois. tertū adoratiois siue oblatiois.
qrtū pñtatiois. qntū resurrectionis et ascen
siois. sextū missiois siue receptiois. septimū
pō appellat assumptionis.

Septem
gaudia
virginis

Saliqs magn⁹ impator destitaret
vñū de suis pñcipalib⁹ secretarijs
et ambasiatoib⁹ ad aliquā paup
culā iuuenē ad accipiendū eam iū

Gaudiū
huit ma-
ria i salu-
tatiōe an-
gelica

Spōsam dilectā ipī impator: certe idicibilē
ex illa gauderet. Quātū g gaudiū putan-
dū est habuisse sacratissimā pginē: cū ei cele-
stis panimph? Sabriel genuflexus corā illa
tāq; dñā sua reuerentē decātauit ex pre celestis
impatoris et dixit. Ave grā plena dñs tecū.
Quis enarrare sufficiat quāta suauitas et ex-
ultatio nō solū mentē sed etiā corp? ipī pgi-
nis intrauerit: cum ipa uirgo dices. Acce an-
cilla dñi et felicitatē eternā i vtero suo clau-
sit et incarnari fecit. Sz de hac solatiōe dixi
in qnta pre pncipali hui? opis: sermone. ij.
parte. ij. Nunqd em nō summope exultare
debebat que nō solū se gratia plenā sed etiā
in ea stabilitam et confirmatā cognoscebat: et
secura de imarcescibili gloria sua facta erat.
Atq; se nō solū matrē creatoris factā esse vi-
debat atq; sponsam eterni patris: sed et toti?
mūdī dominā et angelorum reginā. Et ideo
Aug? in simone natiuitatis ei? inqt. Gran-
lare beata uirgo xpus rex ex folio suo venit i
vtero tuo. Et sinu patris in vterū dignat? est
descendere matris et. Ipsa quoq; bñdicta uir-
go alios ad cōgaudēdū secū inuitat dicens.
Congratulamini mihi omēs q diligitis do-
minū: qz cū essem paruula placui altissimo:
et de meis viscerib? genui deū et hominē. Un-
et sancta ecclesia admirās ait. Genuit puerpa
regē cui nomē eternū. Et gaudiū matris ha-
bens cū pginis honore. Nec primā simi-
lem uisā est nec habere sequentē. Hoc autem
gaudiū recepit beata pgo exstēs in orōne: ut
ostendat q de? mittit gratias suas orōi vacā-
tib?. Un mgt Jofes gerson in sua iosephia
ait. Virgo diuini? intrat Mētis i archanū
substollit seq; sup se. Alta sup rapit: celos su-
per euolat omnes. Quanta creata silent: frui-
tur caligine diua. Nullā interturbat rantiū
fantasma quietē. Excedit mēs acta deo: loq-
turq; silent. Alne pater toties hoim miser a-
te labores. Nūc misere pcor: etem tempus
miserēdi Venit: quo dire frāgat ianua mor-
tis. Quo celos referes: vrinā disruptis illos.
O celi rogate: pluāt o nubila iustū. Serui-
net et terra saluatore bñdictū. Accurrūt pif-
sacror carmina vatū. Sz dñs ppe: q gēs quē
desiderat oīs Adueniet: ppera: iā non tarda-
ueris oro. Jā sceptr? a iuda sublatū. iā dānie-
lis Uisio cōplēda: iā pgo puerpa fiet. Jāq;
virū mulier circūdabit emanuelem. Sic sy-
meon: sic anna senes dixere recēter. Dū me-
teifici rēpli secreta tenerēt. Mysteriū pgrā-
de nimis: q; nouerit illd: Quis capiet: sed
certa fides pñda pphēt. Apis articulo illi

Metra
iosephia
gersonis
de gaudio
marie

delapsus ab alto. Peradiās gabriel totus
festin? eo q 2 Viri? ad talē: talē deferre salu-
tē. Sra q cel: q pax sit reddita terr? Infima
q iūgat sumis: de? achō fiat. Virgis igredit
thalamū cū luce chorūca. Sū pulcro nimis
vultu: cultuq; decoro et. vide ibi. qz nimis ef-
fet lōgū oīa metra recitare. Inferi? aut dicit
Dū prulit ore. Acce ancilla dei: fiat missum
mibi verbū. Formas subito nou? atq; nouis-
sim? adā. Immēsusq; de? mimos sinuat i ar-
tus. Sōingū mirare nouū deitas vbi nubie
Et ifra. Audijt gabriel rñsa fidelia nouit
Virginei vētris thalamo strute repēti. Sz
pū caro factū ē. illd pñ? adorat. Atq; per-
acta vidēs mādāta recessit ab illa. Glorificās
dñm: celestis cū comitat? Multa cohors iubi-
lās: hymnisq; corona melodis. Sra sit celis
dño sit pax bona terr?. M? et ipsa noua gto
noua gaudia corde. Aeta canit et. Hic per-
trāleo aliū gaudiū qd ipa pgo habuit dum
creatorē celit terre ac dñm angeloz et iudicē
scloz in vtero suo hñs: gaudiūq; et suauitate
repleta in mōtana prexit ad uisitandū elyza-
beth. tota spūscō plena erat. ad salutationē
suā repleta de spūscō est ipa elyzabeth: et ex-
clamauit di. Bñdicta tu iter mulieres: et bñ-
dict? fruct? vētris tui. Et vñ h mibi vventat
mī dñi mei ad me. Acce em ut facta est vox
salutatis tue i aurib? meis: exultauit i gau-
dio infans i vtero meo. Et beata q credidisti
qm pficient in te q dicta sūt tibi a dño. Tūc
maria tāā leticiā ampli? occultare nō pua-
lēs: cū iubilo et exultatiōe mētis cecinit dices
Magnificat aīa mea dñm et. Adcludēdo
g pma partē hui? ser. dico q h pñū gaudiū
brissime pgis causabat ex qtuor. Prio ex eo
q effecta erat mī illi? cui? de? sol? erat pñ. de q
Aug. in ser. assumptiōis inqt i psona dei an-
gelo gabrieli. Vade et antiquū pñlū pginē
defer marie. huic ego vnicū filiū meū: q cha-
rior alē nemo fuit. et ut plen? dicā: alitē me
donare volo ut illa sit ei? mī cui? ego sum pñ
De q etiā loquēs Seru. inqt. Virgo maria
te matrē pñtuit grā nō natura genitricē te di-
ci voluit pietas: quā nō sinebat integritas.
Secdo causabat gaudiū h ex eo q pñiebat
opatiōe spūscō et nō ex semie viri. vñ Aug.
vbi. s. etiā i psona dei pñs inqt. Erit de scā
sem p illibatū vter. eritq; sine marito mī: c?
sū ego sine pñge pñ. Beda sō sup Luc. ait
Spūscūs in pgie supuenit: q et mentē ipi?
serificauit: et ei? vtero redēptor? corp? opati-
one sua sine virili semie de ipius pginis car-
ne creauit. Ideo Micro. in ser. assumptionis

Gaudiū
habuit i
visitatiōe
elisabeth

hoc gau-
diū cau-
sabat ex
qtuor

inquit. **A**u ad mariā accessit spūscūs sicut la-
na cū inficit sanguine cōchiliū vel muricū ver-
tit in purpurā. sic illa puerfa est sine coitu in
matrē. vt iā nō sit qd fuerat: sed purpurave-
rissima ad indumētū sūmi regis diuitū apris-
sime dedicata. **T**ertio causabat h ei⁹ gaudiū
ex eo qd fuit visitata ⁊ salutata a tā nobili nū-
cio celesti. **U**n Aug⁹. vbi. s. ait. **S**ecreta cō-
iugū celebrata sunt in p̄ginali thalamo. qui-
bus **S**abriel angel⁹ paranymphus interfuit.
Vade (inquit deus) gabriel: ⁊ ephereas sedes
 rumpe: ⁊ bñplacitū nrm p̄gini annūcia ma-
rie. hec incolit pua nazareth menia: sed sibi
parēt celestia palacia. **Q**uarto causabat gau-
diū ei⁹ ex eo qd p eā debebat fieri gener⁹ hūa-
ni salus. vñ Aug⁹. in qdā ser. inquit. **M**aria
impleta est grā: ⁊ eua euacuata est culpa. ma-
ledictio eue in bñdictiōz mutat marie. **E**ua
peccādo obfuit: maria viuificādo pfuit. pcul
fit illa: sanauit ista.

Pars secūda hui⁹ sermōis que dicitur
parturitōis.

Gaudiū
qd hūit i
parturitōe
causabat
ex q̄tuor

Ecūdū gaudiū ipi⁹ p̄gis fuit in
parturitōe. de q̄ dixim⁹ i. vij. pte pñ
apali hui⁹ opis: ser. j. p. vlt. **F**uit
aut causatū ex q̄tuor. **P**rimo ex
tā nobili p̄genie. vñ inquit angel⁹ **L**u. j. **D**ic-
erit magn⁹: ⁊ fili⁹ altissimi vocabit. **S**uper
quē locū dī **B**ern. **A**ltissim⁹ nanq̄ p̄ q̄uis
oipotēs sit: nō tñ inequalē sibi filiū gignere
potuit. **F**ecit igit angelū magnū s̄ nō altis-
mū. **S**olū aut vnigenitū qd nō fecit sed ge-
nuit ipm sibi poia cōparē. nec iuriā extimat
nec iacturā. **S**cdo causatū est gaudiū h ex
p̄seruato pudore. vñ Aug. in ser. de natiuita-
te dñi ait. **V**ir nō trāsibit p portā. sicut dñs
ad **A**zechielē dixit. **N**isi dñs de⁹ isrl. vbi eui-
dent oñdit qd scā maria semp fuit p̄go. s. ate-
ptū in p̄ti ⁊ post p̄ti. **A**ccipit ⁊ p̄go ē: gene-
rat ⁊ p̄go est: lactat ⁊ p̄go ē. **U**trq̄ corrupti n̄
potuit q̄ integritatē generauit. **T**ertio eius
gaudiū causabat ex angelica iubiliatōe. **A**u-
diebat em angelos iubilātes. vñ canit ecclia.
Dū par⁹ ⁊ gaudes tē. **E**t **H**ugo de scō vicf.
inquit. **A**d ei⁹ partū multitudo cecinit angelo-
rum. **A**bsit igit vt inter angelorū discursus
imūda federit. vij. dieb⁹. **E**t **B**ern. ait. **F**ul-
get in tenebris lux noua de celo: gaudiū ma-
gnū euāgelizat angel⁹ de excello. laudat mul-
titudine militie celestis. dat glia deo: ⁊ par hoi-
bus bonevolūtāt. **Q**uarto causabat h gau-
diū ex eo qd pariebat sine dolore. vñ **B**er. in
inquit. **B**is summe inter mulieres bñdicta

sola a generali maledictiōe libera: ⁊ a dolore
parturitōis aliena. nec miz si dolore nō intū-
lit matri qui tulit dolores tot⁹ mūdi. **H**e
nouitas inaudita: p̄go pepit: ⁊ p̄ p̄ti iuiola-
ta pmāsit. fecunditatē plis cū carnis integrita-
te: ⁊ gaudiū mris habēs cū p̄ginitatis hono-
re. **E**t **H**ugo de scō. vicf. ait. **B**is p̄go ma-
ria nō solū sine libidine p̄cepit: sed neq̄ de se-
mine virili partū accepit. ⁊ ob hoc sine dolo-
re filiū edidit. **E**t **A**ug⁹. in smone natiuita-
tis eiusdē dicit. **P**recisum est i ea illud **S**ue
infelicitatis euloliū. s. i tristitia paries filios
qd ista in leticia dñm parturit. qd illa peccato-
re: ista edidit innocētē. **I**pa igit p̄go bñdicta
in pariedo dulcissimū filiū suū tātā sensu
suauitatē. tātoq̄ gaudio ac exultatōe fuit re-
pleta: vt nostris nequeat sermonib⁹ referari
Dēs em sui sensus corporales ⁊ spūales ienar-
rabile p̄solatiōz p̄cepit. **I**effabile gaudiū
marie: cū vidit se peperisse regē angeloz: sal-
uatorē mūdi: creatorē oim ⁊ deū deoz: ac to-
minū dominatū radios sue diuinitat⁹ a to-
to corpe emittētē. **A**u oculis corporeis cerne-
bat **M**essyā a sanctis patrib⁹ tam anxie de-
sideratū. **A**uq̄ illū i brachijs suis suscipēs:
dulciter ad pectus stringebat: ⁊ suauiter illi
lac suū virgineū ppinabat. **A** ideo in coro-
na nra illi dixi. **D**e fame gustare vñ pocho o-
maria. **D**e quel piacer e simi furato ardore.
He de dolceza ti passaua el core. **Q**uādo el
to fiol i brazohauent **A**lui del tuo lacte semu-
trina. **A** poi con soi brazeti te stringiua. **S**i
che di gaudio tuta teripiuua. **Q**uis cogitare
sufficiat quātū gauisa fuerit qñ vidit pasto-
res filiū suū reuerēter adorātes. qd dixerūt ei
Gaude gaude maria: p che ogi ride e canta
la celeste cōpagnia: e iubila tuta quāta. **D**i
extimabilis iocūditas. **D**i incompabile gau-
diū. **D**i ingētissima virginis iubiliatio. **S**i
em natiuitas filij sui gaudiū attulit vnuer-
so mūdo: iux illud **A**u. ij. **A**nnūcio vob gau-
diū magnū qd erit omi pplo. quātū iocūda
fuisse putāda est eius dilectissime genitrici.
Nā de brō **I**acopo de tuderro ordīs nri le-
gitur qd in solēnitare natiuitat⁹ dñi nri iesu
xpi: cū in choro audisset intonari **G**lia in ex-
cellis deo tē. ex mēoria mellisue natiuitatis
xpi ex p̄gine. ei p̄ dulcedine scissum est cor: et
plen⁹ iubilo et suauitate migravit ad dñm.
Sctūs aut **F**rancisc⁹ cū in nocte natiuitat⁹
dñi in loco grecj post euāgelij p̄dicaret po-
pulo de parturitōe p̄ginis: visus est a mlt⁹ h̄e
in brachijs suis dñm ism in forma pueruli:
ex cui⁹ amplexib⁹ mirū in modū consolabat.

Pars tertia huius sermonis quod dicit adoracionis sine oblationis.

Tertium gaudium quod gloriose fuit in magorum adoracione. Unum sciendum per maiorem istius gaudij declarationem quod dicitur Isa. xlv. Dominus noster Iesu Christo. Vere tu es deus absconditus. Scimus istum saluatorem. Deum enim per eum manifestum fieri non omni populo: sed testibus perordinatis a deo: ut ait Petrus Act. x. Pertinet enim ad divine sapientie ordinem: ut ei deus dona et secreta non equaliter ad omnes: sed immediate ad quosdam perveniant: et per eos ad alios derivent. Unum etiam debuit circa domini Iesu natiuitatem observari. ut non omnibus manifestaretur: sed quibusdam: per quos posset ad alios pervenire. Quapropter sanctus Theophylactus in. iij. per se sum. q. xxvj. ar. j. dicit. Natiuitas christi non debuit omnibus coram esse manifesta. Primo quidem: quia per hoc impediret humanam redemptionem: quod per crucem pacta est. quia ut dicitur. j. Thimo. ij. Si cognovissent nunquam dominum glorie crucifixissent. Secundo quia si diminuisset meritum fidei: per quam ipse venerat homines iustificare: secundum illud Roman. iij. Iusticia dei per fidem in christo. Si enim manifestis indicijs christo nascente ei natiuitas omnibus appereret: iam tolleretur fides dei: quod est argumentum non apparentium: ad Heb. xj. Tercio quia per hoc venisset in dubium veritas humanitatis ipsius. unde Augustinus dicit in epistola ad Volusianum. Si nullas ex puulo in invenerunt mutaret etates: nullos cibos: nullos caperet somnos: nonne opinionem confirmaret erroris: nec homines verum vultu modo suscepisse crederet. et dum omnia mirabiliter faceret: auferret quod misericorditer fecit. Unum de gratia dei salvatoris erudiendi erant omnes homines ad salutem. non in principio natiuitatis eius: sed postea tempore procedente: postquam operatus est salutem in medio terre. Unde post passionem et resurrectionem suam dixit discipulis Matth. vi. Eritis doctores omnes gentes. hec ille. **N**otandum quoque est quod natiuitas christi quattuor generibus hominum fuit manifesta. Primo ipsi benedictae virginis et Ioseph sponso eius: qui instruendi erant de natiuitate dei antequam nasceretur. quia ad eos pertinebat reuerentiam habere proliis precepte iuxta et obsequium nascituro. Sed quia eorum testimonium propter hoc quod domesticum fuisset habitum suspectum circa magnificationem christi. Nam testimonium domesticum reprobat et non valet. l. iure civili. C. de testibus. quia familiaritatis: propterque caritatis et consanguinitatis affectio veritatem impedit solet. c. accusatores. iij. q. v. ideo oportuit ut alijs manifestaret extraneis. quorum testimonium suspectum esse non posset. Propterea

Ioseph certificatus est ab angelo Matth. j. dum ei dixit. Ioseph fili david noli timere accipere mariam coniugem tuam. quod enim in ea natus est de spiritu sancto est. Secundo manifestata fuit pastoribus ab angelo Luce. ij. Tercio istis magis qui pervenerunt ad christum. xij. die natiuitatis eius. quo die festum Epiphaniae. id est manifestacionis sue apparicionis celebratur. quia nova stella ipsis tribus magis apparuit: ut infra videbitur. Si enim reuoluto anno aut etiam duobus annis post christi natiuitatem pervenissent ad christum: non inuenissent eum in Bethleem: cum scriptum sit Luce. ij. quod postquam profecerunt omnia secundum legem domini. scilicet puer Iesum offerentes in templum reuerterunt in galileam in sua civitate Nazareth. Quarto autem manifestata est iustis in templo: scilicet Symeoni et Anne prophetis. qui de ipso prophetaverunt ut habetur Luce. ij. Et isti omnes poterant dicere cum magis. Vidimus stellam eius. Matth. ij. De his quoque magis tria ad presens videbimus. Primum dicemus nomina rationis. Secundum apparicionis. Tercium quoque oblationis. Quo ad primum dico quod isti reges appellati sunt magi. id est malefici. unde dicitur. vii. Malefici pharaonis dicuntur magi. et similiter omnes incantatores et divini dicuntur magi. xxvj. q. v. c. nec mirum. et. l. nemo. C. de male. Dicit autem Eusebius super Matth. istos fuisse maleficos: sed postea conversos. quibus voluit dominus suam natiuitatem revelare: et eos ad se adducere: ut per hoc peccatoribus spem venie preberet. et sic post conversionem retinuerunt denominationem. sicut etiam Simon leprosus post curationem. Et quod semel fuit fugitivus: semper dicitur fugitivus. id est qui sit fugitivus. ff. de edili. edic. Vel dicuntur magi. id est illusores: quia illuserunt Herodem: per aliquam viam reverterentes ad regionem suam: Matth. ij. Vel secundum Rabanum super Matth. magi sunt qui singulis rebus philosophantur. Magus enim hebraice dicitur scriba: grece philosophus: latine homo sapiens. Unde dicuntur magi. id est sapientia magni. ut etiam dicitur Archi. in. c. legimus. §. si contra. xxvj. di. et in. c. nec mirum. xxvj. q. v. in verbo Magi. De his magis sic dicit Remigius. Sciendum est quod varia est de magis opinio. Quidam enim dicunt eos fuisse chaldeos. Chaldei enim stellam per deum colebant. et ideo dixerunt quod Nuncupativus eorum deus ostendit verum deum natum. Alij quoque dicunt quod fuerunt persei. nonnulli etiam dicunt eos de ultimis terre finibus fuisse. alij autem asserunt eos fuisse nepotes. id est descendentes Balaam. et magis e credendum. Balaam enim inter cetera quod prophetavit dixit Num. xxiij. Quiesce stella ex Jacob: et surgat homo de israel. q.

Tres reges dicitur fuisse magi

Natiuitas christi fuit quattuor generibus hominum manifesta

igitur descendentes hñtes hñc pphetiā: mor vt vi
derūt stellā nouā intellexerūt natū regē tve
nerūt. hec Remigi⁹. Dicit etiā Chryf. super
Mat. q. descendentes de gñe Balaā elegerunt
de seipis. xij. et si qd eoz moriebatur: fili⁹ ei⁹ aut
aliq⁹ ex ppinq⁹ib⁹ i ei⁹ locū sustinebat. qui
singulis annis certo tpe sup mōrē victoriālē
ascēdebāt. et ibi trib⁹ dieb⁹ orabāt deū vt eis
stellā illā de q balaā pdixerat oñderet. Qua
dā fō vice dū sic ibidē manerent tres reges
stellā qdā ad eos sup mōrē venit: q habebat
formā pulcherrimī pueri. sup cui⁹ caput crux
splēdebat. q magos allocuta est dī. Ire velo
citer in terrā iuda: et regē quē qritis inuenie
tis. De hac aut stellā dñse fuerūt opiones
Quidā em dixerūt (vt ait Remigi⁹) q spūs
scūs q p ea dat⁹ ē aplis in forma ignis: rite
his mag⁹ appuit i specie stelle. Chryf. fō sup
Mat. videt tenere q fuerit angel⁹ q i tli spe
cie appuit. Doctores aut cōiter tenent q fue
rit stellā realit⁹ de nouo creata: vt ponit Ni
co. dely. sup Mat. Un glo. sup illo fōbo U
dim⁹ stellā ei⁹ ait. f. ppriā. qz hñc creauit ad
ostēsiōē sui. Quo ad scdm autē videndū
de magis. f. quare p stellā facta fuerit magis
demonstratio xpi nati. Rñder b. Tho. in. iij.
pre sum. q. xxxvj. ar. v. dī. Sicut manifesta
tio syllogistica fit p ea q sunt magis nota ei
cui est aliqd manifestandū: ita manifestatio
q fit p signa dī fieri p ea q sunt familiaria il
lis qb⁹ sūt. Manifestū est aut q vñis iustis
est familiare et pñetū iteriori spūscī edoce
ri iusticiā absq signoz sensibiliū demonstra
tiōe. f. p spm pphetie. Alij fō corpālī reb⁹
dediti p sensibilia ad intelligibilia reducunt
Iudei tñ pñeti erant diuina rñsa p angelos
accipe: p quos etiā legē acceperant: fm illud
Act. vñ. Accepistis legē in dispositiōe āgelo
rū. Scitiles fō et maxime astrologi continet
sunt stellaz cursus respicere. et iō iust. i. Sy
meoni et Anne manifestata ē xpi natiuitas p
interiori iusticiā spūscī: iux illd Lu. ij. Rñ
sum accepit Symeon a spūscō rē. Pastorib⁹
bus aut et magis rāq reb⁹ corpālīb⁹ deditis:
manifestata est xpi natiuitas p apparitiōes
visibiles. et qz hec natiuitas nō erat pure ter
rena: f. qdāmō celestis: ideo per signa celestia
vtrūqz manifestat. Ut em Aug. dī in ser. de
ephia. Celos angeli habitāt et sydera ornāt:
vtrūqz celi enarrāt glām dei. Rōnabilē āc
pastorib⁹ rāq iudeis: apd qd frēqnter facie
sunt apparitiōes āgeloz: reuelata est natiui
tas xpi p āgelos. mag⁹ aut assuet⁹ in pñdera
tiōe celestiu corpōz manifestata ē p signū stel

le. qz vt dī Chryf. p cōsuetā eos dñs vocare
voluit eis cōdescēdēs. Greg. aut dicit i ome
lia sup Mat. Iudeis tanqz rōneytentibus
rōale aimal. i. angel⁹ pdicare debuit. gētilēs
fō q vñi ratiōe nesciebāt: ad cognoscēdū dñū
nō p vocē f. p signa pducunt. Et sicut dñm
iā loquentē annūciāuerūt gētib⁹ pdicatores
loquētes. ita cū nō dū loquentē elemēta mu
ta pdicarēt. Aug. aut dī in ser. ephie. Abzac
innumerabilis erat pmissa successio: non car
nis semine: sed fidei fecunditate generāda. et
ideo stellaz multitudini est comparata. scilicet
Sen. xv. vt celestis pgenies speraret. Et iō
gētilēs in syderib⁹ designari ortu noui syder⁹
excitant vt pueniant ad xpm p quē efficiunt
semē Abzac. Hec aut stellā nō fuit vna de
stellis celestib⁹ ab initio creat⁹. vñ Aug. in li.
3 Faustū dī. Non ex illis erat stellā que ab
initio itinerū suoz ordinē sub creatōis lege
custodiūt: f. nouo fōgis pñi nouū sydus ap
paruit. Beat⁹ fō Tho. in. iij. parte sum. q.
xxxvj. ar. vij. inq. Sicut Chryf. dicit super
Mat. q illa stellā q magis apparuit nō fue
rit vna celestiu stellaz: multipliciter manife
stū ē. Pñio qdē. qz nulla stellaz hac via ince
dit. hec em stellā ferebat a septētrione i meri
diē. Ita em iacet Iudaea ad pñidē vñd magi
venerūt. Scdo appet b ex tpe. Nō solū em
apparet in nocte: f. etiā in meridie: et suū ful
gorē oñdebat. qd nō est virtutis stelle: f. nec
lune. Tērio qz qñqz appebat et quādoqz oc
cultabat. Sū em magi itrauerūt hierlm: oc
cultauit seipm. Deinde vbi herodē relique
rūt oñdit seipm. Quarto: qz nō habebat pñi
nūū motū sic aīte stelle: f. cū optebat ire ma
gos ibat: qñ aut eos optebat stare stabat. sic
et de colūna nubis q erat i deserto dī Ero. xij
Quito qz nō sursum manēs pñi fōgis demō
strabat: f. deorsum descēdēs hoc faciebat. vñ
Mat. ij. dī q stellā quā viderāt magi i oriē
te antecedebat eos vñqz dū veniēs staret sup
vbi erat puer. Ex quo patz q verbū mago
rum dicerēt. Vidim⁹ stellā ei⁹ i oriēte. nō est
sic intelligēdū quasi ipis i oriēte positi stella
apparuerit eis in terra Iudae: f. qz viderūt
eā i oriēte existēte: et pcessit eos vñqz in iudēā
Nō potuisset aut distincte domū demonstra
re nisi fuisset terre vicina. erat gñ i firmamē
to celi collocata: f. iāere vicino fre: vt ait Ful
genti⁹. et fm volūtātē dei mouebat. vñ Leo
papa dicit in ser. epiphanie. Tribus magis
in regiōe oriētis stellā noue claritatis appa
ruit. q illustrior ceter⁹: pulchriorqz syderib⁹ in
se intuentiū oculos animosqz pñteret vt con

Opinio
nel de stel
la mago
rum

Quare
xps nat⁹
seper stel
lā demō
strauit

Qualis
fuerit stel
la magis
vñsa

Differē-
tia illius
stelle ab
alijs

festum aduerteret nō ēē octosus. qd tā isolitū videbat. hec ille. **E**x qb^o oib⁹ patz quō hec stella ab alijs differebat origie. qz nō fuit creata cū alijs a pncipio mūdi: s; solū in natiuitate xpi. **I**te officio: qz alie stelle facte sunt vt sint i signa z tpa: **S**en. j. hec autē vt duceret magos. **I**te duratiōe: qz alie stelle s; ppetue hec autē (vt ait **N**ico. delyra) finito suo mīstērio redijt in piacētē materiā. **I**te in situ z locatiōe: vt s. dictū est. **I**te i radiatōe. qz ceteris stellis erat lucidior: ita qz splēdor solis eā obfcurare nō poterat: z etiā i meridie splēdidissima appebat. **I**te in motu: qz nō mouebat motu circulari: sed pgressiuo. **I**te in sui demōstratiōe z celatiōe ad tpus. **D**icit qz beatus **A**ho. vbi. s. ar. v. **S**tella qz xpi natiuitatē manifestauit: oēm occasionē erroris subtraxit. **U**t em̄ **A**ug. dī cōtra **F**aulstū. nulli astrologi ita cōstituerūt nascētium hoīm fata sub stellis: vt aliquā stellarū homie aliquo nato circūt⁹ sui ordinē reliqisse. z ad eū qz nar⁹ est perrexisse assenerēt. sicut accidit circa stellā qz demōstrauit natiuitatē xpi. **E**t ideo per hoc nō cōfirmat error eorū qui sortē nascētū hominum astroz ordinē colligari arbitrantur. nō autē credūt astroz ordinē ad hoīs natiuitatē posse mutari. **S**ilr etiā vt dicit **E**phie. nō ēb astronomie op⁹ a stellis scire eos qz nascunt: sed ab hora natiuitatis futura p̄dicere. **M**agi autē tps natiuitatis nō cognouerūt: vt hincsumentes inītiū a stellaz motu futura cōgiscerēt: s; poti⁹ ecōuerso. **E**t sic **A**ug⁹. dī in ier. **E**phie. magi ab angelis aliqz monitione reuelatiōes audierūt: qz stella xpm natum significaret. z p̄babile videt⁹ qz a bonis. qm i xpo adorādo sal⁹ eoz iā q̄rebat. hec ille. **E**t idē **A**ug. in li. questionū veteris z noui testamētī ait. **R**egē intellexerūt natū cū stella idice tp̄alis rex soleat designari. **H**i em̄ magi nō malinolētia astroz cursū: sed rerū curiositate speculabant. **A**eo autē papa in smōe ephie dīc. **P**reter illā stelle specie que corporē incitauit obrutū: fulgētiōz p̄mitis radi⁹ eorū corda p̄docuit. **B**rus s; **A**ho. vbi sup ar. viij. inq̄t. **M**agi sunt p̄mitie gentiū in xpo credētū: in quib⁹ apparuit sicut in quodā p̄lagio fides z deuotio gentiū venientū a remōis ad xpm. **E**t ideo sicut deuotio et fides gentiū est absqz errore p̄ inspiratiōz sp̄ritūscī. ita etiā credēdū ē magos a spūscō inspiratos sapientē xpo reuerentiā exhibuisse. hec ille. **Q**uo ad tertiū s. de oblatōe magoz p̄dictoz inq̄t **E**phie. sup **M**at. **S**i magi regē terrenū querētes venissent: fuissent

De obla-
tiōe ma-
gorum

psusi. qz tātū itiner⁹ laborē sine causa suscepissent. vñ nec adorassent: nec munera obtulissent. nūc autē qz celestē regē querebāt: z si nihil regalis excellētie i eo viderūt: tñ solū stelle testimonio p̄tēti adorauerūt. **V**iderūt enīz hoīem z adorauerūt deū: z obtulerūt munera dignitati xpi cōgruētia. **A**urū quidē quasi regi magno. thus qd in dei sacrificio ponit⁹ imolat vt deo. myrrha qua mortuorū corpora p̄diunt p̄beet tanqz p salute oīm morituro. **G**reg. qz in omelia **E**phie idē confirmans ait. **M**agi s; o aux: thus z myrrhā deferūt. **A**ux q̄ppe regi p̄gruit. thus s; o in dei sacrificio ponebat. myrrhā autē mortuorū corpora cōdiunt. **E**ū g magi quē adorant etiā mysticis munerib⁹ p̄dicāt. auro regē: thure deū: myrrhā mortale. **A**lij autē qdā doctores dīcūt qz obtulerūt aux in paupertatis s̄bidiū: thus in stabularis fetoz remediū. myrrhā s; o i tene ritudis puerilis obsequiū: ad vngueda mēbra illi⁹ debilia z tenera ac delicatissima: qui nras penalitates z infirmitates assumpsit. **H**os autē beatos magos admirabiles nob reddidit labor itineratōis. qz longitudo viay nō retraxit eos qm p̄gerēt ad dñm nrm iesū xpm. nō etiam difficultas tpm: qz in hyeme. nō multitudo expensarū quas op̄tebat facere. nō teneritudo cōplexionū: qz erāt delicate p̄sone. nō piculū p̄sonaz: qz eis poterāt fieri multe s̄sidiē. nō timor vsurpationū. s. ne sua regna ab alijs interim vsurparent. **V**enerabiles etiā eos reddidit audacia cōfessiōis: qz corā herode qz regnū iudaicum sibi vsurparet p̄fessi s; xpm natū ēē regē iudeoz. **S**z h q̄ri p̄t: quō i. xij. dieb⁹ potuerūt magi venire de vltimis t̄resimib⁹. vñ saltē de t̄ra lōginqz vsqz in hierlm: qz est i medio t̄re habitabilē cū a patria eoz vsqz i hierlm ēēt via vñ⁹ anni: s; fin **E**phie. **E**t rīdet **R**emig⁹ qz puer ad quē p̄pabāt. eos i tā breui spacio pducere potuit. **U**el dicendū s; **H**iero. qz sup dromedari⁹ os venerūt: qz sunt velocissimi. z tātū currūt vna die q̄stū eq̄ in mltis. **E**t tūc p̄letū est illō **I**sa. lx. **I**nundatio cameloz op̄iet te. dromedarij madian z epha. **S**i etiā q̄rat: q̄re poti⁹ us in hierl⁹ p̄rexerūt qz ad aliā ciuitatē ad qz redū xpm. **R**īdet **R**emig⁹ qz hierlm magis erat ciuitas z regal⁹. z iō credēbāt qz tal⁹ puer nō nisi i regia ciuitate nasci deberet. **U**el ibi p̄rexerūt vt locū natiuitatis xpi certū discere possent. qz ibi sapiētes scribe z legis doctores residebāt: vt ipleret qd dictū ē p̄ p̄phaz **I**sa. ij. **D**e syon exibit lex: z s̄bū dñi de hierusalem. **I**tem vt studio magozū dānaret p̄gri

Magi
p̄medāt

Quare
magi ve-
nerūt in
hierlm

etia in deo. vt. s. essent ierusalitales. quia po-
tissent dicere. Nos qdē locū natiuitatis sci-
mus: s. tps ignoram. Et iō magi ostēderūt
eis tps: et didicerūt ab ipis locū. **Q**uanta
igit fuit desidea in deo. q. cū p. scripturas iue-
nirēt xpi aduentū esse p. p. inq. viderētq. re-
ges a finib. terre venisse ad eū q. redū. et ad-
orādū. iux. pphetiā David ps. lxxj. Reges
tharsis et isule munera offerēt: reges arabū et
saba dona adducēt. Et adorabūt eū omēs re-
ges tē. nō curauerūt ad locū natiuitatis xpi
eis vicinū: et ab ipis demonstratū magis vna
cū illis ppare. **S**ed h. deo p. mittere factū est p.
pter eoz maliciā. Ut em d. in cōi. puerbio
Achis d. vol male li tolle el seno. Ut etia
d. Greg. vbi. s. ideo stella dispuit p. p. hieru-
salē: vt magi necē haberēt p. c. t. p. p. p. p.
in deo. et ortu Messye: et sic duplici testimo-
nio firmarent in fide. s. stelle et sacre scripture.
Ipi em scribe et pharisei allegauerūt p. p. p.
tia Michē. v. vbi d. q. messyas nasci debe-
bat in Bethleem. **S**ed h. inq. redū est: q. cā
magos ipulerit ad sumēdā tam lōgā et diffi-
cilē viā. Et rīdet Aug. in finone p. dicto sic
dicēs. Si alii multi nati essent reges in deo
nūq. quēq. illoz ad adorandū quēsierūt: q.
nec quēq. illoz de celo loquētē didicerūt. Nō
itaq. regi in deo. quales illic eē solebāt hūc
tam magnū honorē lōg. inq. alienigene ab
eodē regno extranei a se debent arbitrabant
sed talē esse natū didicerāt in quo adorando
se salutē q. s. deū ē p. secuturos mīme dubita-
rēt. Neq. em etas: cui saltē adulatio hūana
seruiret: nō in mēbris purpura: nō in capite
diadema fulgēs: nō pompa famulantū: nō
terror exercit. nō gloriosa fama p. lōz. hos
ad eū viros ex remotis terris: cū tanto voto
supplicatōis attraxit. Iacebat in p. p. p. pu-
er ort. recent. exigu. corpe: p. p. p. p. p. p.
tate. sed magnū aliqd latebat i. puulo q. d. il-
li homines p. m. gentiū nō terrena p. p. p.
sed celo narrāte didicerūt. hec ille. **R**ognone-
rāt em p. apparitōz illi. stelle: q. nat. erat ille
q. ait Apoc. vi. Ego sum gen. et radix David
stella splendida et matutina. **Q**uare autē ab
oriēte venerint assignat Aug. sup. Mat.
rationē dicēs. Ab oriēte venerūt magi. q. v. n.
dies nascit. inde in itū. fidei p. cessit. quia fi-
des lumen est aīaz. vel q. oēs q. ad xpm ve-
niūt ab ipso et p. ipm veniunt. **Q**uare autē He-
rodes rex turbat. sit. tres iter alias p. p. cau-
se assignari. Primo. s. vt celsitudo maiestatz
xpi monstraret. **U**n. Grego. vbi. s. ait. **E**li
regenerato rex terre turbat. est. q. nimirū ter-

Quare
magi taz
lōgā viā
assupserūt

Quare
herodes
turbat. ē

rena altitudo fundit. cūz celsitudo celestis
apit. **S**ecdo vt eius iudiciaria p. p. p. cogno-
sceret vel figuraret. vñ Aug. vbi supra dicit
Quid erit tribunal iudicatis q. n. supbos re-
ges cuna terreat ifant. **T**ertio vt delectio
regni diaboli oñderet. vñ Leo papa vbi. s.
inqt. Nō tantū herodes in semetipso turba-
tur quātū diabol. in herode. Herodes em
hoīem xpm extimabat: sed diabolus deum: et
vterq. regni sui successorē timebat: diabolus
celeste: sed herodes terrenū. **S**upflue tamē
timebat herodes. quia xpus nō venerat re-
gnū terrenū in terra hīe. vñ Leo papa vbi
s. ait ipi herodi. Nō capit xps regio tua. n. e.
mūdi dñs p. p. t. tue sceptris est p. t. angu-
stis. **D**is etiā hierosolyma turbata est de na-
tiuitate xpi: cū tñ summe gaudere deberet. q.
vt inqt Aug. de aduentu iusti non poterat
gaudere inq. **U**el turbatā se oñdit (licet nō
esset) vt se suspectā nō redderet tyrāno: si se le-
tā oñdisz de natiuitate regis in deo. **E**t for-
te hac de cā nemo iuit cū magis ad videndū
eū. **A**ū aut ipi magi discessissent ab herode
maligno et fraudulento. qui q. rebat occidere
xpm. simulās tamē cū magis se velle adorare
eū. **A**ccē q. (vt d. Mat. ij.) iterū eis appuit
stella q. pmo disparuerat. **E**t in eodē. c. dicit
Uidētes aut stellā magi gauisi sunt gaudio
magno valde. **I**n tota aut sacra scriptura nul-
libi reperit tot verba leticie simul posita q.
quidē verba sunt vnita ad denotādū ineffa-
bile eoz gaudiū. **P**er tria autē p. p. leticie. s.
gauisi sūt gaudio magi: significat leticia oim
triū potētiāz aīe. q. tōte erat intēte ad q. redū
et iueniendū p. giniis filiū: que letate sunt vehe-
mēter. **D**ū aut addit valde: denotat gaudiū
oīs sensus corpis repleti leticia ex inuentōe
xpi. **U**idētes em stellā certificati sunt q. ipm
indubitatē in primo iuenirēt: cū bethleem
vbi nat. erat p. p. ad q. n. q. miliaria eē cogno-
uissent. vñ sequit in predicto euāgelio q. ipa
stella precedēs eos duxit ad locum vbi erat
puer: et ibi firma stetit indicans eis q. ibi in
illo tugurio erat saluator mūdi cum virgine
benedicta matre sua. vñ de sequit. **E**t intrā-
tes domū inuenerūt puerū cū maria matre
eius. **I**ocunda inuentio. **D**esideria em cūz
cōpleta fuerint delectat aīam: **P**rouerb. xij.
Et p. c. d. adorauerūt eū. **U**bi Bern. ex-
clamat dī. **Q**uid facitis o magi qd facitis.
Actatē puerū adoratis in tugurio vili: i. vi-
libus pannis. **E**rgo ne de. iste. **E**t vbi est re-
gis aula: vbi curie regalis frequentia: nūqd
aula est stabulū: et thronus p. p. p. frequētia.

Sermo.II. De gaudiis Marie

**Aditio
nes bone
oblatiois
vel elyne**

Ioseph et maria: Isti insipientes sunt ut fierent sapientes. hecille. Sequitur autem. Et aptis thesauris suis obtulerunt ei munera: aurum: thuris et myrrham. In quo actu mystice designauit oblationes quas debet habere bona oblatio et elyna. Dum enim dicitur aptis: ostendit largitas eius thesauris bonitas: suis proprietatis. ut non solum elemosyna fiat largiter et abundanter in magna copia et de bonis rebus non corruptis: sed etiam de propriis et non alienis rebus. Dum autem addit obtulerunt: denotat celeritatem et hilaritatem: ut fiat libenter et alacriter et volenter: cito pueniendo per titulum paupertatis: et non expectando ut peribit extorqueatur. Dum vero dicitur ei: significat discretio elyne et sinceritas: ut scilicet fiat discrete pauperi et non diuiti siue non indigenti: nec ex vana gloria vel alio malo fine: sed sincere ex charitate et amore dei ut ei sit datum quod eius causa dat pauperi. Dum autem addit munera: ostendit liberalitatem elyne. ut quod ex debito et per suam mercedem debet habere: ei non detur tanquam elemosyna. et ne de aliquid alicui sub pretexto pietatis: ut postea amplius habeat ab eo. Dum autem dicitur aurum: thuris et myrrham. quod tria quilibet eorum obtulit: ut dicitur doctus. unde falsa est illa sententia. Gaspar fert myrrham: thus melchior: balsamum ioseph. Ex hac diuersorum munerum oblatione denotatur varietas elemosyne. Non ei sufficit pauperi dedisse panem si vino vel vestimento indigeat: et quod ei subuenire possit. Quid autem mystice designarent hec tria munera circa personam christi superius diximus. De quo etiam ecclesia in officio ephe canit. Trium sunt munera preciosa que obtulerunt magi domino in die ista. et habent in se diuina mysteria. in auro ut ostendat regis potentiam. in thure sacerdotem magnam confideram. et in myrrha dominicam sepulturam. **N**otandum vero est quod quod ordo rationis erigit: ut secundum gradum dignitatis et excellentie et valoris alicui cultus exhibeat honoris et reuerentie. et statum. de maiore et obsequio. Unde cum magnus cultus honoris preestatur in munerum oblatione: magnis et dignis personis non vilia sed magna et nobilia sunt donaria facienda et offerenda. Nam ut dicitur in ecclesiastico. et si quesitio de simo. In accipiendo vel dandis muneribus persone dantis et accipientis est qualitas attendenda. ideo cum ipsi offerentes essent sapientissimi et cognoscerent nobilitatem rerum: et essent diuites: quia reges et domini: et offerre vellent ei que esset potestas in celo et in terra. que dixit Matthei. xviii. Data est mihi omnis potestas in celo et in terra. Congruere elegerunt facere ei oblationem de tribus. quoniam quilibet in genere suo est optimus. Aurum enim est potioris valoris inter metalla thus potioris odoris inter aromata: myrrha

**Magi
congrue il
la tria ob
tulerunt**

potioris valoris inter vnguenta. Recte ergo domino iesu obtulerunt aurum: quia ipse est rex regum et dominus diuitiarum. Apocalypsis. xix. Aurum namque offert regibus per tributum. et si tributum. xj. q. j. et per glo. in. c. generali. in. x. regalia. de elect. li. vj. Quia vero in thure sapia designatur: ut ait Salomone Sap. vij. dices de sapia: quod infinitus est thesaurus hominibus. Ideo congrue illud obtulerunt ei in quo sunt omnes thesauri sapientie dei absconditi. Sol. ij. Et sic in auro et thure eum perfessi sunt esse verum regem de regio genere dauidico: quod promissus erat in lege super Israel regnaturus. atque summum sacerdotem de stirpe Aaron: quod debebat sacrificare suum preciosissimum corpus super aram crucis. et deum ac dominum suum. Per myrrham vero eum designauit debere per humani generis redemptionem mori: et in sepulchro myrrha eius corpus condiri. sic postea factum fuisse per Iohannem. xix. In his quod muneribus designauit tria munera que omnes fideles christiani debent offerre domino iesu. nam apud thesaurum suo debent de scrinio cordis sui offerre ei cordiale dilectionem et charitatem que per aurum figuratur. quod sicut aurum est valore maximum et virtute optimum. nam cor debile restauratur et confortatur. et propter hoc ponitur in electuariis infirmorum. Item in tenore solidum multumque durans. sic charitas inter omnes virtutes principatum tenet. et quod de ea plures habet plus valere. et quod nihil charitatis habet nihil valere. ut per. j. Iohannem. xij. ubi apostolus ait Si linguis hominum loquar et angelorum: charitatem autem non habeam: nihil sum. Item charitas superueniens restaurat omnia merita deperdita: et confortat corda debilia ad operandum instanter opera fructuosa. Et ideo charitatem non haberi debet dominus Apocalypsis. ij. Dices quia diues sum et locuples: et nullus ego. Et nescis quia tu miser es et misereabilis: pauper: cecus et nudus. Sed suadeo tibi emere a me aurum ignitum vel locuples fias: et offeras deo tuo. Charitas etiam est solida: quia tenet hominem solidum et firmum in bono. unde de ea inquit Apulus ubi. s. Charitas nunquam excidit transumptum in ecclesiastico. charitas nunquam de perit. di. ij. Et ideo de habere charitatem dici potest illud Ecclesiastici. l. Quasi vas auri solidum. Item quilibet fidelis debet domino iesu offerre thus deuote laudationis et orationis. quia ipse ait per. xlix. Sacrificium laudis honorificabit me etc. Et ideo unusquisque debet dicere cum eodem propheta ibi dicit. Dirigat domine oratio mea sicut incensum in conspectu tuo. Eleuatio manuum mearum sacrificium vel spiritum. Et tunc de quolibet tali dici poterit illud Ecclesiastici. l. Quasi thus ardens in igne positum. Item debemus illi offerre myrrham carnalis afflictionis et mortificationis: per neque et mace

Quātū
gaudiū
Mariā
habuit
regū ob
latione

rationis. Sic em̄ myrrha l3 sit amara: habet
tū odorē bonū 7 vigorē p̄uatiū a putrefa-
ctiōe. sic p̄nia licz videat esse amara q̄ ad sen-
sualitatē: tū est odorifera deo 7 nos p̄seruat a
putrefactiōe viciōz. 7 est valde vtilis 7 fru-
ctifera: iux̄ illd̄ Jac. i. Dis disciplina i p̄nti
qd̄ nō videt eē gaudiū l3 meroris. postea p̄o
fructū pacatissimū offert exercitatis per eā.
Et tūc p̄dicere poterit q̄libet nostz illud Eccl̄
xliij. Quasi myrrha electa dedit suauitatem
odoris. 7 illd̄ Aan. v. Man̄ mee distillaue-
rūt myrrhā: 7 digiti mei pleni sunt myrrha
p̄batissima. Et p̄dicta q̄si oīa p̄firmat Bre.
in omelia Eph̄e. Sed iam ad contēplan-
dū p̄ginitis gaudiū veniam. Si em̄ tātū ga-
udiū sunt magi de vna iesu xpi visione. quātū
gaudere debebat ei⁹ mater de q̄ridiana eius
amplexatiōe: oflatiōe: lactatiōe 7 dulcissima
puerlatiōe. Cogita aliquātulū o paupercula
mulier: q̄ si esses in puerpio decubās cū filio
7 in maxima paup̄tate. quātū gaudiū habe-
res si aliquis p̄potēs dñs coram eo genu fle-
cteret: et ei p̄ciosa munera offerret. Quātū
ḡ gaudere d̄bebat p̄go b̄ndicta: q̄ paupercula
existēs vidit istos tres reges sapientissimos
ac potētes: q̄ cū tāta comitūa de tā lōginqs
p̄ribus ad visitandū filiū suū venerāt: stella
eos ducēte. eidē filio suo adorato tanq̄ eorū
vero deo: tam p̄ciosa munera abūdāter offer-
re: 7 suis omib⁹ necessitatib⁹ copiosissime sa-
tisfacere. Possum⁹ autēz deuote meditari q̄
exis b̄ndicta p̄go sola in diuisorio cū puero
suo atq̄ Ioseph: ac boue 7 asino: senties tot
gentes: equos: pedites: camelos: milites: ba-
ronesq̄ cum turba magna venire: cepit time-
re ne isti venirēt ad p̄dendū filiū suū. vñ
subito accipies eū posuit in p̄sep̄io: 7 feno co-
operuit. Iesu dulcis. Imperator mūdi.
Infinita maiestas. Sūma potētia 7 bo-
nitas: quō stas? vbi cubas? vbi q̄scis? Co-
sidera modicū o sensualis 7 carnalis: q̄ gau-
des mūdo 7 delicijs. Un̄ Bern̄ inq̄t. Quid
vlt̄ra gl̄iaris o diues in volutabro lecti picti
7c. Absconso igit̄ dulci iesu inter bonē 7 asi-
num: ecce appropinquant scutiferi 7 famuli
aliez gētes. Stella aut̄ stabat supra locum
vbi erat dñs iesus: nec vlt̄ra p̄grediebatur.
Arbitrātes ḡ q̄ ibi cēt: iterātes ipi reges: 7 ne-
minē vidētes nisi mariā paupercula puellā
7 ioseph. Egrediunt̄ 7 aspiciētes stellam: vi-
dēt eā firmā stare supra p̄sep̄iū. 7 iterū ingre-
diunt̄: 7 nō vidētes eū iterū egrediunt̄ 7 vidē-
tes stellā stare imobilē. tercio igrediunt̄ q̄re-
tes vbi erat puer qui natus erat rex iudeoz.

Quib⁹ cū tiore dixit benigna p̄go. Reges
o principes: rogo amore dei ne molesteris me
paupercula matrē. Tūc illi b̄ audientes dixerūt
p̄go sc̄a. p̄go illibata. M̄r dei ne ti-
meas. vidim⁹ em̄ stellā ei⁹ in oriēte: 7 venim⁹
cū munerib⁹ adorare eū. nos venim⁹ b̄nface-
re 7 nō male. Ne tardes obsecram⁹ ostēdere
nobis desiderū cordis nostri. Spes nostra
vbi es? Gaudiū n̄m. Expectatio nostra
dulcis ihu: ostēde nobis faciē tuā 7 salui-
erim⁹. Vidēs aut̄ p̄ssima p̄go eoz magnā
deuotionē 7 fidē: prexit ad p̄sep̄iū. Adsidera
mō quō illi reges 7 barones sūma cū reuerē-
tia ac deuotiōe ipam sequūt eū tē p̄sus p̄sep̄iū
Et subito brā p̄go cū venisset vbi erat fili⁹ ge-
nu flexit: 7 illi filr. Et tē discoopuit benignis/
simū ihu: 7 ostēdit illis. Quē illi vidētes: sb̄-
ito deposuit coronis 7 scep̄r⁹ regalib⁹ adora-
uerūt eū: 7 nō potuerūt lachrymas p̄tinere. l3
cū fletu exclamauerūt dicētes. Diuina boni-
tas vbi iaces? Saluator mūdi. Gaudiū
angeloz quō te humiliasti? Quāt⁹ feruor
magnanima fides istoz regū: q̄ nō suspi-
cati s̄t idignū reg⁹ h̄t aculū: nō paup̄tātē ma-
tr⁹: nō viles p̄aniculos: nō aspiratē feni: non
feditatē stabuli: nō putatē pueri: l3 i abiecto
loco 7 aspo feno mirabant̄ filiū dei hūilitatē:
q̄ exinanīuit semetipm: Phil. ij. In paup̄ta-
te m̄ris stupebāt de idicibili ei⁹ paup̄tate. In
vilib⁹ p̄aniculis attēdebāt splēdore virtutū
In mortali carne p̄siderabūt ineffabilē eius
dignatiōez. Possum⁹ aut̄ p̄replari q̄ diabol⁹
conat⁹ est autere magos a fide xpi: 7 p̄ba-
re q̄ nō erat de⁹: sed pur⁹ hō multis ratiōib⁹.
Quib⁹ sapientissima virgo r̄ndit. Et p̄mo sic
arguit diabol⁹ di. Iste puer generad⁹ annū-
ciat⁹ est feie. ḡ est t̄m hō 7 nō de⁹. p̄sequētia p̄z
q̄ Isaac. Samson 7 Ioh̄es baptista annū-
ciati sunt parētib⁹ suis: qui t̄m nō fuerūt nisi
hoies. R̄ndit brā p̄go. Uer⁹ ē q̄ iste puer an-
nūciat⁹ ē mibi nascitur⁹ ex me: l3 p̄gnerema-
nēte. qd̄ de alijs n̄ fuit. De me em̄ p̄dictū fu-
it Iste vij. Ecce p̄go p̄cipiet 7 pariet filiū: 7
vocabit̄ nomē ei⁹ emanuel. i. nobiscū de⁹. Et
Ezech. xliij. Vidi portā in domo dñi clausā
7c. 7 Dan. ij. Lapis absconditus est de mōre sine
manib⁹. Sc̄do dixit diabol⁹. Iste puer p̄ce-
ptus est i vtero feie. ḡ est hō 7 nō de⁹. p̄z p̄se-
quētia. De de⁹ cū sit infinit⁹ oīa implet. Un̄
ait Piere. xliij. Aelū 7 terrā ego ip̄leo. ḡ nō
potuit claudi p̄gis vtero. R̄ndit brā p̄go
illud Augustini in li. cōtra Faustum mani-
cheum di. Nō plane catholica fides q̄ xpm
dei filiū natū fm carnem credit ex p̄gie villo

Quō diabol⁹ co-
nabat re-
ges ante
re a fide
p̄ deē ar-
gumēta.

Sermo.II. De gaudiis Marie

mo eundē dei filiū sicut vtero mulier? includit. q̄si extra nō sit: q̄si celi ⁊ terre administratōz deservierit: q̄si a p̄re recesserit. s̄z vos manichei corde illo q̄ nihil potest: nisi corpalia fantas-
mata cogitare. ista oīno nō capitis. **Dixit** q̄z illud eiusdē **Aug.** in eplā ad **Volusianū** **Hoīm** iste sensus est nihil nisi corpa valētū cogitare: q̄rū nullū pōt vbiq̄z eē totū. qm̄ p̄ innumerabiles pres aliud alibi habeat necesse est. longe alia est natura aīe q̄z corpis: quāto magis dei q̄ creator est aīer corpis. q̄ novit vbiq̄z tot⁹ esse: ⁊ nullo cōtineri loco: novit ve-
nire nō recedēdo vbi erat. novit abire n̄ dis-
cedēdo q̄ venerat. vñ nō est facta mutatio in
deo: sed in hoīe assumpto. **Tertio** arguit dia-
bol⁹ dī. **Iste** puer nat⁹ est ex feia: q̄ est hō ⁊ nō
de⁹. **Prz** p̄leq̄ntia. qz sicut mors hoīm subse-
cuta est ex pctō p̄mōz parētū: iux illud **Gen.**
ij. Quacūq̄ die comederit ex eo morte mo-
riem. Ita etiā dolor parit⁹ fm̄ illd **Gen.** **ij.**
In dolore paries filios. **Sz** h̄ nō fuit cōue-
niēs deo nasci cū dolore matris p̄urict⁹. q̄z
Rndit beata **sgo.** **Ille** m̄l̄eres parit⁹ filios
cum dolore q̄ p̄traxerūt pctm̄ originale. ego
aut̄ sum illa de q̄ dī **San.** **iiij.** **Tota** pulchra
es amica mea: ⁊ macula nō est in te. **Et** iō p̄-
peri filiū meū sine dolore. **Un̄** de mēph̄eta-
tū fuerat **Isa.** **xxv.** **Germinās** germ̄abit si-
cut lilium: ⁊ exultabit letabunda ⁊ laudās.
Quarto arguit diabol⁹ dī. **Iste** puer nat⁹ est
apd̄ civitatē puā. q̄ est hō ⁊ nō de⁹. **Prz** p̄leq̄n-
tia. qz **Isa.** **ij.** dī. **De** syō exibit lex: ⁊ s̄bū dñi
de hierl̄m. **Si** ḡ iste puer erat de⁹: nasci debe-
bat in hierl̄m. **Rndit** **sgo** b̄ndicta. **Fili⁹** dei
debebat nasci de semine **David** fm̄ carnem.
cui dixit de⁹ p̄z p̄s. **xxij.** **De** fructu vētr̄s tui
ponā sup̄ sedē tuā. ⁊ iō apd̄ **Bethleem** nasci
debebat a q̄ **David** originē traxit: ⁊ in q̄ nat⁹ ē
i. **Reg.** **xvi.** **vt** impleret p̄ph̄etia **Michee.** **v**
dī. **Qu** **Bethleem** terra ephrata puula es i mi-
lib⁹ **Juda.** **Ex** te eriet dux q̄ regat ppl̄z meū
israel. ⁊ egressus ei⁹ ab initio a diebus eterni-
tatis. vbi trāslatio d̄ph̄daica h̄z. **Ex** te egre-
diēt messyas. **Quinto** arguit diabol⁹ dīcēs.
Iste puer nat⁹ ē plorās. q̄ est hō ⁊ nō de⁹. āte-
cedēs **prz** **Sap.** **vij.** **Similē** vocē oib⁹ emisi
plorās. **Consequētia** etiā **prz.** qz vt ait sybilla
agrippa. ē leticia sempit̄na. **Rndit** sapiētissi-
ma **sgo** dī. **Iste** plorat⁹ q̄gru⁹ fuit fini incar-
natiōis. qz ad h̄ fili⁹ dei carne ex me assūpra
venit in mūdū vt p̄ pctō gñis hūani satisfā-
ceret. **De** cui⁹ fieri p̄dixit p̄dicta sybilla dī.
Flebit de⁹ leticia sempit̄na. **Un⁹** autēp̄ pctō
alteri⁹ satisfācit: qm̄ penā pctō illi⁹ debita in

se suscipit. plorat⁹ autē est pena pcti qd̄ est in
mūdū p̄ adā introductū. ⁊ iō q̄gru⁹ fuit ad fi-
nē incarnatiōis vt fili⁹ me⁹ penalit̄rē h̄ac ⁊ ali-
as suscipiet. sic p̄dictū fuit **Isa.** **liij.** **Vere** lan-
guores n̄ros ipe tulit: ⁊ labores nostros ipse
portavit. **Sexto** inq̄r diabol⁹. **Iste** puer in-
uoluit p̄anis. q̄ est hō ⁊ nō de⁹. āncedēs **prz**
Lu. **ij.** **ubi.** **In**ueneris infan̄tē p̄anis inuolu-
tū. **Consequētia** etiā **prz.** qz si deū celi celoꝝ ca-
pere nequeūt. ij. **Para.** **vj.** m̄lto min⁹ p̄anis
pōt inuolui. **Rndit** brā **sgo** illud brī **Maxi-**
mi in ser. de natiuitate dñi. **Si** tibi sensunz
tuoz fragilitate min⁹ dignū videt̄ filiū dei de
femina narū credere. q̄ginē cogita peperisse.
Si tibi p̄ani q̄b⁹ inuolut⁹ est fortasse vilesūt
angelos collaudātes: ⁊ multitudinē celestis
exercit⁹ admirare. **De⁹** ḡoipotēs voluit in-
uolui p̄aniculis: iuxta illd̄ quod canit eccl̄ia
Mebra p̄anis inuoluta **sgo** m̄r alligat: ⁊ ma-
nus pedesq̄ crura stricta cingit fascia. vt ho-
minē in pctis inuolutū ⁊ ligatū dissolueret.
Septimo arguit diabol⁹ dī. **Iste** puer na-
tus ē in aīalia. q̄ est hō ⁊ nō de⁹. **āncedēs** **prz**
Baruch. **ij.** **ubi** dī. **In** medio duoz aīaliū
cognosceris: fm̄ vnā trāslationē. **Consequētia**
prz. qz absurdū videt̄ deū sapie p̄ditore iter
bruta aīalia nasci. **Rndit** brā **sgo** qz hō per
pctm̄ fact⁹ erat vt bestia. vñ de eo p̄s. inq̄r. **Ad**
par⁹ est iūmētis insipicētib⁹: ⁊ filis fact⁹ est ill⁹
Ideo dei fili⁹ vt bestialitatē ei⁹ in rōnabilita-
tē p̄uerteret nat⁹ voluit ad h̄ insinuandū in
medio bestiarū reponi. **Ite** vt verificaret p̄-
ph̄etia **Isa.** **j.** **Cognouit** bos possessore suū: ⁊
asin⁹ p̄sepe dñi sui. **Ite** vt p̄ h̄ designaret p̄uer-
sio iudeoz ad ei⁹ fidē: q̄ figurant p̄ bouē. vt
paruit i pastorib⁹. **Et** gētiliū q̄ figurant per
asinū: vt nūc **prz** i maḡ. **Ite** p̄ bouē designat
maturitas discretōis: q̄ est aīa filij mei p̄se-
ctissimo mō. **Et** p̄ asinū austeritas oneris: q̄
erit in corpe ei⁹. **Octauo** arguit diabol⁹ dī.
Iste puer nat⁹ est in diūforio: ⁊ reclinat⁹ i p̄-
sep̄io. q̄ est hō ⁊ nō de⁹. **āncedēs** **prz** **Luc.** **ij.**
Reclinavit eū i p̄sep̄io. qz nō erat ei⁹ loc⁹ i di-
uersorio. **Consequētia** etiā **prz.** qz h̄ indecēs vi-
det̄ diuine maiestati. **Rndit** beatissima **sgo**
illud sancti **Maximi** in sermone de natiui-
tate dñi. **Si** p̄sepe in q̄ infans iacuit despiciē
erige paulisper oculos: ⁊ nouā in celo stellaz
p̄testantē mūdō natiuitatē dñicā contuere.
Si credis villia: crede mirifica. **Si** de his q̄
humilitatis sunt disputas: que alta sunt ⁊ ce-
lestia venerare. **Ista** micantē stellā: cui⁹ du-
ctu isti reges huc venerūt. sicut p̄dictum fue-
rat **Isa.** **lx.** **dñi** dī. **Et** ambulabūt gētes in lu-

mine tuo: et reges in splendore ortui. Nono dixit diabolus. Iste puer vocat nomen humano Iesus. et est homo et non deus. propter sequentia: quia Ero. iij. dixit deus moysi. Quid queris nomen meum: quod est mirabile. Respondit beatus ergo illud quod inquit deus. Na. iij. Propter hoc sciet populus meum nomen meum in illa die. quia ego ipse qui loquar ecce adsum. Decimo arguit diabolus dicens. Iste magi obtulerunt myrrham huic puero. et est homo et non deus. quia myrrha datur ad persuadendum a corruptione quod non pervenit divinitati. Respondit beatus virgo. Quia intorret deus per hominem salutem facit et mortali. ideo debuit ei myrrha offerri. per quam mortalitatis assumptio designatur. Unde sanctus iij. ipse ait. Vadit ad montem myrrhe et ad collem thuris. De oblatione autem istorum regum prophetatum fuit. Na. ix. ubi dicit. Oes de saba venient aurum et thus deferentes: et laudem domino annunciantes. Tunc diabolus confusus recessit. Ipsi vero magi in fide roborati ferventiores facti sunt. Et credendum est quod ipse benedixit regibus filiis istos reges qui tanto labore cum quaesierant et cum tanta reuerentia adorauerant ac tanto venerabant affectu: absque leticia et magna consolatione abire non permisit. Idcirco consideremus qualiter in brachijs maternis exinis aspiciebat magos hilari facie. ipseque gestu ac nutu blandiebat. et signis quibus poterat ostendebat se letum de illorum visitatione: de qua beatissima ergo summope gaudebat. Ioseph vero lachrymabat pre deuotione et gaudio. Non enim credendum est ipsum ioseph fuisse absentem quando magi adorauerunt filium reginis: ut quidam opinantur assignantes rationem: quod si dei nutu hoc factum est. ne magi ipsum putarent de ioseph generatum. Nec enim opinio non videtur vera. nam ipsi scilicet qui duxerant magos: et instruxerant in via de principibus ad incarnationem filii dei: etiam eos instruxerant de misterio Ioseph. et quod datur esset regini sponsus ad habendam curam pueri et ipsi regis. Et ideo credendum videtur quod fuerit prius tali gaudio. Unde Iohannes gerson in sua iosephina inquit. Inuenisse se ioseph pastores sua tradit. Merito nulla fit hic: qualiter huic honoris. Huius mysterij manifeste putabit error. Presertim reges qui non cessere repetere De reditu verito nam somnis visio facta est. Quid quod muneribus est aptum recipiendis Atque recondendis: an sola relictia videtur Mater cum puero. quoniam vaga fama per vrbem Insonuit totam reges venisse potentes. In dromedarijs in pulcro et diuine cultu. Quid quod fortassis per gradus fulgida stella Visa fuit multis: signo quod stella pacto Materiam redire vni fuit formata portu. Tantos nonne ioseph te cum miraris honores: Numquid non matri per gau-

Sic Ra-
banus di-
xit glo.
ordiana
Mat. i.
quod peredi-
tione
gersonis
auctoris

des tristitia passe? Multa proputo quod vult hec veneratio quibus: Respondet ergo: vates meo rara portus. Ad virum mihi dominice saluandas credito gentes. Et sua perfundet fidei lustratio corda. Primitie veniunt inter miracula nullum. Mater predictum est: totumque implebit orbem. Fiet et ecclesia de gentibus. aut synagoga Magna per prececauit deum error. Diuitias reges et opes cum mulare cupiscunt. Addet ornatu templis cum donis amplis. Plurima dona ferent: quod mystica plura decebunt. Nec ille. Aredendum est quod mitissima et humanissima ergo maria: cernens in his magis tantam fidem tantamque deuotionem multa eis verendo et benigno sermone de filio suo locuta est: enarrando quod illum angelo nunciate cocepit et peperit angelis iubilantibus et carantibus. Gloria in altissimis deo etc. quod filij sui natiuitas ab angelo fuerat pastoribus nuntiata. Ad medabatur insuper magorum prudentia: eorumque sollicitudinem atque benignitatem: quod ad ipsum videndum tam cito perperauerant. et de oblationis muneribus gratias referebant. Videntemque ipsa benedicta ergo quod dulcis eius filius ostendebat signis quod libenter in brachijs magorum inisset. quos tam libenter videbat: illis cum liberalissime prulit amplexandum et osculandum. O reginis consueta pietas: o filij dei profunda humilitas: o gratia superexcessiva orientaliu regum. quod a regine matris filium dei incarnationis iter sua pectora stringendum suscepit. Norandum est quod isti magi (ut habet Mat. ii.) ad moniti in somnis non redierunt ad Herodem: per aliam viam reuersi sunt in regionem suam. Licet enim Herodes dixisset eis. Ite et interrogate diligenter de puero: et cum inueneritis renunciate mihi ut et ego veniens adore eum. hoc maliciose dixerat. Unde Gregorius in omelia Aphie ait. Adorare eum se velle simulat: ut vix hunc si inuenire possit extinguat. De hoc etiam loquens Iohannes gerson ubi s. ait. Stella fuit formata noui prenuicia regis. Conspiciunt illam reges: veniunt: et in vrbe Sancta dum sistunt: conquerunt est ubi natus Iudeorum rex: hec vrbez questio turbat. De perturbato nummum crudelis herodes. Iugiter anxia fit dominandi seu cupiditas. Turba sacerdotum scribarumque agmibus multo. Comoniti veniunt: et datur rursus perire. Nasceat ipse in Iude bethleem vrbe. Sicut diuina de prompsit voce michi eas. Auxilio nimis humano quod fidere querunt. Perdunt diuinum. fit in vrberem codita stella. Deforis inspicit: reges percedit ad visum. Alara domum super pueri consistere visa. Cogaudens valde. crudeliter dum propter ipsos Rex accessit fallax condixerat. ite: Querite de puero ut veniens deus adorare. Mentiris

ubi venit qd gra suggerit audit. Gra celestis
radias bonitatis imago. Ecce suu venit ad
repluz domini dñator. Iuste senex timorate
dei: quē spūs iplet Interno affatu: fac occur/
ras veniēti. Unis accipito puerū bñdicitō
dices. Dimittis dñe me nūc i pace fm Ver/
bū scē tuū: q sum suus tu? alme. Nāqz tuā
pprijs oculis nūc cerno salutē Siue saluta
re qd cūctoz populoz. Ante paras faciē lux
gentib? alta reuelās Israel ipe tue sal? est et
gloria plebis. Mēbra senex qz qñs lāguore
grauata corde vigente mouet: templū perit
ornat ouāter. Nūc ea: nūc illa loca tēpli sua
det alacris Sic faciāt alij: qz mox veniet do
minator. Prospicit ex aditis tēpliqz p atria
quādo Promissus veniat: vidit pcedere tā/
dē Bethleē ex vrbe te xgo ioseph puerumqz
Agmine cum sancto vicinorū atqz parentū.
Spūs ex tēplo scūs sibi pdidit: hic ē. Exilit
z iubilat: nō se capir: atqz iuuētus. At aqlevi
sa: mens i dño reionat. Forte sacerdotū san
cta de fortebrati Tūc aderant cū te puero ve
nerāde iohes Vir zacharias: z olīm sterilis
sua pūx. Venerat anna senex octogenaria
vates. Deqz iesu cūctis multo fmone loquū
tur zc.

Gaudium
marie de
resurrecti
one dñi

Pars qñta hui? fmōis de qñto gaudio
bñe xginis qd dñe resurrectiōis z ascēsiōis.

Ista pre pñet gaudium duplex
qd ipsa xgo bñdicta habuit de fi
lio suo. Primū ē de ei? resurrectiōe
qñ. f. vidit dilectū filiū suū quē in
sepulcro ipsa reposuerat totū linidū z plaga
tū: cū tāta glia z triūpho resuscitatū. Duz
quāta dulcedie cordis z suauitate splēdidis/
simū corp? filij sui deosculabat. incipiēdo a ca
pite: discurrebatqz p singla mēbra dī. D filij
mī qz pulcrī sunt capilli tui qz a iudeis dila
narios cōspēri. qz pulcra est facies tua: quā to
tam linidā z sanguie infectā vidit. z sic de sin/
gulis mēbris dicebat. Decātabatqz cū pphe
ta dicens ps. xxi. Conuertisti planctū meū
in gaudium mihi. **G**audū ē aut q saluator
noster pmo apparuit sue mri p? resurrectio/
nē qz alicui alteri. Un Amb. in li. de xginib?
ait. Resurrectiōz dñi maria xgo pmo vidit
z credidit. Huic aut opinioni nō cōtrariat
illd qd dñe Matt. vi. f. q surgēs iesus appa
ruit pmo marie magdalene. qz illud dictū i/
telligit sicut illud Mat. xi. Internatos mu
lierz nō surrexit maior Johāne baptista. Ex
qz tñ xbis nō sequit qñ xpus z brā xgo sint
maiores ipso Johāne baptista. lz sint nati ex
mulierib? sed p illa verba voluit saluator in

Apūs re/
surgēs p/
mo appa
ruit ma
rie

timare qñ illos q ceciderant p pñm origi
uale nemo surrexerat maior Johē baptista.
si ei? xba itelligant q ad hñdā glām celestē
Ex qz? cludit q xps z brā xgo q nō ceciderit
i pctō originali: z p pñs non surrexerūt ab eo
sunt ipso Johē maiores. Et iō ipe dñs i pdi
ctis xbis studiose z notāter dixit. non surre
xit. nō aut ait. nō est vel erit maior. At filiter
itelligunt pdicta xba Marc. f. q xps resur/
gēs pmo appuit marie magdalene qz alicui
alteri ex his q aliqui peccauerāt. Et ideo notā
ter post illa xba statim subinfer. a qua cie/
cerat seprē demonia. At hanc opinionē tenet
scā mater ecclia. At in signū q xps pmo ap/
puit xgini glōse in die resurrectiōis dñi sta
tionē celebrat apd sanctā mariā maiore i vz/
be roma. In qua ecclia cū i pdicta diemissā
decātarec lctūs Gregori? z dixisset. Pax dñi
sit sp vobiscū. angel? dei alta voce rñdit. Et
cum spū tuo. At ob h cūz in die pascepapa
ibi celebrat i testioniū hui? miraculi. qñ dic
Pax dñi zc. nihil sibi rñdet. **S**i aut qñat
qre de hac appitiōe facta matri nullā faciūt
euāgeliste mētionē. Rñdet doc. q appariti/
ones xpi exhibite mri: z familiaria inter eos
colloqz: atqz amoris sublimia signa intantū
fuerūt itellectū humanū excedētia q nec po/
tuerūt bene sciri: nec ab iferiorib? dici: nisi cū
tāta diminutiōe q illa dicere eēt nob eoz ex
cessū qdāmō denigre. Itē spūscō z euāgelis/
tis ppositū erat illas apparitiōes describere
q carnalib? hoib? possent de resurrectiōe xpi
fidedignū testimoniū ptere. zideo noluerūt
ponere appitiōes factas mri. cū? testimonio
p filio nō credit. l. videam? ff. de in lre in.
Si em xba extraneaz psonaz deliramenta
visa sunt iudeis. mltō magz matrē p filij ho
nore delirare. Pōt aut hec apparitio sic pba
ri. Pū? debuit xps cōsolari illos qz pl? dile
xit: z a qz pl? dilect? fuit: z a qz plā bñficia
recepit. z quos magis tribulatos z afflictos
reliqrat de passiōe sua z morte qz alios. amor
em debet esse reciproc? ix. c. h. Et bñficiatus
esse debet gratus suo bñfactori. l. sed z si lege
s. consuluit. ff. de peti. here. z. c. cū i officijs.
de testa. z. c. de forma. xxi. q. v. **A**ū igit ipse
dñs iesus nullū habuerit in h mūdo chario/
rem amicu. nec a quo plura bñficia receperit
qz matrē suā. cui ex pcepto legis debebat pri/
cularē reuerentiā z honore: Aro. xx. Deute/
ro. v. z Mat. xv. At quā eiusdē pcepti obli
gatōe tenebat cōsolari p suo posse fm sniam
Alexan. de ales in. iij. parte summe: in tracta
tu de pceptis decalogi: sup. iij. pcepto. Et

Quare
cuangeli
ste nihil
dicunt de
appitiōe
marie

Sermo. II. De gaudiis Marie

Appens
xpus ma
rie eam
gaudio
repleuit.

go indubitanter tenendum est qd pmo eam conso-
latus est. Nullus em erat in hoc mundo q tan-
tum doluerit de morte ipsius dñi Iesu: quantum
cordialissima mater sua. Cum igit ille q in
vno grauatur: in alio debeat subleuari. l. cum q.
ff. de iureiu. Aug. ei sit comoda seq q incom-
moda sequit. l. fm naturā. ff. de reg. iur. et. s.
cum autē. insti. de emp. et ven. et. l. id quod.
ff. de peri. et como. rei ven. et. c. charitatē. xij. q.
ij. et. c. q. sentit. de reg. iur. li. vi. Ideo nō ē du-
bitandū q beata sgo que pma fuit in dolore
filiū sentiedo: fuit etiā prima in picipada ei⁹
consolatione. vt essent socij cōsolationū sicut
fuerāt socij passionum et tribulationum. c. j.
de sepul. et. ij. ad Thoz. j. Apparuit ergo ip-
se dulcis Iesus sue benedictę matri totus io-
cundus: et eam ineffabili gaudio repleuit. qd
ex quattuor causis pcedebat. Primo ex eo q
filius suus immortalitatem induerat: iuxta il-
lud ad Roma. vi. Abiit⁹ resurgens ex mor-
tuis: iam nō moritur: mors illi vltra non do-
minabit. Unde Leo papa in quodā sermo-
ne inquit. Post passionem xpi ruptis vincu-
lis mortis: infirmitas in virtutē: mortalitas
in eternitatē: et contumelia transiuit in glia.
Secundo causabat ex eo q videbat filiū suū
eduxisse sanctos patres de limbo. sicut pnun-
ciatū fuerat Zach. ix. vbi dicit xpo. Tu quoq;
in sanguine testamēti tui eduxisti vinctos de
lacu i quo nō erat aqua. Tercio causabat ex
eo q filius ei⁹ nobis omnibus et principaliter
sibi de resurrectione spem dabat: iuxta illud. ij.
ad Thoz. iij. Qui suscitauit iesum et nos cū
iesu suscitabit. Sum em caput nostrū xps re-
surrexit: p certo tenere debem⁹ q etiā nos re-
surgem⁹. quia corpus sequit naturā sui capi-
tis. l. cum in diuersis. ff. de reli. et sump. fu. et
accessorium sui principalis. l. cum principa-
lis. ff. de reg. iur. et. c. accessoriū. eo. ti. libro. vij.
Et ideo inqt Apl. j. ad Thoz. xv. Si xps
resurrexit: quō quidā in vobis dicūt: qm re-
surrectio mortuorū nō erit? Quarto causaba-
tur ex eo q videbat et cognoscebat q fili⁹ eius
angelicum numez adimplebat: et eorum rui-
nam restaurabat: iuxta illud ps. cix. Iudica-
bit in nationib⁹: implebit ruinas. Et ideo fm
Greg. in ome. Pisce: angelus qui annūcia-
bat xpi incarnationē: dū in veste alba appa-
ruit: de sua repatiōe suū gaudiū demonstra-
uit. Cōreplemur g denore h gaudiū sginis
et dicam⁹ ei. O maria che fecisti qndo el tuo
fiol videsti? Prima credo laborasti. et poi ri-
dendo li dicesti. O fiolo delicato Tuto bello
et iocundo. Adesso hai cōsolato. El mio core

gemebundo. O maria fame gustare quelle
psolatiōe che fecisti in abrazare ihu da poi la
passione. Possum⁹ autē deuoto corde medi-
tari q piissima sgo maria: que per tres dies
afflicta steterat: et in cōtinuis suspirijs adue-
niente tertia die a passione et morte filij: affe-
ctuose expectat resurrectionē eius: indubitā-
ter credens q tertia die resurgeret: et statim
appareret. vnde plorādo et lachrymādo cor-
de a ore sic dicebat. O pater eterne: ecce iam
tempus instat vt filium tuum et meū a mor-
tuis reuoces. Suscita ergo illū: et ad me mit-
te tanto merore pro sua passiōe afflicta. De-
inde ad filium dicebat. O fili mi dulcissime.
O fili iocundissime. O fili amatissime. O fi-
li desideratissime. O fili gratiosissime. O fi-
li suauissime: quē vidi plagis repletum: spi-
nis coronatū: crudeliq; morte extinctū: et in
sepulcro positū: quādo videbo te ex mortuis
triumphasse? Dixisti mihi sepius o fili dile-
ctissime. Die tertia resurgam. ecce iā dies ter-
tia iminet. Surge ergo dñe in requiē tuam
vt prenūciauit David ps. cxxij. et veni vt vi-
deā te solatiū aie mee. et verificet illud qd in-
quit ppheta ps. cxxij. Ad vespērā demorabit
fletus: et ad matutinū leticia. Que verba cū
diceret sgo bñ dicta tota lachrymis madesa-
cta: ecce q in ipam intrauit incōsuetā leticia
et tantū gaudiū tāq; indicibilis dulcedo et cō-
solatio q nequibat ampli⁹ dolere. vñ itra se
cepit dicere. Unde hoc gaudiū mihi? Non
ne mortu⁹ est filius me⁹? Estne forte resusci-
tat⁹? Et tūc ad filiū cōuersa dicebat. Dic mi-
hi o fili charissime: es ne tu ille qui venis ad
me? Que verba cū diceret: ecce apparuit do-
min⁹ iesus filius ei⁹ totus festiuus et decorus
ac glisus: associat⁹ oibus sanctis patribus
quos de limbo extraxerat. Qui dulciter salu-
tās matrē suā pdilectā: amplexatus est eam
et osculatus. Et dixit illi. Resurrexi et adhuc
sum tecū: ps. cxxxvij. Regina celi letare alle-
luia: qz quē meruisti portare allā. resurrexit
sicut dixit allā. Unus aut seraphin habebat
coronā fulgentissimā in manu: qua volebat
dñs ihs coronare matrē suā. Dixit g itez ipe
dñs nī mīr sue. O dona del paradiso. Per cui lē
angeli hano riso. Io nemico esta cōquiso e
nel iferno relegato. e son quello che hai pce-
pto pturito e nutricato laltro giorno vedesti
morto: crucifixo e vulnerato. vedemī resusci-
tato tuto quāto glorioso. Ai patri sancti o ca-
uato Da lo limbo tenebriso. A son facto im-
patore et signor del vniuerso. Delo mūdo re-
deptore et del homo chera perso. Matre mia

Dyalog⁹
deplati-
u⁹ marie
et iesu in
die resur-
rectionis

**Gaudiū
qd hūit i
alcentioe**

bñdicta cessa hor mai de lacrimari. **P**riū nō
star cōssi smarrita Incōmēza a iubilare. **P**o
ne in capo la corona la qual io te ho porato
Chete fazo la madona e regina del mio sta
to. **A**liud qz ineffabile gaudiū habuit i go
briffima: cū filiū suū periperit totū glōsum
ascēdere in celū. **N**ō em̄ est vllaten⁹ dubitan
dū: qn̄ ipa pñs fuerit ascēsiōi filij sui. cui iter
fuerūt etiā apli: vt habet **Act. j. 2 Mar. vlt.**
Hoc aut gaudiū i gōinis causatū est ex quat
tuor. **P**rimo ex eo qd fili⁹ ei⁹ ad dexterā dei se
dere debebat. vñ **Mar. vlt. d. 2.** **E**t dñs qd dē
iesus postqz locut⁹ est eis assump⁹ est in celū
z sedet a dextris dei. **S**cdo ex eo qd aias oīm
sanctorz secū ad celū deducebat: fm̄ illud qd
ei p̄dixit pph̄a ps. lxxij. **A**scendisti in altū ce
pisti captiuitatē. **E**t **N**ichee. ij. d. 2. **A**scen
dit p̄dēs iter aī eos. **T**ertio causabat gau
diū ex eo qd celestē ianuā aperiebat: iuxta illd
ad **Heb. iij.** **H**abem⁹ pontificē qd penetravit
celos iesum xpm. **U**n̄ ecclesia canit illi. **E**ter
nitatis nobis aditū deuicta morte reserasti.
Et iterz. **A**u deuicto mortis aculeo aperuisti
credentib⁹ regna celoz. **Q**uarto causabat ex
eo qd fili⁹ ei⁹ aduocat⁹ humani generis cōsti
tut⁹ erat: iuxta illud. **j. Joh. ij.** **A**duocatū ha
bem⁹ apud patrē ihm̄ xpm̄ iustū. z ipe est p
piciatio p p̄tis nr̄is. z ad **Heb. vij.** **S**emp
viuēs ad interpellandū p nobis. z eiusdem
epl̄e. **ix. c.** **X**ps itroiuir in celū vt appeat vul
tū dei p nobis. **A**scēsur⁹ aut dñs iocundissi
mo vultu z suauissima voce p⁹ dulcissimos
amplē⁹ z oscula dixit charissime matri sue.
O dilectissima z dignissima genitrix mea: z
ifantiliū necessitatū meaz sedula mīstratrix
z p̄iceps oīm laboz meoz: qd fuisti mecū cru
ci cōfixa ex dolore materne dilectionis teneri
tudo req̄reret vt te nūc mecū adducerem ad
gl̄iam: nisi hoz dilectorz filioz tuoz. z pusil
li gregis mei indigētia me moueret: quibz te
matrē z p̄solatricē ac magistrā itima pietate
relinquo. z te eis vt ipoz reginā z dñam re
cōmēdo. **I**tez aut veniā ad te: z cū ineffabili
gloria assumā te. z vbi ego sum z tu i eternū
tis mecū.

Pars sexta que dicitur missiōis: scilicet
spiritus sancti.

Beatā i gōinē fuisse p̄sentē missioni
spūs sancti: qn̄ in die penthecostes
in forma ignis z i specie linguarū
descendit sup aplos in monte syon:
nulli dubiū est. **D**icit aut p̄thecostes a pen
tha quod est qnqz: z costen qd est decē. quia

qn̄ quies decē. i. quinquaginta dies sunt a resur
rectioe dñi vsqz ad ipam diē. de quovide per
Arch. in. c. hunc numer. lxxvj. di. 2. **A**utē
etiā ipsa bñdicta i go p̄sens fuerit patz. quia
Act. j. d. 2. de apostolis post ascensionē christi.
Hi om̄s erāt vnanimiter p̄leuerātes in ora
tionib⁹ cum maria matre iesu. **E**t postea se
quūt in. c. sequēt: qd existētibz illis in codē
loco factus est de celo sonus tanqz adueniēt
spūs vehemētis: z replenit totam domū vbi
erāt sedētes zc. **S**i igit sup om̄s beatavir
go spiritus sanctū (vt indubitatē tenendum
est) recepit: p̄fecto cōstat qd de eius receptione
mirū in modū exultauit. **M**issiō em̄ ipsius
spūs sancti totū mūdū letificauit. **U**nde de fi
lio virginis canit deo patri in p̄fatione misse
p̄thecostes. **Q**ui ascen dēs sup om̄s celos se
densqz ad dexterā tuam p̄missum spiritus san
ctum hodierna die in filios adoptiōis effu
dit. **Q**uaprop̄ p̄fusus gaudijs: totus iorbe
terrariū mūdus exultat zc. **E**t ideo mltō ma
gis illū recipiētes gaudio z exultatiōe p̄fudit
Unde ipam bñdictā i gōinē (que ipsius sp̄rit
us sancti habitatio z sacrariū erat) maiori et
incōparabili cōsolatiōe replenit. **N**ō solum
aut tunc: sed prius sepius eā repleniat: ma
xime in sua cōceptiōe z sanctificatiōe in vte
ro matris. sicut p̄dictū fuerat ps. **xlj.** **F**lumi
nis imper⁹ letificat ciuitatē dei: sanctificauit
tabernaculū suū altissim⁹. **I**tem in cōceptiō
ne filij dei: iuxta illud **Lu. j.** **S**pūs sancti⁹ su
perueniet in te z virtus altissimi obūbrabit
tibi. **D**e hac repletiōe p̄phetarū fuerat **Sa
pientie. j. vbi dicit. S**pūs dñi replenit or
bem terraz. **I**psa em̄ orbis terre dicit. vnde
de deo inq̄r **Ps. O**perat⁹ est salutē in medio
terre. **S**emp ergo gaudio replebat virginis
anima: que semper spiritus sc̄to erat repleta.
vñ dicebat deo illud **Sap. xij. O** qd bonus z
suauis est dñe spūs tu⁹.

Pars septima hui⁹ sermonis que dicit
assumptiōis.

Utimū gaudiū beatissime virgi
nis in hoc smone explicandū di
citur assumptiōis. de quo dicā in
vndecima parte p̄ncipali huius
operis: sermone. **j. 2. ij.** z ideo hic succincte p
transeo. **Q**uantū vero gaudia sit in gloriosa
sua assumptiōe: nullus hominū mortalium
cognoscere potest. **H**oc autem eius gaudiū
causabat ex quatuor. **P**rimo ex eo qd in celū
ascendebat in aīma z corpore. **U**nde **Angu
stin⁹** in sermone assumptiōis ait. **E**tat ma
ria leticia inenarrabili corpez anima gl̄ifica
q̄tuor

**Gaudiū
assumptiō
nis Ma
riesuit ex
q̄tuor**

Sermo. I. De assumptiōe Marię

ra per propriū filiū quē in vtero gessit: quē genuit: quē fouit et aluit dei genitrix: dei ministratrix: deiq; seruitrix. de qua quā aliter sentire nō audeo: aliter dicere nō possum. hec ille. Et idē ego dico de immaculata ei⁹ cōceptiōe. Secūdo causabat ei⁹ gaudiū ex eo qd tota celesti curia fuit associata: vñ Hiero. i. sermone assumptiōis ait. Ad ei⁹ exequas angelī famulabant: et vniuersę celoꝝ curie cōgratulabant. Nec mirū: qd matern⁹ honor illi⁹ est qd ex ea nat⁹ est. Tercio causabat hoc ei⁹ gaudiū ex eo qd ad dexterā sui filij erat collocāda in illō ps. xliij. Altitit regina a dextris tuis: et. Quarto ei⁹ gaudiū causabat ex eo qd debebat cō humani generis aduocata: vñ Bern. ait. Ipa est humani generis aduocata: qd nō potest sustinere repulsam. qm apud deū inuenit grām. Prudēs qdē ego nō sapiētiā vt Salomon: nō diuitias: nō honores: sed gratiaz q̄rebat. Queram⁹ igit grām: sed per inuētiōem grē. Eteꝝ quicqd ē quod deo offerre parat: marie cōmēdare memēto. vt eodē alueo ad gratie largitōz gratia redeat quo influat. hec ille. Hec sunt gaudia qd cōter ad honore ip⁹ bñssimę gēginis recolunt. Sz sciendū est qd (vt legit) beatus Thomas archiep⁹ cantuarien. q̄tidie cū magna deuotiōe repetebat p̄dicta gaudia dicens. Gaude ego mater xpī et. Semel autē cū eadē gaudia mox solito in suo oratorio diceret: appuit ei ipsa ego benedicta et dixit. Aur fili mi tūmodo gaudes de gaudijs meis qd trāsierūt: et nō pot⁹ letaris de illis gaudijs que nō habeo in celo: et q̄ ppetuo durabūt. Gaude igit et letare de cetero ac exulta meū: qd gloria mea excellit dignitatē et leticiā oīm sanctorū et cūctorū spirītūū beatorū. et maiorē glām habeo ipa sola q̄ omnes simul angeli et sancti. Gaude quia sic sol illuminat diē et mundū: sic claritas mea illuminat totū orbē celestē. Gaude qd tota militiā celi mihi obedit: me venerat et honorat. Gaude qd fili⁹ me⁹ mihi semp est obediēs: et meā voluntatē et cūctas preces meas semp exaudit. Gaude qd deus semp ad beneplacitū meū remunerat seruitores meos in hoc seculo et in futuro. Gaude quia proxima sedeo sanctę trinitati: et vestita sū corpore meo glorificato. Gaude qd certa sum et secura: qd hec mea gaudia semp stabūt et nūq; finietur vel deficiant. Et quicūq; cū his gaudijs spiritalib⁹ letando in hoc seculo me venerabit: in eternū aīme sue de corpore p̄sentia meā obtinebit: et ipam aīam ab hostib⁹ malignis liberabo: et in cōspectu filij mei vt meū gau-

dia possideat p̄sentabo. Et de hoc habet exēplū in miraculis ip⁹ virginis. vbi legitur qd quidā q̄tidie dicebat sepe ei⁹ gaudia. Qui cū venisset ad mortē et ipsam benedictā gēginē totis affectib⁹ inuocaret: venit illa gēginib⁹ cōmitata: et cū maxima angeloz multitudinē dixit illi infirmo. Charissime lōgo tpe mihi gaudia p̄stasti: veni ḡ secure: qd nobiscū per infinita secula pmanebis. Pro q̄bus p̄bis ille mix in modū exultauit. et cū gras egisset: feliciter miguit ad dñm cū ipa dei genitrice eternis gaudijs potitur. Quā gēginē gaudiosā obsecro vt aīam meā cū ex hoc seculo miguerit: in celesti palacio coraz dilecto vnigenito suo feliciter p̄sentare dignet. Amen.

Incipit vñdecima pars hui⁹ sermonarij qd Mariale appellat. In qua tractat de glōse gēginis marie assumptiōe. et p̄ticulari ac p̄ponoie Iubilatio angelica nūcupat.

Eleuauerunt archā i sublimē: Sen. viij. Benedicta dei genitrix ego per archam noe figurat. Quia sicut

illa archa p̄seruauit ipm. Hoc cū filijs suis a diluuiō: ita ipa (et multo excellenti⁹) saluauit totū humanū genus ab eterna damnatiōe et de inferni p̄fundo. vñ illi canit in corona nostra. Archā che salua chi vole ate tornare da lo diluuiō mortal che ci pfūda. Figurāt etiā p archā testamēti siue federis. et hoc quadruplici ex causa. Prima ex causa efficiētē. Illā em archā fecit Moyses ex precepto dei: Et odi. xxv. Beatā autē virginē fecit ipse deus et habitauit in ea: iuxta illud ps. lxxvj. Homo natus est in ea: et ipse fundauit eā altissim⁹. Deus em in beata virgine fuit altus: quādo eam in vtero sanctificauit: fuit altior quādo de ea integra eius gēginitate nasci voluit. Fuit et altissim⁹ quādo ipam sup oīs angelos exaltauit. Rōne igit cause efficiētis ista archa gēginal fuit nobilior et dignior archa federis. Scdo ipsa archa federis figurat beatā gēginē rōne cause materialis. fuit enim facta de lignis sethim: Pro. xxv. q̄ ligna sū Hiero. habet leuitatē: pulchritudinē sortitūdinē et impuribilitatē. per que intelligūtur quattuor dotes corp⁹ eius. Corp⁹ em glōsum ipius bñssimę virginis est leue p sublimitatē: pulchrū p claritatē: forte p agilitatē: et impuribile p immortalitātē. Tercio ipsa archa dñam nrām figurat rōne cause formalis: qd

Maria archa federis

Exēplū de seprez gaudijs marie